

JAARVERSLAG
2020



AFRICA
museum

JAAERVERSLAG
2020

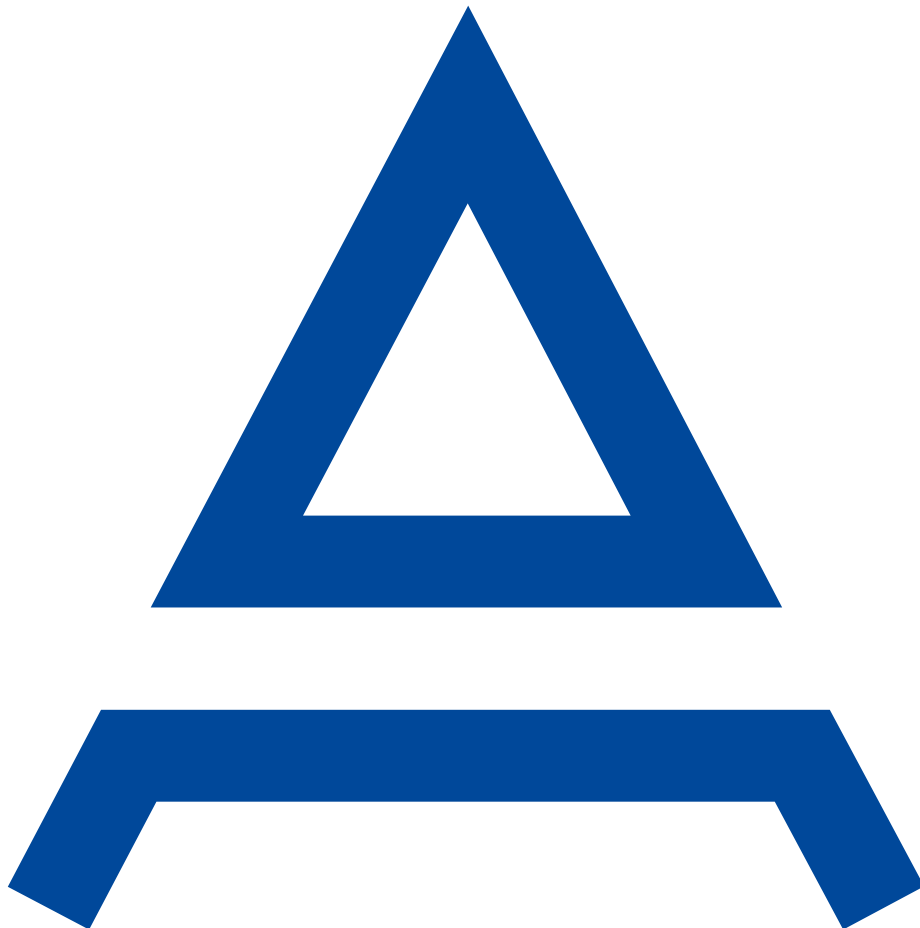




Foto en © F. Abbeloos

Guido Gryseels, algemeen directeur van het KMMA.



Inleiding

Guido Gryseels
Algemeen directeur
van het KMMA

2020 is een ongewoon jaar geweest met grote uitdagingen voor iedereen, zowel op persoonlijk als op professioneel vlak. Toen de federale regering op 12 maart besliste om alle culturele activiteiten, horeca en musea vanaf 14 maart verplicht te sluiten, en op 18 maart het land voor het eerst in lockdown ging, sloot niet enkel het museum, maar deden ook al de andere gebouwen voor de wetenschappelijke activiteiten hun deuren dicht. Hierdoor moest de hele werking grondig worden aangepast. Maar hoewel het museum een groot deel van het jaar gesloten is geweest, is de instelling zelf nooit in lockdown gegaan: dankzij de installatie van nieuwe software is de werking en communicatie nooit stilgevallen en is de instelling doorheen de beide lockdowns steeds goed blijven functioneren. Iedereen leerde op een andere manier te werken, van thuis uit, en met gebruik van digitale middelen, waardoor er ook meer aandacht kon gaan naar het familiale leven, gezien ook de kinderen veel meer thuis waren. Door de positieve ervaringen zullen veel van deze nieuwe benaderingen blijvend zijn.

Tijdens de periode van sluiting bruiste het museum achter de schermen van activiteit. Activiteiten die initieel bedoeld waren om *in situ* door te gaan, werden – met succes – omgevormd tot druk bijgewoonde digitale activiteiten. Tegelijk werd volop gewerkt aan de voorbereidingen van de eerste tijdelijke tentoonstelling in het

|| Tijdens de periode van sluiting bruiste het museum achter de schermen van activiteit. Activiteiten die initieel bedoeld waren om *in situ* door te gaan, werden – met succes – omgevormd tot druk bijgewoonde digitale activiteiten. ||

vernieuwde museum en werd ook de permanente tentoonstelling verder afgewerkt, met onder meer de herinrichting van de grote rotonde. Deze herinrichting kadert in het verdere dekoloniseringproces van het museum. Onder meer door de opkomende *Black Lives Matter*-beweging, de problematiek van koloniale standbeelden en antiracisme-acties was dit thema belangrijker dan ooit.

Voor zijn eerste tijdelijke tentoonstelling, *Mabele eleki lola ! De aarde, stralender dan het paradijs*, nodigde het museum de Congolese kunstenaar Freddy Tsimba uit om in dialoog te gaan met de museumcollecties. Commissaris van de tentoonstelling was schrijver In Koli Jean Bofane, met wetenschappelijke input van Henri Bundjoko, directeur van het Musée national de la République démocratique du Congo in Kinshasa. De tentoonstelling opende zoals voorzien de deuren op 28 oktober 2020, zij het met een alternatieve, volledig coronaproof vernissage en persconferentie. De tentoonstelling werd enthousiast onthaald door pers en publiek. Diezelfde avond moest het museum omwille van corona alweer zijn deuren sluiten. Ook konden omwille van de pandemie geen groepsactiviteiten georganiseerd worden in de permanente of tijdelijke tentoonstelling. Onze scholenwerking viel grotendeels stil.

De pandemie heeft ook een aanpassing van de wetenschappelijke activiteiten gevraagd. Missies,

veldwerk en congressen werden geannuleerd of vervangen door videoconferenties. Studieverblijven van Afrikaanse wetenschappers aan onze instelling werden uitgesteld, of voor zij die al voor de uitbraak in Tervuren waren, betekende het juist een uitgestelde terugkeer vanwege een gesloten luchtruim. Met de Rwanda Cultural Heritage Academy werd gedurende een week een videoconferentie georganiseerd, om de renovatie van de National Museums of Rwanda, en in het bijzonder van het etnografisch museum van Huye te bespreken. Ook internationale experts namen hieraan deel. Er werden ook online opleidingen georganiseerd voor Rwandese wetenschappers met betrekking tot collectiebeheer.

Ondanks de uitdagingen hebben de wetenschappelijke diensten een grote flexibiliteit aan de dag gelegd om de productie op een zeer hoog peil te houden. 2020 was namelijk ondanks alles een jaar met uitzonderlijke hoogtepunten. Een hoofdartikel in het prestigieuze tijdschrift *Nature* van wetenschappers van de universiteit van Leeds en van onze dienst Houtbiologie leverde het eerste grootschalige bewijs dat de gevreesde omschakeling van tropische bossen van koolstof spons naar koolstofbron reeds is begonnen. Dit onderzoek heeft een directe impact op wereldwijde klimaatmodellen, en kende dan ook een ongeziene neerslag in de internationale pers. Een andere studie, eveneens in *Nature*, met medewerking van een KMMA-archeoloog, wierp via de analyse van 8000 en 3000 jaar oud DNA nieuw licht op de bewo-

ningsgeschiedenis in Afrika. Een entomoloog en een geoloog werden bij de 2% meest geciteerde wetenschappers ter wereld gerangschikt door de University of Stanford. Uit dergelijke opmerkelijke resultaten mag blijken dat het KMMA in uiteenlopende domeinen onderzoek op topniveau verricht en zijn internationale reputatie weet te bestendigen.

Vanuit die expertise ook de onderzoekers van morgen vormen, en dan in het bijzonder in partnerlanden in Afrika, zien we als een belangrijke taak. In 2020 superviseerden onze wetenschappers maar liefst 72 doctoraatsstudenten, waarvan 61% uit 12 verschillende landen in Afrika afkomstig is. Op een tweede PhD-Day in november stelden velen van hen hun onderzoeksprojecten voor.

Ook op het vlak van digitalisering werd in 2020 grote vooruitgang gemaakt. De forse investeringen in de voorbije jaren werpen hun vruchten af op het vlak van online toegankelijkheid van de collecties. Met de oprichting van een stuurgroep digitalisering hoop ik ook op een verdere efficiëntieverhoging van ons digitaliseringsprogramma.

Het voorbije jaar werden nieuwe externe onderzoekskredieten binnengehaald. De nieuwe projecten gaan onder meer over actuele en belangrijke thema's zoals menselijke resten en restitutie. Bij projecten rond

biodiversiteit, het beheersen van fruitvliegenplagen, natuurlijke risico's en infectieziekten in Afrika staat duurzame ontwikkeling centraal. Nauwe samenwerkingen met Afrikaanse partnerinstellingen, zoals ook de verlengde samenwerking met de Rwanda Petroleum and Gas Board in functie van de versterking van het geologisch onderzoek in Rwanda, zijn daarvoor cruciaal. Met de lancering van deze nieuwe projecten en de start van de eerste van onze in totaal acht FED-tWIN mandaten zijn er de komende jaren veelbelovende perspectieven voor het KMMA als referentiecentrum voor onderzoek met betrekking tot Centraal-Afrika.

Mijn oprechte dank gaat in de eerste plaats uit naar het voltallige personeel. Iedereen heeft zich buitengewoon ingezet om in een snel tempo onze hele werking op een volledig nieuwe manier te organiseren. Het is vooral dankzij hun grote inzet en inventiviteit dat onze instelling ondanks alles goed kon blijven functioneren. Voorts gaat mijn dank ook uit naar onze structurele en institutionele partners: Federaal Wetenschapsbeleid, de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking, Buitenlandse Zaken, de Nationale Loterij, de Regie der Gebouwen en onze andere sponsors.



01



MUSEUM- LEVEN

|| Niemand kon echter voorspellen dat het museum een groot deel van het jaar gesloten zou zijn voor het publiek en er als gevolg daarvan een heel nieuw digitaal aanbod ontwikkeld zou worden. ||

2020 kondigde zich veelbelovend aan met op het programma onder andere de opening van nieuwe workshops voor scholen en de eerste tijdelijke tentoonstelling sinds de heropening van het museum eind 2018. Niemand kon echter voorspellen dat het museum een groot deel van het jaar gesloten zou zijn voor het publiek en er als gevolg daarvan een heel nieuw digitaal aanbod ontwikkeld zou worden.

AfricaSunday

Het jaar begon met een mooi aanbod aan publieksactiviteiten. Op zondag organiseerden we de AfricaSundays, gratis activiteiten in de museumzalen door Afrikaanse artiesten. Op zondag 19 januari werd het museum ingenomen door de vijfde editie van Congolisation (Festival Afro-Diaspo-Arts Made in Belgium) met als thema 'Links en Roots'. Congolisation vestigt de aandacht op de Congolezen en de Afrikaanse diaspora en stelt vragen over het hoe en waarom van de Afrikaanse diaspora en personen van Afrikaanse afkomst. Blijven zij verbonden met hun land en cultuur van herkomst? Het festival ziet zichzelf als een ruimte van ontmoeting en dialoog. In het AfricaMuseum nam de hiphop-dans van The Revolutionary de ruimte van de permanente tentoonstelling over. Het werd een indrukwekkende ontmoeting tussen het heden en het verleden, het statische en het bewegende. Het festival vond plaats van 16 tot 18 januari 2020 in de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS) en



Op zondag 19 januari werd het museum ingenomen door de vijfde editie van Congolisation (Festival Afro-Diaspo-Arts Made in Belgium) met als thema 'Links en Roots'.

op 19 januari 2020 in het AfricaMuseum. Initiatiefnemer van het project: Pitcho Womba Konga, Belgisch acteur, rapper van Congolese afkomst, medeoprichter van Skinfama.

De laatste AfricaSunday van het jaar ging door op 1 maart met een live optreden van de koraspeler Mamadou Dramé. Nadien werd de programmatie noodgedwongen stopgezet.

Herinrichting van de grote rotonde

Op 27 februari stond de eerste persconferentie van het jaar op het programma. De heringerichte grote rotonde werd voorgesteld aan de pers. Tegenover zijn monumentale *Nieuwe adem of Ontluikend Congo* plaatste de Congolese kunstenaar Aimé Mpane een tweede beeld: de schedel van de vermoorde chef Lusinga. Hij nodigde



Kunstenaars Aimé Mpane en Jean Pierre Müller bij hun kunstwerk in de rotonde.

tentoonstelling werd verder afgewerkt en er werd gestart met de realisatie van een audiotour voor blinden en slechtzienden. Deze laatste wordt vanaf begin 2021 aangeboden aan het publiek. Om het publiek ook tijdens de sluiting toch te blijven aanspreken, ontwikkelden we op onze website een virtuele rondleiding doorheen de permanente collectie. Activiteiten die initieel bedoeld waren om *in situ* door te gaan, werden – met succes – omgevormd tot digitale activiteiten.

vervolgens de Belgische kunstenaar Jean Pierre Müller uit om nog verder de confrontatie aan te gaan met het koloniale beeldenpatrimonium van de rotonde, en met de zware geschiedenis die het belichaamt. Hun project RE/STORE bestaat uit zestien semi-transparante doeken waarop hedendaagse beelden zijn afgedrukt en die op korte afstand van de bestaande beelden werden opgehangen. De overlapping van de beelden creëert een visuele en semantische schok. Een nieuwe lezing van een zware erfenis wordt mogelijk en stelt de historische en ideologische inhoud ervan ter discussie.



Tijdens de lockdown werd een virtuele rondleiding doorheen de permanente collectie ontwikkeld.

|| MuseumTalks-lezingen laten een breed publiek toe het museum achter de schermen te ontdekken, en meer te leren over het werk van de wetenschappers en de samenwerkingen met Afrikaanse kunstenaars. ||

12 maart 2020, de eerste lockdown

Kort nadien, op 12 maart, besliste de federale regering om in het kader van de coronapandemie alle culturele activiteiten, horeca en musea vanaf 14 maart verplicht te sluiten.

Tijdens de periode van sluiting bruiste het museum achter de schermen van activiteit. Er werd volop gewerkt aan de voorbereidingen van de eerste tijdelijke tentoonstelling in het vernieuwde museum, maar ook de permanente

Online programmatie

Het eerste grote online event, de filmpremière van *Stop filming us* (Doxy Films, in coproductie met EODOCS) ging door op 30 april, exact 110 jaar na de officiële opening van het museumgebouw in 1910, gevolgd door een webinar-debat. 1164 geïnteresseerden namen deel aan dit event. Na dit eerste succesvolle webinar volgde op 22 mei 2020 de documentaire *Last Male on Earth* (Doxy Films), gevolgd door een debat over de thema's die aan bod komen in de film (militarise-

ring van conservatie, Afrikaanse bedreigde diersoorten en oorzaken hiervan, Westers perspectief/aanwezigheid in Afrikaanse conservatieprojecten) met een panel van internationale/Afrikaanse experts.

Het succes van de online filmvertoningen inspireerde om ook andere luiken van de programmatie online aan te bieden, zoals een online rondleiding en het bestaande format van de MuseumTalks in een online versie. MuseumTalks-lezingen laten een breed publiek toe het museum achter de schermen te ontdekken, en meer te leren over het werk van de wetenschappers en de samenwerkingen met Afrikaanse kunstenaars.

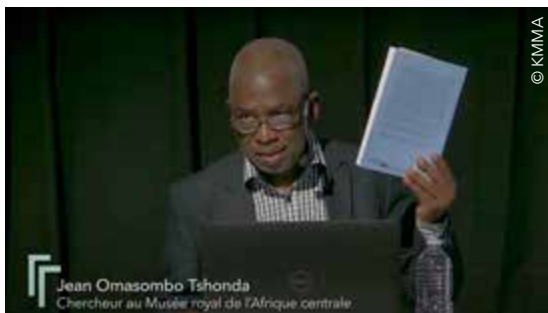
In tien MuseumTalks in 2020 kwamen onderzoekers van zowel het museum als daarbuiten aan het woord, werden documentaires gescreend en besproken door een internationaal expertenpaneel, en gaven kunstenaars en curatoren toelichting bij de tentoonstelling *Mabele eleki lola !* of bij hun residentie aan het museum. Met een MuseumTalk georganiseerd ter gelegenheid van de zestigste verjaardag van de onafhankelijkheid van de DRC of op de Internationale Dag van de Biodiversiteit, spelen de lezingen in op actuele thema's.

Zes MuseumTalks werden in de vorm van een online webinar georganiseerd. Die webinars trokken in totaal 1591 live (online) kijkers.

De opnames van de webinars zijn, net zoals die van de MuseumTalks in het museum, na afloop te herbekeken. Alle opnames samen werden in 2020 nog eens 3157 keer bekeken.

Zestigste verjaardag van de onafhankelijkheid van Congo

De zestigste verjaardag van de onafhankelijkheid van Congo op 30 juni herdachten we niet alleen met een online seminarie door Jean Omasombo



Jean Omasombo Tshonda tijdens zijn MuseumTalk 'La Décolonisation' du Congo belge, die live en nadien in totaal maar liefst 1400 keer werd bekeken.

– over de gebeurtenissen in de laatste 24 maanden voor de onafhankelijkheidsverklaring – maar ook met een aantal bijzondere publicaties over de onafhankelijkheid en de postkoloniale periode van Congo. Ook werd de tentoonstelling uit 2010 *Indépendance! Congolese verhalen* online geplaatst.



<https://independance.africamuseum.be/nl/home>



Bezoekers vinden na de lockdown de weg terug naar het museum.

Succesvolle heropening in mei 2020

Hoewel bij de lockdown de precieze duur van de sluiting niet gekend was, nam het museum al snel het initiatief om een corona-adviesraad op te richten met een coronamanager om de heropening voor te bereiden, zodat het museum klaar was toen de overheid op 19 mei groen licht gaf om onder strikte voorwaarden maar in alle veiligheid terug de deuren te openen voor het publiek. In de eerste twee weken na de heropening bezochten alweer 4000 bezoekers het museum. Bezoekers uitten hun tevredenheid over de kwaliteit van het onthaal en de voorzorgsmaatregelen die het museum nam om hun bezoek veilig te laten verlopen. Workshops voor scholen of events voor grote groepen konden we helaas niet aanbieden. Samen met het museum opende ook de AfricaShop opnieuw de deuren. *Bistro Tembo* bleef voor de rest van het jaar gesloten.

Eerste tijdelijke tentoonstelling

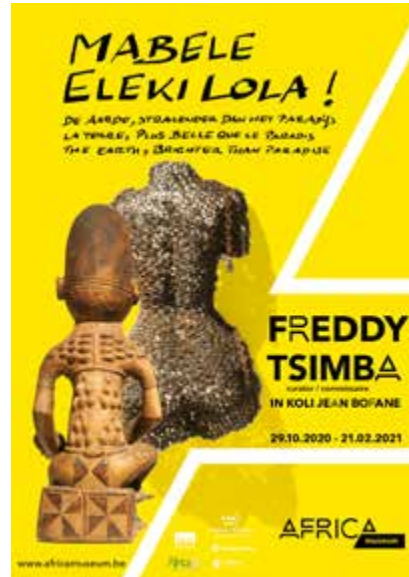
MABELE ELEKI LOLA ! De aarde, stralender dan het paradijs

29 oktober 2020-21 februari 2021 (verlengd tot 15 augustus 2021)

De tentoonstelling *Mabele eleki lola ! De aarde, stralender dan het paradijs*, opende zoals voorzien de deuren op 29 oktober 2020, zij het met een alternatieve, volledig coronaproof vernissage en persconferentie.

In deze tentoonstelling gaat de Congolese kunstenaar Freddy Tsimba een dialoog aan met de museumcollecties. Commissaris van de tentoonstelling is schrijver In Koli Jean Bofane, met wetenschappelijke input van Henri Bundjoko, directeur van het Musée national de la République démocratique du Congo, Kinshasa. De titel van de tentoonstelling verwijst naar de noodzaak, volgens de kunstenaar, om vooral hier en nu te leven en naar de veerkracht die Congolezen dagelijks tentoonspreiden. Deze tentoonstelling kadert in het licht van inspanningen voor meer openheid en toegankelijker museumcollecties. Al enkele jaren werken Congolese kunstenaars in residentie in het

AfricaMuseum. Met deze tentoonstelling ontsluiten Freddy Tsimba en Jean Bofane een deel van dit Centraal-Afrikaans erfgoed, in dialoog met hedendaagse creaties. Deze expo kwam tot stand in samenwerking met Africalia, Wallonie-Bruxelles International en de Nationale Loterij.



In Koli Jean Bofane en Freddy Tsimba.



Het hoofd met dreadlocks gemaakt uit kettingen maakt deel uit van een reeks van een tiental hoofden. Voor deze reeks heeft de kunstenaar patroonhulzen en recuperatiemateriaal gesmolten.

Onmiddellijk bij binnenkomst in de tentoonstelling staat dit werk tegenover een dipolamasker (Salampasu-cultuur) uit de collectie van het museum. Dit masker is bedekt met koperen platen. Het behoort tot het geheime genootschap Ngongo Munyenge.

G. Sorgeloos © KMMMA

Het schrikbeeld van de religie is sterk aanwezig in het werk van Tsimba. Het kan immers in belangrijke mate verlamd werken op persoonlijke kracht. Volgens de religie is het paradijs het einddoel en moet de mens de aarde vergeten. Freddy Tsimba stelt deze hypothese in vraag.



J. Van de Voorde © KMMMA

In 2011 vestigde zich een pinksterkerk (in het Frans Église du Réveil, letterlijk Kerk van de Opstanding) naast het atelier van Freddy Tsimba in de Matonge-wijk in Kinshasa. De lucht was beladen met het geluid van de preken, waardoor rustig werken er niet meer inzat. Freddy Tsimba, geïrriteerd door het aanhoudende lawaai, creëerde een werk, dat hij nadien voor zijn perceel installeerde, in het zicht van iedereen. Met de creatie van een vrouw, doorboord door een kruis, slaagt hij erin een pinksterkerk en het bijhorende spektakel van bezwingingen de laan uit te sturen. Het paradijs is niet elders, maar hier. De kerk, geschokt bij het zien van de installatie, verhuisde op staande voet. Dit kunstwerk was het eerste in een reeks van negen vrouwen, allen zittend, met kruisen die hun lichaam doorboren.



De vrouwenruggen, gemaakt uit kettingen, stralen kracht uit. Freddy Tsimba gelooft onvoorwaardelijk in de uitzonderlijke kracht die leeft in de vrouw.



Femme-ciseaux (Scharenvrouw), 2017 is gemaakt uit scharen die afkomstig zijn uit ziekenhuizen. Buiken van vrouwen zijn sinds het begin van de 21e eeuw in de DR Congo opgeofferd voor de zoektocht naar strategische mineralen; door systematische verkrachting en verminking, om zo de weg vrij te maken voor de ontginning van materialen.



Het element oorlog is niet weg te denken uit het werk van de kunstenaar. Dit 'Machete-huis' werd gemaakt in Kinshasa en op een avond geïnstalleerd op de Marché de la liberté, de tweede grootste markt in de stad. 's Morgens was de hele stad al op de hoogte van het nieuws. Het doel van dit werk was de aandacht trekken op slachtingen tijdens de oorlogen in Centraal-Afrika. Freddy Tsimba gaat paradoxen niet uit de weg: de machete is in de eerste plaats een huishoudelijk werktuig, het huis staat tegelijkertijd symbool voor hoop en opvoeding.



Hoe Kinshasa voorstellen, die wervelende hoofdstad van de DR Congo, centrum van de macht? Een falende macht, zoals te zien in deze auto voortgeduwd door het volk. De auto heeft geen motor, mensen duwen hem voort. Voor Freddy Tsimba staat dit voertuig symbool voor de DR Congo: het land heeft geen motor meer. Encore un effort ... (Nog even een duwtje ...), 2011 is gemaakt uit afvalmateriaal, opgeraapte lepels, vorken en ijzer.



De sleutels tot welk paradijs?

Bij deze tentoonstelling hoort ook een participatief project: 'Hoe ziet het paradijs eruit waarvan je de sleutel in handen hebt?' is de vraag die je wordt gesteld. Voor elke bezoeker zijn er gerecupereerde sleutels ter beschikking, waaraan een label met een bericht gebonden kan worden. Zo kan elke bezoeker deel uitmaken van een artistieke installatie die het werk van de kunstenaar Freddy Tsimba weerspiegelt.

DEZE TENTOONSTELLING IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DANKZIJ DE STEUN VAN



Het is al snel duidelijk dat Freddy een kunstenaar is met een zeer open geest, bruisend van creativiteit, enthousiasme en een eerlijk kritische ingesteldheid. Zijn kunstwerken zijn echt de belichaming van zijn visie op de wereld, de aarde, het paradijs en de mensen die erin leven. Om zo'n kunstwerken te maken heb je passie nodig want zeg nu zelf, wie zou er dagen, nachten en maanden steken in het lassen van honderden sleutels of lepels ... Daarvoor heb je doorgedreven vakmanschap en geduld nodig. Ik had de eer samen met Freddy tijdens de opbouw van de tentoonstelling een beeld samengesteld uit sleutels te herstellen. De arm was er tijdens het transport afgevallen. Al snel werd me duidelijk dat dit niet gewoon een herstelwerk is dat je op een dagje doet, nee, het is een werk van de kunstenaar die zeer secuur te werk gaat, waar tijd verdwijnt en de focus ligt op het maken, het creëren. Als je met zoiets bezig bent, wordt een voormiddag een uur en is er geen ruimte voor zorgen in je hoofd. Dat is iets waar ik met Freddy ook over heb gebabbeld. Ruimte voor filosofie tijdens de restauratie van de arm was er dan weer wel.

Freddy had een bak vol met sleutels die hij dan weer een voor een aan het beeld vastmaakte. Waarom hij welk type sleutel uit het bakje koos was me een raadsel maar beetje bij beetje werd de arm van het beeld steviger naargelang hij de sleutels met een toevoeging van zilversoldeer eraan vasthechtte. Daar ik dacht dat de arm nu wel stevig genoeg zou zijn, manipuleerde hij het object om toch te zien of alles wel degelijk en stabiel was. Hij verbaasde mij met zijn perfectionisme en doorzettingsvermogen, aanstekelijk! De restauratie heeft uiteindelijk meerdere dagen in beslag genomen en wat ik eruit heb geleerd is dat de regels van de kunst gelukkig niet ergens geschreven staan, maar dat het een voortdurend proces is van verandering, dat kunst echt wel leeft en dat je als museumbezoeker/medewerker soms wat langer moet stilstaan bij het tot stand komen van het kunstwerk en wat erachter schuilt, wat de ziel is van het kunstwerk ... Zo voel je de kunst ook beter aan. Bedankt Freddy, voor de fijne en leerrijke ervaring!

Stef Keyaerts, medewerker Archief- en Collectiebeheer - Restauratieatelier



Zomerprogrammatie

Tijdens de zomervakantie werd het concept van de *standing guide* geïntroduceerd. Elke zondagmiddag tijdens de zomervakantie gaf een gids in het Nederlands, het Frans en het Engels uitleg bij de standbeelden in de grote Rotonde. Andere initiatieven zoals de instaprondleidingen, AfricaSundays, MuseumWalks (korte, gratis en thematische rondleidingen voor families en hun kinderen) of de Music Workshop Family Edition (korte, gratis workshops Muziki voor families met hun kinderen vanaf 6 jaar) moesten helaas snel stoppen omwille van de verstrengde coronamaatregelen die werden gelanceerd aan het begin van de zomervakantie.

28 oktober 2020, tweede lockdown - 1 december 2020, heropening van het museum

Half oktober dienden de maatregelen tegen het coronavirus opnieuw verstrengd te worden en op 29 oktober, de dag na de persconferentie en vernissage van *Mabele eleki lola !* moesten we de deuren opnieuw sluiten voor een tweede lockdown en dit tot eind november. Er werd onmiddellijk contact opgenomen met de kunstenaars en alle bruikleengevers om de tentoonstelling te verlengen tot 15 augustus 2021. Opnieuw werd overgeschakeld op volledig digitale activiteiten tot de musea op 1 december opnieuw de deuren konden openen. Voor het AfricaMuseum betekende dit een derde heropening in amper twee jaar tijd! Alle eerdere maatregelen om een bezoek aan het museum veilig te laten verlopen (mondmaskerplicht, afstand houden, handhygiëne, vast parcours, voorafgaande reservatie, enz.) bleven van kracht en de bezoekers konden één maand na de officiële opening ook daadwerkelijk de tentoonstelling bezoeken. Zowel de pers als de bezoekers waren lovend over *Mabele eleki lola ! De aarde, stralender dan het paradijs*. Tijdens de kerstvakantie gaf een *standing guide* de aanwezige bezoekers op een volledig coronaveilige manier meer uitleg doorheen de tentoonstelling. In die periode bezochten elke dag iets meer dan duizend bezoekers het museum.

Financiële impact


Het museum kon dankzij de goede bezoekerscijfers tijdens de kerstvakantie het jaar toch nog afsluiten met ongeveer 100 000 bezoekers (tegenover 360 000 in 2019). Toch heeft de sluiting van het museum geleid tot een aanzienlijk inkomstenverlies. De verminderde inkomsten uit ticketverkoop, concessies en afgelaste evenementen bedragen bijna 1,5 miljoen euro.

Forum voor debat

Hoewel het museum een groot deel van het jaar gesloten was, bleef de werking op vele vlakken actief doorgaan en bleef het museum ook alomtegenwoordig in de pers. Zo was er in 2020 een ongekende mediabelangstelling voor de gevolgen van de *Black Lives Matter*-beweging en het koloniaal verleden. Het borstbeeld van Leopold II in het park werd – niet voor de eerste keer – beklad met rode verf. Dit borstbeeld maakt deel uit van een beeldengroep die op initiatief van de heemkundige kring uit Tervuren door de Regie der Gebouwen in 1998 in het park vlak bij het museum geplaatst werd. Deze acties benadrukten nogmaals de noodzaak tot meer openheid en debat over het koloniaal verleden. Een bijzondere parlementaire onderzoekscommissie over het koloniaal verleden werd opgericht om meer duidelijkheid te scheppen over de rol en de verantwoordelijkheid van België in dat koloniaal verleden. Het museum werd nauw betrokken bij de functieomschrijving en keuze van experts voor deze parlementaire commissie, die ook

het museum heeft bezocht en kennis heeft genomen van zijn activiteiten. Het rapport van deze experts wordt verwacht tegen begin 2021. Dan zullen er door de parlementaire commissie hoorzittingen worden georganiseerd over een aantal thema's, waarna aanbevelingen zullen worden geformuleerd voor het federale parlement.

In diezelfde context was er ook veel belangstelling voor de problematiek van de restitutie van cultureel erfgoed. In dat kader werd prioriteit gegeven aan herkomstonderzoek waarin de manier waarop voorwerpen werden verworven grondig wordt onderzocht. Er werd van start gegaan met een parcours 'Beladen herkomst' doorheen de permanente tentoonstelling, dat een genuanceerd beeld wil geven van de complexiteit van verwerving, bewaring, toe-eigening, toegankelijkheid en teruggave. Dit parcours is zeker niet volledig of exhaustief, en zal voortdurend worden aangevuld met resultaten van het herkomstonderzoek. Daarnaast heeft het KMMA het afgelopen jaar een restitutiebeleid ontwikkeld dat gepubliceerd werd op onze website en een 'Scientist in Residence' programma opgestart waarbij Afrikaanse wetenschappers onderzoek kunnen uitvoeren over de herkomst van de collectiestukken. De residenties van kunstenaars, journalisten en nu ook wetenschappers dienden omwille van de coronapandemie helaas uitgesteld te worden tot 2021.

 https://www.africamuseum.be/nl/about_us/restitution



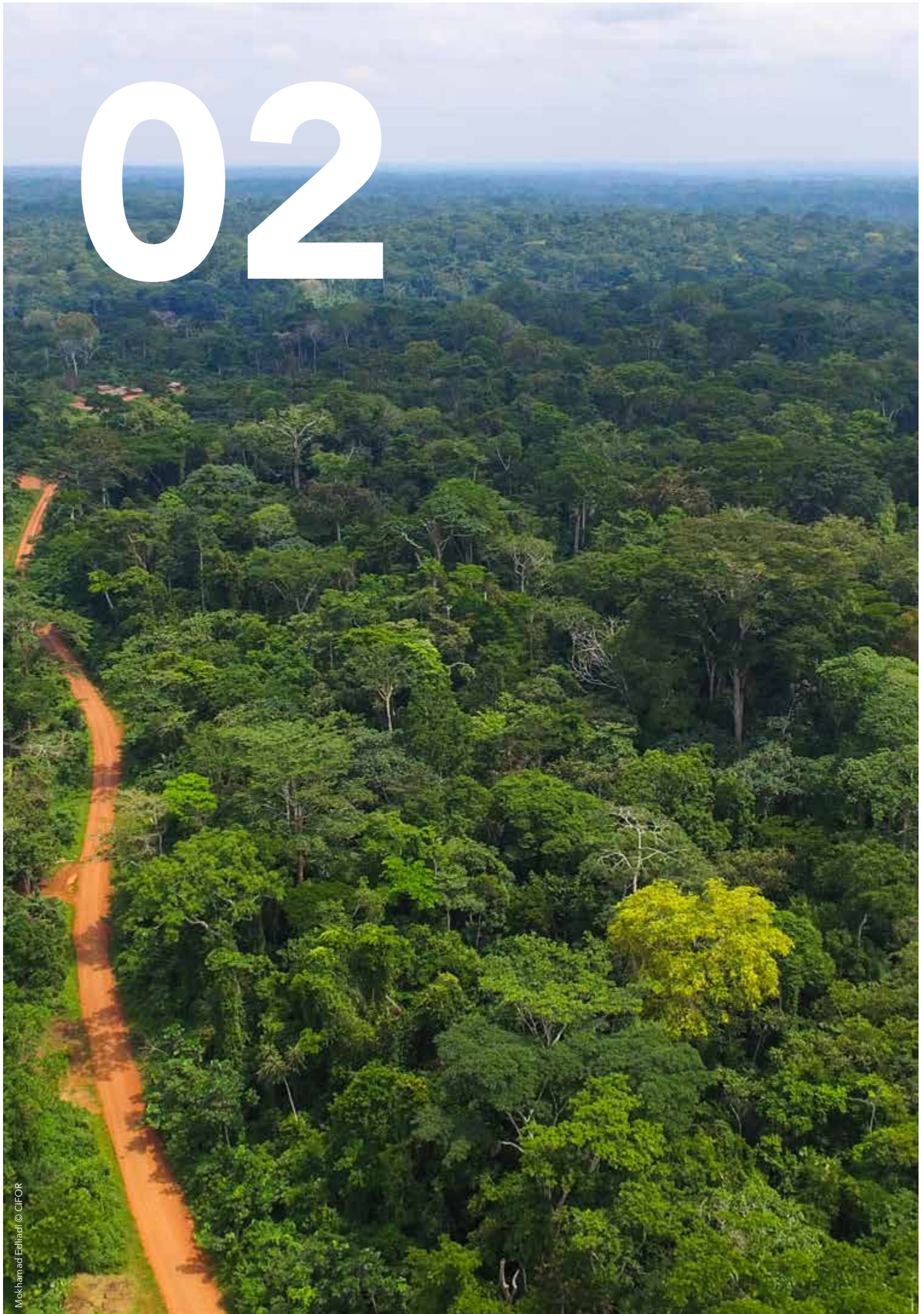
Het borstbeeld van Leopold II in het park werd – niet voor de eerste keer – beklad met rode verf.

Samenwerking met het Institute of National Museums of Rwanda (INMR)

Het INMR had het KMMA om samenwerking en advies gevraagd voor de renovatie van zijn musea, waarvan het belangrijkste museum in Huye (het vroegere Butare) in 1987 werd opgericht met grote wetenschappelijke en logistieke steun van het KMMA en financiering door DGD. In april 2020 was er een workshop voorzien met deelname van een aantal KMMA-medewerkers. Omwille van corona is deze conferentie toen niet kunnen doorgaan in Huye zoals gepland, maar vervangen door een digitale conferentie in november 2020. Deze digitale conferentie duurde een week en een aantal buitenlandse experts namen eraan deel alsook medewerkers van verschillende diensten, van zowel het KMMA als van de National Museums.

Deze positieve ervaringen met digitaal communiceren zullen ook in de toekomst invloed blijven hebben op de samenwerking tussen het AfricaMuseum en Afrikaanse partnerlanden.

02



ONDERZOEK

Het KMMA als wetenschappelijk instituut: onderzoek naar de samenlevingen, biodiversiteit en geologie van Afrika

Het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika is een onderzoeksinstituut met een wereldwijd erkende expertise. Meer dan 75 wetenschappers en zowat 120 Afrikaanse doctorandi en stagiairs voeren onderzoek naar samenlevingen van vroeger én vandaag, de biodiversiteit en de geologie van Afrika. Ze steunen op de unieke collecties van het museum, veldwerk en samenwerkingsnetwerken met internationale, en in het bijzonder Afrikaanse instellingen. Het KMMA is actief in meer dan 20 Afrikaanse landen en legt de nadruk op de uitwisseling van kennis met zijn Afrikaanse partners en op capaciteitsversterking. Bijdragen tot de duurzame ontwikkeling van Afrika is een prioriteit in de onderzoeksprogramma's, met een belangrijke impact op het vlak van milieu, maatschappij en economie.

[Het KMMA heeft drie onderzoeksdepartementen >>](#)



I. Oti © KMMA

1. CULTURELE ANTROPOLOGIE & GESCHIEDENIS

focus Samenlevingen van vroeger en nu, het koloniale verleden, politieke systemen, culturele uitingen, talen en muziek van volkeren in of uit Afrika.

Het departement Culturele Antropologie & Geschiedenis omvat verschillende disciplines die zich wijden aan Afrikaanse samenlevingen van vandaag en vroeger, en meer bepaald hun functioneren en hun realisaties. De onderzoekers bestuderen talen, de diepe geschiedenis en archeologie, het (post)koloniale verleden, politieke systemen, culturele uitingen en muziek van bevolkingsgroepen in of uit Afrika. Het terreinwerk vindt plaats in Afrika maar ook bij de Afrikaanse diaspora.

2. BIOLOGIE

focus De biodiversiteit aan diersoorten en duurzaam beheer van de tropische regenwouden in Afrika.

Het departement Biologie breidt de kennis over de biodiversiteit aan diersoorten in Afrika uit. De biologen onderzoeken de taxonomie en fylogenie van verschillende groepen vertebraten en invertebraten. De houtbiologen ontrafelen de opbouw en functie van hout, net als de rol van bomen en fauna in Afrikaanse ecosystemen, en dragen bij tot het duurzame beheer van de tropische regenwouden in Afrika. Terreinwerk gaat hand in hand met de studie van de enorme en unieke collectie.

3. AARDWETENSCHAPPEN

focus De minerale rijkdommen, geodynamica, oppervlaktemilieus en natuurlijke risico's in Centraal-Afrika.

De wetenschappers van het departement Aardwetenschappen bestuderen de geologie, de geodynamische processen en de natuurlijke (minerale) rijkdommen in Centraal-Afrika, met het oog op een duurzaam beheer, en oog voor de impact van de ontginning op de menselijke samenlevingen. Ze bestuderen vulkanen, seismische gebeurtenissen en landverschuivingen voor een doeltreffend beheer van deze natuurlijke risico's. Door de evolutie van bodems in Afrika te ontcijferen, evalueren ze de impact van wereldwijde veranderingen op de natuurlijke omgeving van het continent.

Een selectie van de belangrijkste onderzoeksactiviteiten uit 2020 wordt uitgelicht.

Hebben we de longen van onze planeet tot het uiterste gedreven?

Intacte tropische bossen vertragen de klimaatverandering door koolstof uit de atmosfeer te verwijderen en in bomen op te slaan. De meeste wereldwijd toegepaste klimaatmodellen voorspellen dat deze koolstofspons nog tientallen jaren op topcapaciteit zal blijven werken. De koolstofopname door tropische bossen is echter al aan een zorgwekkende neerwaartse trend begonnen. De studie van drie decennia boomgroei en boomsterfte van 300 000 bomen in 565 ongestoorde tropische bossen in Afrika en de Amazone levert daarvoor het eerste grootschalige bewijs. Hun gevreesde omschakeling van koolstofspons naar koolstofbron is reeds begonnen. Deze baanbrekende inzichten publiceerde een wereldwijd team van wetenschappers, geleid door de Universiteit van Leeds en het KMMA, in het gerenommeerde tijdschrift *Nature*.

De koolstofopname bereikte een piek in de jaren negentig. Tegen 2010 was dat vermogen gemiddeld met een derde afgenomen. Dit proces wordt grotendeels aangedreven door toenemende boomsterfte. Meer CO₂ in de atmosfeer stimuleert de groei van bomen, maar dit effect wordt in toenemende mate tenietgedaan door de negatieve effecten van hogere temperaturen en droogte. Die vertragen de boomgroei en leiden tot sterfte, waarbij de opgeslagen koolstof weer vrijkomt in de atmosfeer.

Via statistische modellen voorspellen de onderzoekers een langdurige achteruitgang van de Afrikaanse koolstofput in de toekomst. De koolstofput in de Amazone zal rond 2035 een koolstofbron worden. Dit is tientallen jaren eerder dan zelfs de meest pessimistische klimaatmodellen aannemen.

Tropische bossen blijven nog steeds cruciale en enorme reservoirs van koolstof. Maar dit onderzoek van bijna honderd wetenschappelijke instellingen toont aan dat het slechts een kwestie van tijd is eer ze als koolstofbron de klimaatverandering zullen versnellen, in de plaats van vertragen. Alarmerende resultaten die suggereren dat de koolstofdioxide-uitstoot nog sneller tot nul teruggebracht moet worden dan voorzien.



https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/news/tropical_forests_carbon_sink



De koolstofopname door tropische bossen is aan een zorgwekkende neerwaartse trend begonnen.

8000- en 3000-jaar oud DNA werpt nieuw licht op de bewoningsgeschiedenis in Afrika

Een studie gepubliceerd in het tijdschrift *Nature* biedt meer inzicht in de diversiteit in verspreiding en differentiatie van onze voorouders in Afrika ten zuiden van de Sahara. Zo zijn er ten minste vier moderne menselijke afstammingslijnen die zich ongeveer 250 000 tot 200 000 jaar geleden diversifieerden, en die teruggevonden worden in mensen vandaag. Dit ondersteunt archeologische gegevens die wijzen op het belang van deze periode voor de evolutie van de mens in Afrika. Centraal in het onderzoek is de archeologische site van Shum Laka, in het noordwesten van Kameroen. Van hieruit zouden de Bantu-sprekers zich meer dan 3000 jaar geleden over het hele subcontinent beginnen verspreiden. Maar hun oorsprongsgebied bleef op de archeologische kaart een blinde vlek. Archeologen van de ULB, het KMMA en de Universiteit van Yaoundé, deden opgravingen op deze site. Tussen 1991 en 1994 werden er de oudste beschikbare menselijke resten opgegraven, uit twee begravingen, van ongeveer 8000 en 3000 jaar oud.

Het slecht bewaarde DNA van deze skeletten, dat inzicht zou kunnen geven in welke bevolkingsgroepen er vandaag van afstammen, en in de link tussen de begravingen, was lang echter moeilijk te achterhalen. Na verschillende pogingen is een team van Harvard University erin geslaagd om het volledige genoom, de complete genetische samenstelling van een organisme, van vier skeletten te reconstrueren, twee uit elke begravingen.

Die genomen blijken, ondanks de 5000 jaar tijdsverschil, zeer dicht bij elkaar aan te leunen.

Dit wijst op een opmerkelijke bewoningscontinuïteit in de regio. Een van de 8000 jaar oude skeletten heeft bovendien een bijzonder zeldzaam A00-haplotype op zijn Y-chromosoom, dat momenteel uitsluitend in die regio van Afrika voorkomt. Het is de eerste keer dat dit haplotype in oud DNA is gevonden. Uit de vergelijking met verschillende populaties in Afrika ten zuiden van de Sahara bleek verder verrassend genoeg dat de vier genomen veel dicht bij die van Centraal-Afrikaanse jager-verzamelaars staan dan bij de Bantu-landbouwpopulaties.



Luchtfoto van de opgravingen op de archeologische site Shum Laka, in het noordwesten van Kameroen.



https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/news/shum_laka

Studie van karst: een belangrijke bijdrage tot duurzame ontwikkeling

Centraal-Afrika bezit carbonaatafzettingen (kalk- en dolomietsteen), die de nodige minerale grondstoffen leveren voor de bouwsector (grind, cement) en die ook fungeren als belangrijke waterreservoirs (aquifers). Deze formaties kunnen oplossen en ontwikkelen typische karstfenomenen zoals grotten, dolines, enz. Deze grotendeels ondergrondse fenomenen zijn weinig bekend bij de lokale bevolking en beleidsmakers, alsook bij geologen in Congo. In stadsomgevingen kunnen de karstfenomenen echter leiden tot grondverzakkingen met ernstige schade voor mens en infrastructuur. Dit is bijvoorbeeld het geval in de stad Mbujimayi (DRC).

Om tegemoet te komen aan deze nood worden gespecialiseerde beurzen betreffende karstformaties toegekend aan geologen van de DRC en de Republiek Congo in het kader van het project in het Raamakkoord van het KMMA met de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD), 'Les géoressources: contribution majeure au développement durable de l'Afrique centrale'. Hun onderzoek, dat zij uitvoeren in partnerschap met de geologen van het KMMA, betreft de studie van de karst in het kalkhoudende grensgebied van Kongo-Central (DRC) en Niari (Republiek Congo).

Wetenschappelijke kennis over karst is cruciaal, zowel vanuit het oogpunt van de geologie als van de maatschappij. Een karstgebied is niet alleen een minerale hulpbron en waterreservoir maar ook een reservaat voor endemische holendieren, een uitermate geschikte plaats voor archeologische en etnografische sites en een mogelijke bron van inkomsten als toeristische trekpleister, met spectaculaire grotten. Voor de bevolking is het echter een kwetsbaar en risicovol milieu vanwege de kans op verzakkingen en mogelijke vervuiling van zijn wateren. Een betere kennis van dit bijzondere milieu zal Congolese wetenschappers in staat stellen de verschillende zones in dit gebied beter te identificeren: deze die risico's inhouden voor de bevolking, de zones die moeten worden beschermd vanwege hun wetenschappelijk, maatschappelijk en toeristisch belang en deze die kunnen worden geëxploiteerd voor hun minerale rijkdommen. Op die manier kunnen de onderzoekers de beleidsbepalers advies geven rond een beter beheer van dit rijk en kwetsbaar milieu.



Spectaculaire zuil en draperieën in de grot Ndimba-Dimba, Kongo-Central.



Uitgestrekte verzakte zone in Mbujimayi, waar de karst verborgen ligt onder een zandsteenachtige laag. De weg liep oorspronkelijk horizontaal vanaf de top van de trappen die werden aangelegd na de verzakking.

30 jaar FishBase: wereldwijde informatiebron voor visbiologie, visserij en conservatie



FishBase vierde in 2020 zijn dertigste verjaardag. FishBase is de grootste en meest succesvolle online databank over vissen ter wereld, met een enorme hoeveelheid gedigitaliseerde informatie over de meer dan 34 400 gekende soorten vissen (o.a. taxonomie, morfologie, ecologie, verspreiding, populatiedynamica ...) en diverse praktische tools. Geïllustreerd met ruim 60 300 afbeeldingen, en met 326 800 vernaculaire namen van vissen in 350 talen, is FishBase wereldwijd het werkinstrument bij uitstek voor ichtyologisch onderzoek en visserij-, aquacultuur- en biodiversiteitsbeheer. De cijfers spreken boekdelen. Meer dan 300 000 unieke gebruikers bezoeken de databank zo'n 700 000 keer per maand en downloaden om en bij de 1,3 terabyte aan informatie. FishBase werd geciteerd in meer dan 2260 publicaties waaronder tientallen in de meest prestigieuze tijdschriften *Science* en *Nature*.

Als medeoprichter van het internationale FishBase-consortium is het KMMA verantwoordelijk voor de informatie over de ongeveer 3500 Afrikaanse zoet- en brakwatervissen. Om de best mogelijk wetenschappelijke informatie digitaal ter beschikking te stellen van wetenschappers en beslissingsnemers zorgt een team van KMMA-ichtyologen voor een continue update van de gegevens. De sterke bijdrage van het KMMA maakt het Afrikaanse continent een van de best gecoverde regio's in FishBase.

Als expertisecentrum voor Afrikaanse ichtyologie is opleiding een tweede belangrijke doelstelling voor het KMMA. Tijdens een jaarlijkse intensieve stage van drie maanden over vistaxonomie en het gebruik van FishBase voor vijf Afrikaanse wetenschappers, werden sinds de start in 2005 al 80 wetenschappers uit 21 landen gevormd. Voormalige stagiairs zijn terug te vinden op belangrijke posten in wetenschappelijke instellingen en universiteiten in Afrika. Er worden ook lokale stages georganiseerd en FishBase-symposia op het vijfjaarlijks congres van de Pan African Fish and Fisheries Association (PAFFA). De FishBase for Africa-activiteiten worden gefinancierd door de Belgische Ontwikkelingssamenwerking (DGD).



www.fishbase.org

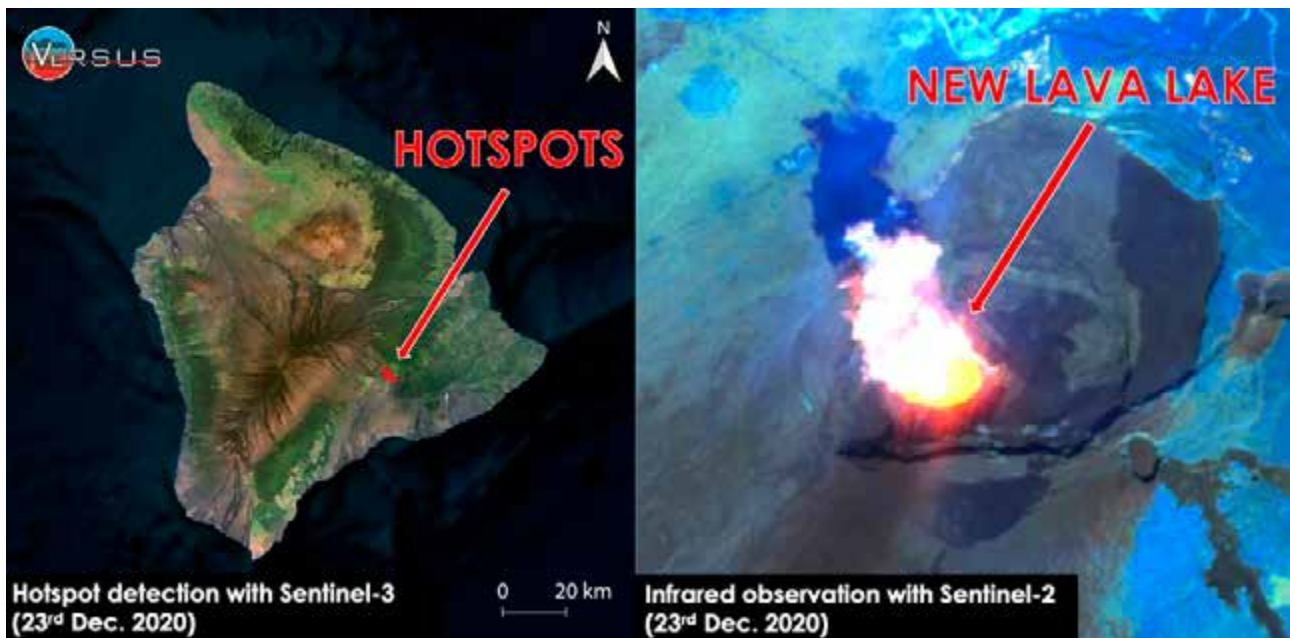
<http://www.fishbaseforafrica.org/>

<https://www.youtube.com/watch?v=yi9nJV1RYfE>



De sterke bijdrage van het KMMA maakt het Afrikaanse continent een van de best gecoverde regio's in FishBase.

Nieuwe satellietsensoren om een beter inzicht te krijgen in de dynamiek van permanente lavameren.



Hotspot-detectie boven de vulkaan Kilauea (Hawai) tijdens het ontstaan van een nieuw lavameer op 23 december 2020. Links, hotspots gedetecteerd met een Sentinel-3 SLSTR-beeld (spatiële resolutie: 1 km). Rechts, identificatie van de gedetecteerde hotspot via een Sentinel-2 beeld (spatiële resolutie: 20 m).

Het project VeRSUS is erop gericht de capaciteit van nieuwe satellietsensoren te onderzoeken en te ontwikkelen om bijkomende kwantitatieve informatie te geven over de dynamiek van permanente lavameren. Permanente lavameren zijn zeldzame fenomenen die kunnen worden gezien als magma-kamers op grondniveau. De studie ervan geeft inzicht in het effect van drukveranderingen in vulkanische systemen en kan uiteindelijk opkomende risicovolle flankeruptions detecteren. Voor dit onderzoek werden drie vulkanen geselecteerd in twee verschillende vulkaanregio's: de vulkanen Kilauea (Hawai, VS), Nyiragongo en Nyamulagira (Virunga Vulkanische Provincie, DRC).

Een van de sleutelementen van VeRSUS is het gebruik van alle operationele Europese 'Sentinel' constellaties (Copernicus-programma van de ESA), i.e. Sentinel-1 (radar), -2 (optisch), -3 (thermisch) en -5 Precursor (gasmetingen). Door de sensoren van al deze satellieten te gebruiken, kunnen tijdreeksanalyses worden gecombineerd van metingen van gronddeformatie, het niveau van het lavameer, hotspot- en vulkanische hitte en gasemissies (SO₂). Samen met data van monitoring ter plaatse bieden deze satellietmetingen bijkomende inzichten in de aan de gang zijnde eruptieve activiteit en helpen ze bij de interpretatie van de magmatische processen die de eruptie sturen.

In VeRSUS nemen de KMMA-onderzoekers actief deel aan teledetectie voor metingen rond veranderingen in het niveau van het lavameer. Ze doen ook aan fotogrammetrie om topografische veranderingen te meten (bv. ingestorte kraters, accumulatie van lava) en aan thermische teledetectie om hotspots op te sporen en om vulkanische stralingskracht te meten die vrijkomt door de persistente eruptieve activiteit. VeRSUS is een 'Exploration Project' gefinancierd door BELSPO in het kader van het STEREO-III Programma. Het KMMA is coördinator, samen met het Koninklijk Belgisch Instituut voor Ruimte-Aeronomie (BIRA-IASB), het Europees Centrum voor Geodynamica en Seismologie (ECGS, Luxemburg) en de U.S. Geological Survey (USGS, VS). Het project werd gelanceerd in juli 2019 en loopt tot juli 2022.



<http://resist.africamuseum.be/VeRSUS>

Politiek, vredesopbouw en digitale restitutie in Noordoost-Congo

In het noordoosten van Congo, een regio getroffen door opeenvolgende gewelddadige conflicten, winnen oude politieke tradities aan belang. In het lokale bestuur is er een heropleving van gewoonterechtelijke macht. Dat is een vorm van machtsbeoefening die ten dele teruggaat op prekoloniale tradities, en ook tijdens de koloniale en postkoloniale tijd bleef voortbestaan. De wederopleving gaat gepaard met een groeiende belangstelling voor het verleden en de materiële aspecten daarvan. Voorbeelden hiervan zijn de objecten die de status van traditionele chefs weergaven, zoals hoofdtooien, ceremoniële messen of muziekinstrumenten. Door de koloniale verzamelwoede en politieke onrust verdwenen deze (en andere) rituele objecten uit de gemeenschappen. Veel van deze materiële getuigenissen kwamen in de koloniale periode in het museum terecht.

Voor het onderzoeksproject Afrisurge, gefinancierd door BELSPO, werkt het KMMA samen met de universiteiten van Uele, Gent en Antwerpen. Het project zal de hedendaagse politieke cultuur in Noordoost-Congo onder de loep nemen. Onderzoek naar rituele objecten in de collectie van het KMMA en hun herkomst zal daarbij een nieuw licht werpen op het huidige discours rond autoriteit en legitimiteit in de streek. De onderzoekers gaan ook het potentieel na van een herstellende herinnering aan en toegang tot dit verloren erfgoed, via digitale restitutie. De concrete vorm daarvan zal samen met de belanghebbenden ingevuld worden, volgens wat wenselijk en haalbaar is. Uit dit grondige overleg met betrokken partners hopen de onderzoekers een model te kunnen ontwikkelen voor duurzame materiële restituties in de toekomst.



<https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/news/afrisurge>



Hoofdtooi. Faradje, Haut-Uele, DRC [Mambutu/Azande].
Collectie KMMA EO.0.0.10206.



Traditioneel gerechtsgebouw van Niangara gebouwd onder koloniaal bewind, begin 20e eeuw, Haut-Uele, DRC. De beschildering aan binnen- en buitenkant getuigen van een lokale traditie in muurschilderingen en verwijst naar lokale gezegden en fabels over rechtspraak.



Chef Djabir met een beschilderd huis op de achtergrond. Bas-Uele, DRC [Azande]. Foto genomen tijdens expeditie geleid door A. Hutereau, 1910-12. Collectie KMMA Tervuren, AP.0.0.12198.

De bestuivende Diptera van Afrika

De Dienst Invertebraten van het Departement Biologie heeft al tien jaar in Sub-Saharaans Afrika expedities lopen rond de studie van bestuivende insecten. De focus ligt op tweevleugelige insecten van de orde van de Diptera (echte vliegen en muggen) wiens bijdrage in het bestuivingsproces nog erg ondergewaardeerd is. Vliegen staan er nochtans om bekend grote aantallen wild bloeiende planten en landbouwgewassen te bestuiven. In de orde van de Diptera zijn de zweefvliegen of bloemvliegen (fam. Syrphidae) de belangrijkste bestuivers. De identificatiesleutels van Afrotropische zweefvliegen zijn echter verouderd en onvolledig. Entomologen van het KMMA hebben twee nieuwe identificatiesleutels gepubliceerd voor de genera *Phytomia* en *Senaspis*, beide rijk geïllustreerd met foto's in hoge resolutie van alle soorten, waarbij drie soorten die nieuw zijn voor de wetenschap. Op dit moment loopt er een taxonomische herziening van andere genera van zweefvliegen en voor Benin, Burundi, Togo, Uganda en Zuid-Afrika worden checklists voor zweefvliegen opgesteld. Deze resultaten zijn een noodzakelijke eerste stap naar ecologische studies over de bijdrage van echte vliegen in bestuivingsnetwerken. Dit onderzoek vindt plaats via drie projecten: The 'Pollinator Information Network for Two-Winged Insects (Diptera) (PINDIP)', gefinancierd door de JRS Biodiversity Foundation, de 'Diptera Museum Collections as a Source for Taxonomic Research and Teaching Activities (DIPTATEACH)', een netwerk-project gefinancierd door het Belgisch Federaal Wetenschapsbeleid, en de 'Diversity of Pollinating Diptera in South African Biodiversity Hotspots (DIPoDIP)', gefinancierd door het Belgisch Directoraat-Generaal voor Ontwikkelingssamenwerking. Het onderzoek loopt in samenwerking met partners uit Benin, Kenia, Tanzania en Zuid-Afrika.

De dienst Invertebraten heeft over het project een website gecreëerd met bijkomende informatie en projectresultaten, zoals 600 foto's in hoge resolutie van bestuivende Diptera uit het Afrotropisch gebied.



<https://www.pindip.org/>



Een mogelijk nieuwe soort van het zweefvlieg-genus *Eristalinus*, die voedsel zoekt op bloemen in het Bwindi Impenetrable National Park (Uganda).



Groepsfoto van de tweede trainingscursus over bestuivende Diptera (Morogoro, Tanzania).

De groei van de vroege continentale korst



Veldfoto van vervormde 3,41 miljard jaar oude kussenbasalten uit de Nondweni greenstone belt in Zuid-Afrika. Kussenbasalten worden gevormd door de lava die onder water stroomt. De lichtgrijs-rose vlakken stellen de vervormde kussenkernen voor, terwijl de donkergrijze stroken de vervormde kussenranden weergeven. De oorspronkelijke afgeronde vormen zijn sterk uitgerekt bij een temperatuur van meer dan 500°C.


Onder de terrestrische planeten van het zonnestelsel is de Aarde uniek omdat ze een dikke felsische continentale korst bevat. Een aantal recente modellen komen tot een gezamenlijke theorie: de continentale korst zou ongeveer drie miljard jaar geleden 65 tot 70% van zijn huidige volume bereikt hebben. Natriumrijke granitoïden van de Tonaliet-Trondhjemiet-Granodioriet (TTG) groep maken het grootste deel uit van deze vroege fase van continentale groei. Het is dus van cruciaal belang vast te stellen hoe deze granitoïde gesteenten zijn gevormd en hoe hun petrologische verschillen zijn ontstaan. Op die manier kunnen de onderzoekers inschatten hoe de continentale korst in deze vroege fase is gegroeid en waarom deze zo uniek is onder de terrestrische planeten. Een aanzienlijke controverse blijft echter bestaan over hun genese, hoofdzakelijk omdat felsische magma's kunnen ontstaan door een veelheid aan processen, uit de differentiatie van verschillende basaltische smelten of door een groot spectrum aan smeltcondities. Door deze verscheidenheid van processen kan de uiteindelijke mantelbron van de overgrote meerderheid van granitoïden moeilijk worden getraceerd door middel van de belangrijkste elementen en sporenelementen of radiogene en traditionele stabiele isotopen. Silicium is na zuurstof het meest voorkomende element in de continentale korst. Het is als zodanig het belangrijkste kenmerk dat de continentale korst onderscheidt van de andere belangrijke Aardereservoirs. De bron van silicium in de vroege continenten definiëren via een studie van zijn isotopische samenstelling ($\delta^{30}\text{Si}$) en zijn pseudo-isotoop germanium is daarom een mogelijke piste om het debat dat op dit moment loopt op te lossen.

Een inventaris van de diplopoden en andere myriapoden van Mayotte

Tot op de dag van vandaag zijn de myriapoden – vaak ook 'duizendpoten' en 'scolopenders' genoemd – weinig bekend. Het zijn echter uitstekende bio-indicatoren voor de ecologische toestand van ecosystemen op land.

Wetenschappers van het KMMA hebben onderzoek gedaan op deze groep van terrestrische arthropoden op het eiland Mayotte, dat deel uitmaakt van de Comoren-archipel. Ze maakten een inventaris op van de myriapoden op basis van een veldonderzoek in november 2019 en de myriapodencollecties van Mayotte in het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika en het Muséum national de l'Histoire naturelle in Parijs. Verrassend en niet wat je op het eerste zicht zou denken: de grootste exemplaren zijn niet noodzakelijk de meest gekende! In Mayotte blijken verschillende grote soorten nieuw te zijn voor de wetenschap en endemisch voor het eiland. Dit is met name het geval voor de *Sechelleptus arborivagus*, een nieuwe soort voor de wetenschap die speciaal voor deze inventaris is beschreven.

Dit onderzoek heeft geleid tot een publicatie die verscheen begin 2021. De rijkelijk geïllustreerde gids wil een overzicht geven van de soorten diplopoden en andere myriapoden die in Mayotte voorkomen, maar ook van de technieken voor het verzamelen, inventariseren en identificeren ervan. Dit boek vervolledigt niet alleen de nationale en internationale taxonomische kennis, maar wil ook de belangstelling en nieuwsgierigheid wekken van de inwoners van Mayotte voor hun natuurlijk erfgoed. Het werk is bewust heel toegankelijk en op grote schaal verspreid; kortom, een schoolvoorbeeld van wetenschappelijke vulgarisatie ten dienste van conservering. De gids is gepubliceerd in de online reeks 'Zoölogische documentatie' van het KMMA en is beschikbaar op de website van het museum. Dit project werd gefinancierd door het ministerie van Ecologische en Solidaire Transitie (MTES-Frankrijk) en het KMMA.

 <https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/publications/open-access/zoology>




HOME: een onderzoeksproject over menselijke resten in Belgische collecties

HOME (Human remains Origin(s) Multidisciplinary Evaluation) is een federaal wetenschappelijk project met zeven partners over menselijke resten in Belgische collecties, gefinancierd door BELSPO. Binnen het KMMA ligt de nadruk op mogelijke pistes van teruggave van menselijke resten afkomstig uit de DRC. Een eerste focus binnen het KMMA betreft multidisciplinair herkomstonderzoek. Het onderzoek naar de collecties van menselijk resten en teruggavepistes omvat actuele juridische, natuurwetenschappelijke en antropologisch-historische vragen naar de verschillende contexten waarin de collecties tot stand kwamen. Historische documenten boden reeds relevante inzichten in de collecties die werden verzameld in het kader van antropometrisch onderzoek in Belgisch-Congo, archeologische opgravingen of als oorlogsbuit in een vroeg stadium van de kolonisatie.

Een tweede luik bestaat erin een multifocale samenwerking op te zetten met belanghebbenden en relevante partners. In 2020 werden de eerste stappen gezet in de opbouw van een samenwerkingsnetwerk in de DRC, van waar het grootste deel van de menselijke resten afkomstig is. Verder bouwend op de historische band met het Institut des Musées nationaux du Congo (IMNC) ging het museum partnerschappen aan met WAZA, voortrekker van het restitutedebat in Lubumbashi, en Collectif Faire-Part, een ensemble van filmmakers in Kinshasa. Samen gaan ze in gesprek met betrokken familieleden, experts aan universiteiten en musea, politieke stakeholders en lokale gemeenschappen. Tenslotte werden in samenwerking met de Publieksgerichte diensten vertegenwoordigers van de Vereniging van Congolese vrouwen van de diaspora, BAMKO-cran en Mémoire coloniale et Lutte contre les discriminations uitgenodigd om met HOME-onderzoekers in gesprek te gaan.

HOME sluit aan bij het huidige restitutiebeleid van het KMMA en wordt aangestuurd vanuit het departement Culturele Antropologie en Geschiedenis in samenwerking met de Publieksgerichte diensten. Herkomstonderzoek naar fysische antropologie vindt plaats binnen de dienst Geschiedenis en Politiek, archiefwerk over archeologische opgravingen aan de dienst Erfgoedstudies en onderzoek naar diaspora en inclusief partnership binnen de dienst Cultuur & Maatschappij. Ondersteuning voor archieven en collecties komt van de dienst Collectiebeheer en Archieven.

 <https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/news/home1>



In februari 2020 werd in de grote rotonde van het museum een beeldhouwwerk van de Congolese kunstenaar Aimé Mpane geïnstalleerd dat de schedel van Lusinga voorstelt. De schedel van Lusinga werd in 1964 overgedragen aan het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen in Brussel.

Derde editie van de Prijs 'Digitalisering voor ontwikkeling'

De derde 'Prijs Digitalisering voor ontwikkeling' (D4D) werd op 15 oktober 2020 door de minister van Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid Meryame Kitir toegekend, op aanbeveling van een panel van experts. De D4D - *Digital for development* - prijs wordt sinds 2016 om de twee jaar georganiseerd door het KMMA met de steun van het Directoraat-Generaal voor Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD). De bijhorende innovatiebeurs, een belangrijk netwerk-event, kon bij deze derde editie omwille van de gezondheids-crisis evenwel niet doorgaan. De uitreikingsceremonie werd gefilmd voor de partners van de genomineerde projecten die wegens de reisbeperkingen niet aanwezig konden zijn.

De Prijs D4D bekroont initiatieven die digitalisering inzetten als een hefboom voor ontwikkeling. Het gaat om projecten en ideeën die het potentieel van (nieuwe) technologieën op een innovatieve manier benutten, in functie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's). Er zijn drie categorieën: 'iStandOut', het succesverhaal; 'iStartUp', het innovatieve idee; en 'iChoose', de publieksprijs. Voor deze editie 2020 kwamen de inzendingen uit 21 verschillende landen, waarvan 75% uit Afrikaanse partnerlanden. De drie winnaars waren: e-brillen voor de gezondheidszorg in de DR Congo, digitale spaarprogramma's in Uganda en een platform voor inclusief onderwijs in Zuid-Afrika.

Het project 'Smart Glasses 4 Health' was voor de jury het beste bewezen succesverhaal (iStandOut). Dit project introduceert telegeneeskunde met een e-bril in Kingandu (Kwilu, DRC) om de toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg te verbeteren. Dankzij deze bril kunnen zorgverleners een expert op afstand (de ziekenhuisarts) exact tonen wat ze zien, overleggen en instructies aannemen terwijl hun handen vrij blijven.

Het project AKABOXITECH kreeg de prijs voor het meest beloftevolle innovatieve idee (iStartup). Lokale ondernemers ontwikkelden een digitaal financieel inclusiesysteem voor kleine boeren in Uganda, voornamelijk vrouwen en jonge boeren in plattelandsgemeenschappen. Het systeem laat hen toe hun spaargeld samen te monitoren en te beheren op een veilige, digitale en gebruiksvriendelijke manier.

De publieksprijs (iChoose) was voor 'Bambanani - Joining hands to teach every child', een project dat leermiddelen ontwikkelt voor inclusief onderwijs voor kinderen in Zuid-Afrika. Om leerkrachten of pedagogische begeleidingsdiensten te informeren over hoe les te geven op een inclusieve manier, staan op het platform FundaOER.org een rist aan open leermiddelen die hen kunnen inspireren in hun lespraktijk.

 <https://prized4d.africamuseum.be/nl>



Minister van Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid Meryame Kitir reikte de derde 'Prijs Digitalisering voor ontwikkeling' (D4D) uit.



De genomineerden voor de D4D-prijs met minister Meryame Kitir.

13 Afrikaanse onderzoekers verblijven (langer dan voorzien) aan het KMMA voor een opleiding of onderzoek met de steun van DGD

Dankzij de financiële steun van de Belgische Ontwikkelings-samenwerking (DGD) organiseert het KMMA sinds vele jaren al studiebezoeken en opleidingen voor jonge Afrikaanse onder-zoekers. Die vinden zowel in het museum plaats als op het terrein, binnen de projecten die worden opgezet in Afrika. De doelstellingen van de projecten en het programma voor capaciteitsversterking zijn geënt op de negen Duurzame Ont-wikkelingsdoelstellingen (SDGs) van de Verenigde Naties.

De activiteiten binnen dit programma zijn uiteenlopend. Ze betreffen niet alleen wetenschappelijke of technische opleidin-gen, individueel of in groep, maar ook beurzen voor predoctoraten, doctoraten, postdoctoraten, deelname aan conferenties en vorming voor kunstenaars of journalisten in residentie.

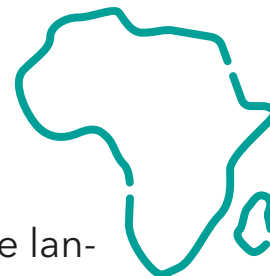
Door de wereldwijde gezondheids crisis heeft in 2020 slechts een beperkt deel van de onderzoeksverblijven en opleidingen kunnen plaatsvinden. 13 Afrikaanse onderzoekers hebben binnen het DGD-programma een studieverblijf aan het KMMA volbracht, voornamelijk in het kader van de jaarlijkse opleiding over Fishbase en de taxonomie van Afrikaanse vissen, en voor het project HARISSA over natuurlijke risico's in Centraal-Afrika.

Als gevolg van gesloten grenzen en stilgelegd internationaal vliegverkeer werden alle verblijven van de Afrikaanse gastwe-tenschappers aan het museum verlengd. Hun onderzoeksactivi-teiten en opleidingen werden niettemin zoveel mogelijk op een veilige en aangepaste manier verdergezet, onder meer door middel van videoconferenties. Uiteindelijk zijn alle onderzoe-kers, sommigen na een lange periode van onzekerheid, veilig naar huis kunnen terugkeren.

Stages en studieverblijven voor Afrikaanse onderzoekers met de steun van DGD



Uit **6**
Afrikaanse lan-
den, waarvan
54% uit de DRC






De doctoraatsstudenten van het HARISSA-project tijdens hun verblijf aan het KMMA.



De Fishbase-cursisten tijdens hun verblijf aan het KMMA.




In het kader van het project ATRAP, gefinancierd door DGD, worden in Uganda en de DRC netwerken van burgerwetenschappers opgezet om zoetwaterslakkenpopulaties te monitoren die onder meer de ziekte schistosomiasis verspreiden. In maart werd een team van 25 burgerwetenschappers in Uganda opgeleid.

 <https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/news/atrap>




Op 10 juli verdedigde Bauchet Katemo Manda (UNILU, DRC) zijn thesis over de diversiteit, ecologie en het duurzaam beheer van de visfauna in het Upemba Nationaal Park (DRC) aan de KU Leuven. Hij voerde zijn doctoraatsonderzoek in het kader van de Mbisa-Congo I en II projecten, gefinancierd door DGD. Op 7 december lichtte Bauchet Katemo Manda zijn onderzoek toe in een online MuseumTalk.

 https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/projects/mbisa/bauchet_katemo_manda_phd



Het Journal of Fish Biology publiceerde in mei een speciaal nummer over Afrikaanse zoetwatervissen. Vier Congolese onderzoekers en medewerkers van het Mbisa-Congo-project zijn de eerste auteurs van vier artikels in dit nummer, die elk minstens één nieuwe soort in het Congobekken beschrijven.

 https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/news/mbisa_special_issue_JFB

Publiceren in tijden van COVID-19

De dienst Publicaties heeft niet stilgezeten in het eerste coronajaar: niet alleen liep de publicatie van de wetenschappelijke volumes in de verschillende reeksen en tijdschriften gewoon door, ook moesten alle nodige teksten voor de tentoonstelling *Mabele eleki lola!* en de bijhorende catalogus worden geredigeerd. En, *last but not least*, was het KMMA in het jaar van de 60e verjaardag van de onafhankelijkheid van de DRC (co)uitgever van belangrijke werken waarnaar de experts van de parlementaire commissie over het koloniaal verleden lang hadden uitgekeken. Het spreekt voor zich dat onze boekenverkoop werd afgeremd door de lockdowns: onze shop was twee periodes lang gesloten, net als de Belgische en internationale boekhandels: we leden een omzetverlies van 31%, wat ons terugbracht naar het resultaat van de jaren dat het museum gesloten was voor renovatie ...

Boeken gepubliceerd ter gelegenheid van 30 juni



Op de verjaardag van de 60 jaar onafhankelijkheid van Congo organiseerde het KMMA een MuseumTalk (zie pagina 10) waarin Jean Omasombo Tshonda zijn nagelnieuwe werk voorstelde, dat in een recordtijd door het KMMA werd gepubliceerd (manuscript ingediend op 9 juni!): *La Décolonisation du Congo belge. La gestion politique des vingt-quatre derniers mois avant l'indépendance*.

Het KMMA greep dit virtueel event

aan om de online lancering van zijn tentoonstelling *Indépendance! Congoëse verhalen – gerealiseerd in 2010* – aan te kondigen en de verschijning van het bijhorende boek *L'Indépendance du Congo et ses lendemains*.

Ten slotte was het KMMA een actieve partner in de publicatie van het boek *Koloniaal Congo. Een geschiedenis in vragen*, waaraan enkele onderzoekers van het KMMA hebben meegewerkt en waarvoor het museum steun heeft verleend met betrekking tot de Franstalige versie (*Congo colonial*).

European Journal of Taxonomy

De impactfactor die het tijdschrift kreeg in juni 2020 voor 2019 was 1.393 (1.188 in 2019); dit is een belangrijke evolutie en zet het tijdschrift op de eerste plaats in vergelijking met zijn concurrenten *Zootaxa* (0.990) en *Zookeys* (1.137).

In 2020 werden slechts 6 artikels van 8 Afrikaanse auteurs gepubliceerd in *EJT* op 175 teksten. Dit percentage blijft laag, maar groeit gestaag ... Talrijke volumes handelen over Afrikaanse soorten, waarvan sommige beschreven zijn door onderzoekers van het KMMA (zie lijst hiernaast).

Gift van boeken voor twee bibliotheken in Kinshasa

Het KMMA werd gecontacteerd door het Centre Wallonie-Bruxelles en het cultureel centrum Texaf Bilembo, beide in Kinshasa, met de bedoeling hen te helpen bij de verrijking van hun bibliotheken, die openstaan voor een gevarieerd publiek: kunstenaars, studenten en onderzoekers. In overleg werden twee partijen boeken voorbereid. Helaas werd de zending van de Fédération Wallonie-Bruxelles geblokkeerd door de pandemie, maar dankzij de steun van Texaf bereikte de schenking Bilembo, dat een leeshoek heeft ingericht in afwachting van de oprichting van zijn echte bibliotheek. Het is de bedoeling hen elk jaar van nieuwe publicaties te voorzien.



De eerste fase van de bibliotheek van het cultureel centrum Texaf Bilembo, in Kinshasa.

LIST OF RMCA PUBLICATIONS 2020*

Exhibition catalogues and guides



Bofane, In Koli, J. (ed.). 2020. *Freddy Tsimba. Mabele eleki lola ! La terre, plus belle que le paradis*. Brussels: Kate Arts Editions in partnership with Africalia & RMCA, 176 p. (Also available in Dutch: *Freddy Tsimba. Mabele eleki lola ! De aarde, stralender dan het paradijs*.)

Mabele eleki lola ! De aarde, stralender dan het paradijs.)

Social Sciences and Humanities

Devos, M. & Maniacky, J. (eds). 2020. *Africana linguistica 26*: 200 p. (PR; IF 0,154)

de Saint Moulin, L. 2019. *La Place de la religion à*



Kinshasa et en RDC. Series 'Cahiers africains' (no. 94). Paris/Tervuren: L'Harmattan/RMCA, 248 p. (PR)

Geenen, S. et al. 2020. *Conjonctures de l'Afrique centrale 2020*. Series 'Cahiers africains' (no. 95). Paris/Tervuren: L'Harmattan/RMCA/E-CA, 361 p. (PR)

M'Bokolo, E. & Sabakinu Kivilu, J. (eds). 2020.



L'Indépendance du Congo et ses lendemains. Series 'Studies in Social Sciences and Humanities', vol. 179, Tervuren: RMCA, 350 p. (PR)

Leduc-Grimaldi, M. & Newman, J.L. (eds). 2020.



Finding Dr. Livingstone. A History in Documents from the Henry Morton Stanley Archives. Athens, Ohio/Tervuren: Ohio University Press/RMCA, 542 p. (PR)

Omasombo, J. (ed.) et al. 2020. *Tshopo*.



Laborieuse construction politico-administrative coloniale muée en bastion du nationalisme congolais. Series: 'Monographies des provinces de la République démocratique du Congo', vol. 14, Tervuren: RMCA, 664 p.

Omasombo, J. 2020. *La Décolonisation du Congo belge. La gestion politique des vingt-quatre derniers mois avant l'indépendance Juillet 1958-juin 1960*. Tervuren: RMCA, 48 p.

Series 'Collections of the RMCA'

Mees, F. 2020. *Minerals*. Series 'Collections of the RMCA'. Tervuren: RMCA copublishing Ph. de Moerloose, 141 p. (Also available in Dutch: *Mineralen*, in French: *Minéraux*.)



Various

Jaarverslag/Rapport annuel/Annual Report 2019. PR-Brochure RMCA, 3 versions.

Partnerships with RMCA

Tombu, C. 2020. *SOS Planète Congo*. Neuchateau : Weyrich.

Van Schuylenbergh, P. 2020. *Faune sauvage et*



colonisation. Une histoire de destruction et de protection de la nature congolaise (1885-1960). Series 'Outre-Mers', vol. 8. Brussels: Pie Lang, 376 p. (PR)

Zana Etambala, M. 2020. *Veroverd. Bezet.*



Gekoloniseerd. Congo 1876-1914. Sterck & De Vreese (Amsterdam University Press), 463 p. (PR)

Vanthemse, G. et al. 2020. *Koloniaal Congo*.



Een geschiedenis in vragen. Kalmthout: Polis-Pelckmans, 463 p. Also available in French : *Le Congo colonial. Une histoire en questions*. Renaissance du Livre & RMCA. (PR)

100 X Congo. Een eeuw Congolese kunst in



Antwerpen, Kortrijk/Tervuren: Bai (MAS Books)/RMCA, 304 p. Also available in French: *100 X Congo. Un siècle d'art congolais à Anvers*.

Online publications

Nyame Akuma, vol. 91 published by SAfA in partnership with RMCA, 36 p.

Nyame Akuma, vol. 92 published by SAfA in partnership with RMCA, 36 p.

Nyame Akuma, vol. 93 published by SAfA in partnership with RMCA, 45 p.

* NB. Impact factors are dated June 2020.

Open access

European Journal of Taxonomy (published by a European consortium including the RMCA), **vol. 591 to 730 within some papers by RMCA's scientists:**

Brecko, J. & Mathys, A. 2020. 'Handbook of best practice and standards for 2D+ and 3D imaging of natural history collections'. *European Journal of Taxonomy* 623: 1-115. <https://doi.org/10.5852/ejt.2019.501> (PR; IF 1.393)

Pett, B.L. & Jocqué, R. 2020. 'Description of two new species of *Xevioso* (Araneae: Phyxelididae) from Southern Africa, with the northernmost localities for the genus'. *European Journal of Taxonomy* 636: 1-18. <https://doi.org/10.5852/ejt.2020.636> (PR; IF 1.393)

Dierickx, K. & Snoeks, J. 2020. '*Protomelas krampus*, a new paedophagous cichlid from Lake Malawi (Teleostei, Cichlidae)'. *European Journal of Taxonomy* 672: 1-18. <https://doi.org/10.5852/ejt.2020.672> (PR; IF 1.393)

Maetens, H., Van Steenberge, M., Snoeks, J. & Decru, E. 2020. 'Revalidation of *Enteromius alberti* and presence of *Enteromius* cf. *mimus* (Cypriniformes: Cyprinidae) in the Lake Edward system, East Africa'. *European Journal of Taxonomy* 700: 1-28. <https://doi.org/10.5852/ejt.2020.700> (PR; IF 1.393)

PRIJZEN

- Twee KMMA-wetenschappers behoren tot de **2% beste wetenschappers ter wereld**, volgens een lijst gepubliceerd door de University of Stanford met de meest-geciteerde wetenschappers wereldwijd: geoloog Jean-Paul Liégeois en entomoloog Marc De Meyer.
- Geografe Elise Monsieurs ontving voor haar doctoraatsonderzoek naar regenval als oorzaak voor aardverschuivingen in tropisch Afrika een **belangrijke prijs van de American Geophysical Union**, het grootste internationale netwerk van onderzoekers in de geowetenschappen.



<https://www.africamuseum.be/en/research/discover/news/resist>

AFGEWERKTE DOCTORATEN

In 2020 hebben de volgende onderzoekers hun doctoraat, dat op wetenschappelijk en/of logistiek vlak door het KMMA werd ondersteund, verdedigd:

Aardwetenschappen

Elise Monsieurs

Modelling regional rainfall controls on landslides in the tropics in the context of climate change

ULiège

Promotoren: Alain Demoulin (ULiège), Olivier Dewitte (KMMA)

Verdedigd op 11 maart 2020

Biologie

Armand Richard Nzoko Fiemapong

Diversité biologique des diplopodes du plateau Sud du Cameroun

University of Yaounde I

Promotoren: Paul Serge Mbenoun Masse (University of Yaounde I), Didier Van den Spiegel (KMMA)

Verdedigd op 23 juni 2020

Bauchet Katemo Manda

The fish fauna of the Upemba National Park (DR Congo): diversity, ecology, conservation and sustainable management

KU Leuven

Promotoren: Jos Snoeks (KU Leuven/KMMA), Emmanuel Vreven (KMMA), Auguste Chocha Manda (UNILU)

Verdedigd op 10 juli 2020

Culturele Antropologie & Geschiedenis

Joane de Lima Santiago

Estudo comparativo do vocabulário dos herbívoros nas línguas bantu

Universiteit Leiden

Promotoren: Maarten Mous (Universiteit Leiden), Jacky Maniacky (KMMA)

Verdedigd op 26 februari 2020

NIEUWE PROJECTEN

Het museum was in 2020 betrokken in 114 wetenschappelijke projecten, waarvan 11 nieuwe projecten dat jaar van start gingen:

- Acquisition de connaissance sur les araignées de Mayotte
- AFRISURGE: Transformative Heritage: politics, peacebuilding and digital restitution of cultural heritage in contemporary Northeast DR Congo
- CongoFORCE: Congo Basin forests in a changing environment
- F³- FRUIT FLY FREE: Establishment and maintenance of fruit production areas free and under low prevalence of fruit fly pests in Southern Africa
- GuiDANCE: Geohazards in African Cities: patterns, rates and sustainability in urban-sprawling contexts
- HOME: Human remains Origin(s) Multidisciplinary Evaluation
- KEAFish: The biodiversity, biogeography and evolutionary history of the northern basins of the Great African Lakes. The enigmatic fish faunas of Lakes Kivu, Edward and Albert revisited
- LAFHAZAV: Landslide and flood hazards and vulnerability in NW Rwanda: towards applicable land management and disaster risk reduction
- Landaware: The international network on Landslide Early Warning Systems
- MicroResist: The influence of snail host microbiome in trematode parasite resistance
- What is shaping the brain? A comparative study of brain endocasts shape in carnivora

HET WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT IN CIJFERS

Wie?



Wat?

In 2020

- **114 lopende projecten**
waarvan 11 opgestart in 2020 *
- **74 presentaties**
op wetenschappelijke congressen
- **163 teksten gepubliceerd**,
waarvan 114 *peer-reviewed* **

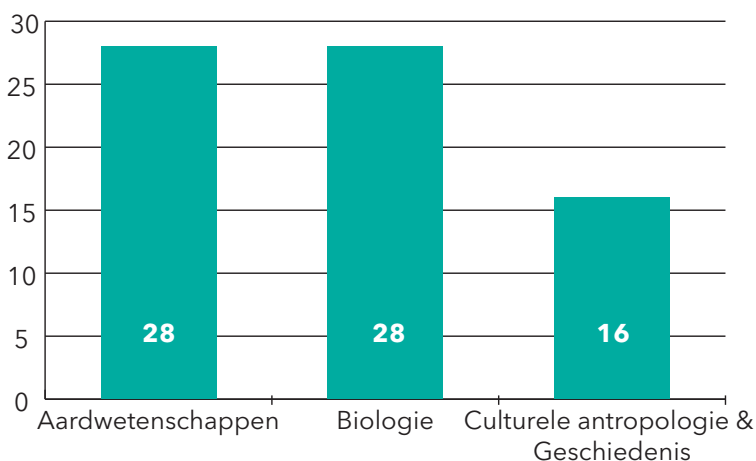
Doctoraatsthesisen

- **4 doctoraten afgelegd** in 2020*
 - **68 doctoraten lopend** in 2020
 - waarvan 12 opgestart in 2020
 - 61% van de onderzoekers zijn Afrikaans,
uit 12 verschillende landen van het continent
 - 25% van de doctoraatsstudenten zijn Congolees
 - 22% zijn Belg
- Met de steun van Umicore
- Begeleiding van **35 masterstudenten**

329 onderzoekers bezochten het KMMA

voor onderzoek en/of consultatie van de collecties

Aantal doctoraten per departement



* (zie blz. 37)
** (zie blz. 72-85)

* (zie blz. 37)

Taxonomie

25

nieuwe beschreven
diersoorten

7

vissen

5

spinnen

4

miljoenpoten

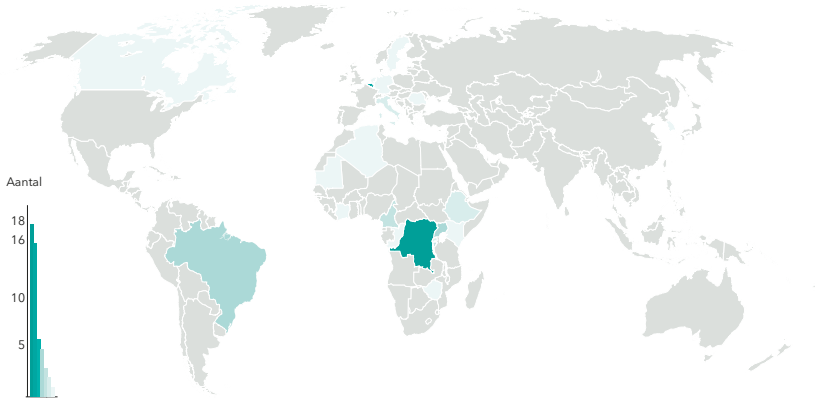
3

zweefvliegen

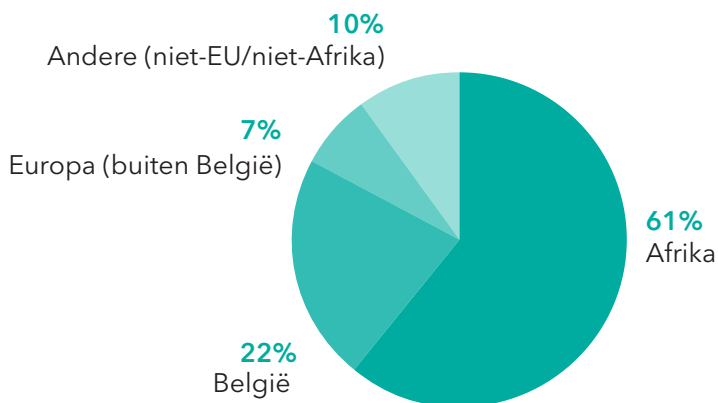
6

(parasitaire) platwormen

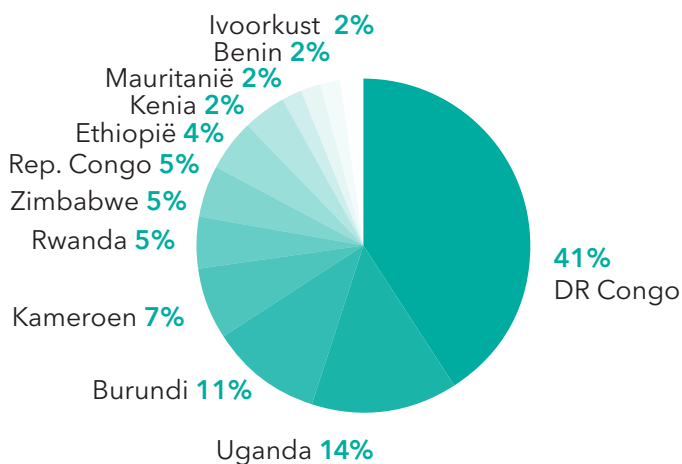
Doctoraatsstudenten per nationaliteit



Herkomst doctoraatsstudenten

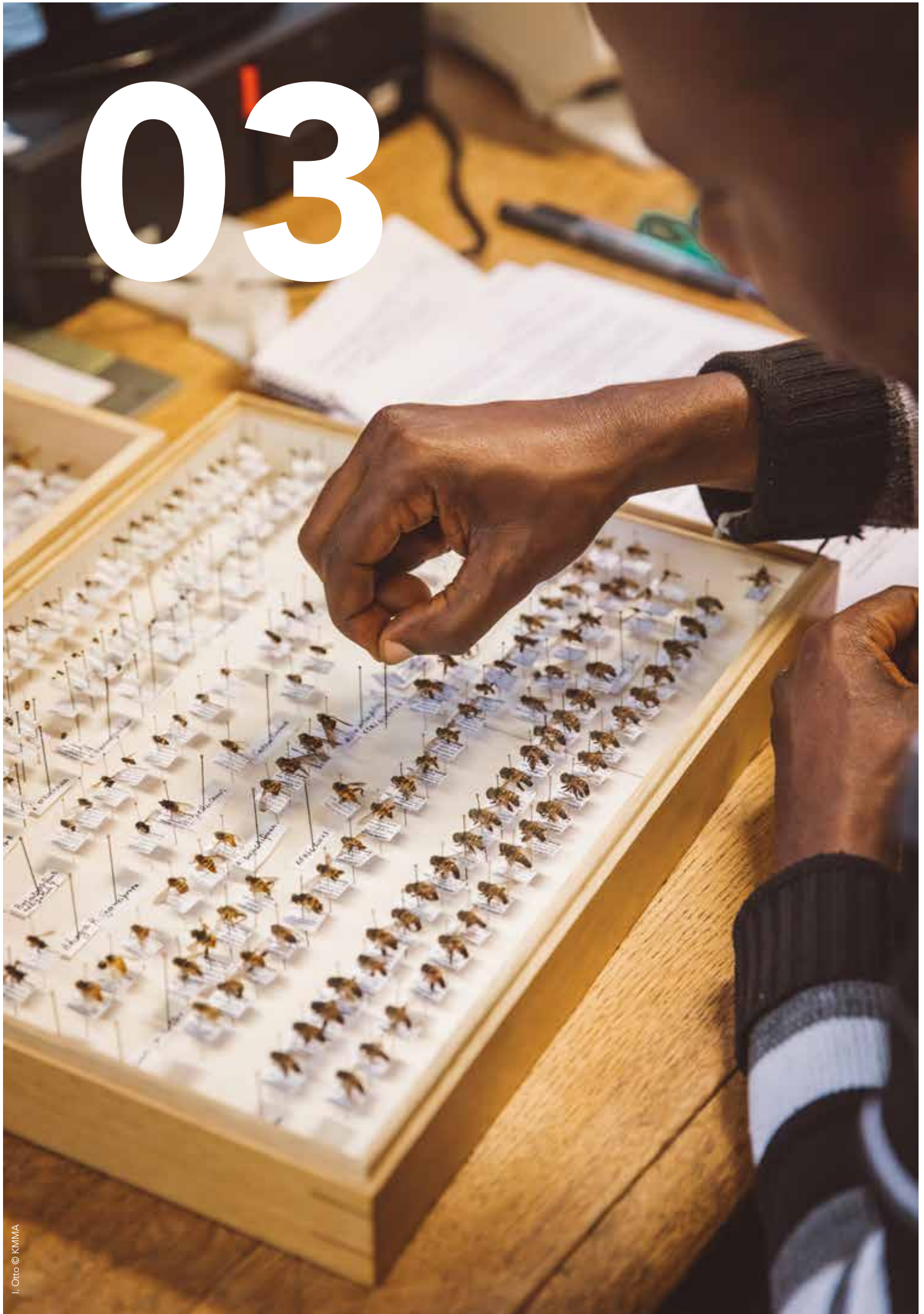


Nationaliteit Afrikaanse doctoraatsstudenten



Cichlidogyrus bulbophallus is een van de in 2020 nieuw beschreven parasitaire platwormen. Het mannelijk voortplantingsorgaan is bij vele platwormen de belangrijkste discriminerende factor. De naam *bulbophallus* is een combinatie van de Latijnse woorden *bulbus* (bol) en *phallus* (penis), en verwijst naar het bolvormige gezwollen deel van het mannelijk voortplantingsorgaan.

03



COLLECTIES & BIBLIOTHEKEN

De internationale reputatie van het KMMA steunt op een uitgebreide expertise én op de unieke collecties rond mens- en natuurwetenschappen op het gebied van Centraal-Afrika. Deze collecties zijn tegelijkertijd waardevol erfgoed en van grote wetenschappelijke waarde. Ze vormen de basis voor de talrijke onderzoeksprojecten. Dat minder dan 1% van de collecties in de nieuwe referentietentoonstelling te zien is, geeft een idee van de enorme omvang.

Het museum houdt zich bezig met het fysieke beheer van deze diverse en omvangrijke collecties voor de conservering en digitalisering ervan. Het stelt zijn collecties beschikbaar voor het publiek op verschillende manieren. De valorisatie gebeurt via onderzoek, tentoonstellingen, publicaties en databanken. De collecties worden overal ter wereld uitgeleend voor tentoonstellingen of wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast kunnen onderzoekers ook ter plaatse documenten raadplegen of objecten en specimens analyseren. De collecties worden ook nog steeds uitgebreid. Tegenwoordig gebeurt dat vooral in het kader van onderzoeksprojecten in samenwerking met Afrikaanse universiteiten en musea.

Het museum beschikt ook over een netwerk van bibliotheken, bestaande uit een centrale bibliotheek en meer dan tien gespecialiseerde deelbibliotheken in diverse disciplines uit de mens- en natuurwetenschappen. De volledige verzameling van het museum telt meer dan 130 000 boeken en enkele duizenden tijdschriften, en bevat ook kostbare historische werken.

EEN STAALNAME UIT DE COLLECTIES

Culturele Antropologie & Geschiedenis

122 000 etnografische objecten
75 000 archeologische artefacten
9000 muziekinstrumenten
4000 gepubliceerde historische kaarten
500 000 historische foto's
20 000 historische voorwerpen en Westerse kunstvoorwerpen
3 km geschiedkundige archieven
70 historische films over Belgisch-Congo, Rwanda en Burundi (1940-1960)

Biologie

10 000 000 specimens waaronder:
6 000 000 insecten
1 200 000 vissen
500 000 vlinders
300 000 spinnen
195 000 amfibieën
150 000 vogels
135 000 zoogdieren
80 000 houtstalen
62 000 reptielen
17 000 slangen

Aardwetenschappen

264 000 luchtfoto's
160 000 stalen van gesteenten
25 000 geologische kaarten
22 000 paleontologische specimens
19 000 mineralen
1 km geologische archieven

Bruiklenen

tientallen

houtstalen uitgeleend voor onderzoek

350

ethnografische en historische objecten werden in de collectieruimtes voor onderzoek geconsulteerd

340

meer dan zoölogische specimens uitgeleend voor onderzoek

185

objecten werden uitgeleend

9

voor tentoonstellingen in België, Frankrijk, Duitsland, HongKong en de Verenigde Staten



I. Otto © KMM/A

Expertises en diensten

180

expertises van
etnografische en
archeologische artefacten

Identificatie van **47**
houtfragmenten

593
analyses in de laboratoria van
de Aardwetenschappen

identificatie van **280**
Afrotropische zweefvliegen

Verwervingen

10

houtstalen

316

preparaten

Meer dan **4082**
nieuwe zoölogische
specimens

waarvan **1720**
insecten

1820
andere ongewervelden

en **542**
gewervelden

24
archieffondsen,
fotoalbums,
historische objecten,
schilderijen, enz.

Gebruik van computertomografie (CT) om de houtsoorten van objecten te identificeren

Het KMMA bevat een enorme collectie houten objecten: meer dan 55 000 beelden, muziekinstrumenten, tools en meubels zijn gemaakt uit hout of bevatten houten elementen. Toch is voor slechts 6% van deze objecten de houtsoort geïdentificeerd.

En het is net die positieve identificatie die zo belangrijk is, en dit om verschillende redenen. Eerst en vooral is het van cruciaal belang om de objecten te laten deelnemen aan tentoonstellingen in het buitenland. Hierbij moeten immers de richtlijnen van de Conventie over de internationale handel in bedreigde soorten (CITES) worden gerespecteerd.

Bovendien kan CT kennis verschaffen over de herkomst van voorwerpen en inzicht in de ontstaansprocessen: welke houtsoorten werden in welke culturen geselecteerd voor welke soorten objecten, en komt dit overeen met de natuurlijke overvloed van deze soorten in die regio's?

Kennis van de houtsoort van een object stelt conservatoren ook in staat de beste behandeling te bepalen, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de houtsoort en zijn verouderingskenmerken. Ten slotte kan de herkomst van de objecten door de identificatie van hun houtsoort curatoren helpen wanneer ze vragen moeten beantwoorden van douanebeambten en andere rechtsinstanties over in beslag genomen voorwerpen.

Om de houtsoort van een object te bepalen, wordt gewoonlijk een monster genomen en onder de microscoop geanalyseerd om specifieke anatomische kenmerken te herkennen. Het TOCOWO-project (Tomography of Congolese Wooden Objects), gefinancierd door BELSPO, wil onderzoeken in hoeverre computertomografie (CT) kan worden aangewend als een niet-destructief alternatief voor de systematische identificatie van houtsoorten. In samenwerking met de Universiteit Gent kan een gedetailleerde 3D-weergave van houten objecten worden gemaakt, met behulp van een micro- en nano-CT-scanner. Het doel is een referentiedatabank aan te leggen van positieve identificaties van Congolese houtsoorten, en een uitgebreid protocol te publiceren voor het gebruik van CT om de houtsoorten van objecten te identificeren.



Houten maskers in het KMMA-depot.


Handboek voor het digitaliseren van museumcollecties in 2D+ en 3D

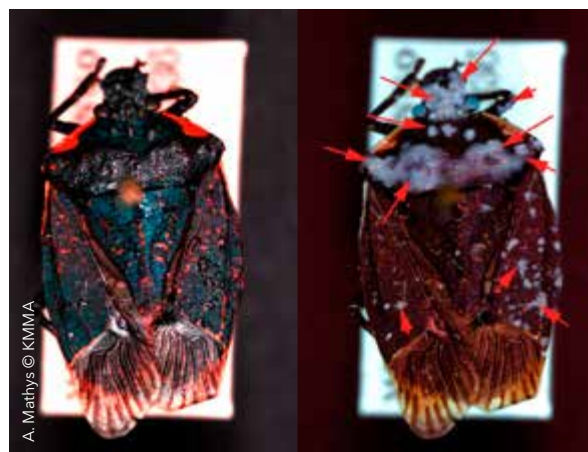
Digitaliseringsexperten van het KMMA en het KBIN publiceerden een best practice boek voor het 2D+ en 3D digitaliseren van natuurhistorische collecties.

De diversiteit van natuurhistorische specimens, die in alle maten, kleuren en bewaarmvormen voorkomen, succesvol op de gevoelige plaat vastleggen vraagt een aanpak op maat van elk object. Hoogwaardige digitalisering is van groot belang om verscheidene redenen. Dankzij een foto in heel hoge resolutie moet het specimen immers de optimale bewaaromstandigheden van het museumdepot niet meer verlaten en wordt het dus niet blootgesteld aan de gevaren van manipulatie en transport. Goede 'digitale kopieën' bieden bovendien ook uitstekende onderzoeksmogelijkheden.

Onderzoekers kunnen via digitale beeldvorming zelfs nieuwe informatie over een specimen verzamelen, die niet van het origineel af te lezen is. Zo laat een 3D-model beter toe om ruimtelijke structuren te bestuderen, of oppervlaktes en diktes te berekenen. Een ander voorbeeld is multispectrale fotografie, waarbij onder verschillende lichtbreedtes, zoals uv- en infraroodlicht, wordt gefotografeerd. Daarbij worden schimmel- of vochtaantasting, vroegere restauraties of de samenstelling van de materialen en verflagen in het geval van erfgoedobjecten zichtbaar.

Het *Handbook of best practice and standards for 2D+ and 3D imaging of natural history collections* is online in open access beschikbaar en werd gepubliceerd in het *European Journal of Taxonomy*.

 https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/news/handbook_digitisation



Specimen van de Pentatomidae, *Halyomorpha* sp. Links in wit licht, rechts onder uv-licht. De rode pijltjes tonen de delen die door schimmel aangetast zijn, enkel zichtbaar met het uv-licht.



Detail van een specimen in ethanol (*Drosophila* sp.) Schaal = 500 μ m.

Mijnbouwarchieven overgedragen aan Rwanda

In 2018 startte het KMMA een samenwerking met Rwanda Mines, Petroleum and Gas Board (RMB, de geologische dienst van Rwanda) om data over de geologie en mijnbouw van Rwanda die in de archieven van het departement Aardwetenschappen aanwezig zijn, over te dragen naar het nationaal digitaal archief van Rwanda. Daartoe werd een digitaliseringscampagne opgezet van de geo-data die veelal door de Belgische administratie en privébedrijven tijdens de koloniale periode werden verzameld. Deze 'historische' gegevens zijn geologisch nog van zeer groot nut vandaag. Het gaat bijvoorbeeld om geologische en mineralogische kaarten en rapporten van prospectie-onderzoek. Samen met Rwandese geologen werden bovendien lacunes in de data opgevuld door middel van veldwerk en werden geologische kaarten up-to-date gebracht. Op een ceremonie in Kigali op 28 februari 2020 werden de archieven officieel overhandigd aan de Rwanda Mines, Petroleum and Gas Board, in het bijzijn van de CEO van RMB en de Belgische ambassadeur: twee 14 terabyte harde schijven met daarop alle digitale informatie, klaar voor import in het Rwandese nationale datasysteem.

Deze transfer is onderdeel van een ruimere samenwerking tussen het KMMA en de Rwanda Mines, Petroleum and Gas Board om het geologisch onderzoek in Rwanda te versterken. Zo worden ook opleidingen voor jonge Rwandese geologen georganiseerd. De samenwerking met RMB is gefinancierd door Enabel (de vroegere Belgische Technische Coöperatie) en werd verlengd voor twee jaar.



<https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/news/rwandaminingarchives>



Officiële overhandiging van twee 14 terabyte gedigitaliseerde archieven aan de Rwanda Mines, Petroleum and Gas Board. Links de Rwandese minister zonder portefeuille en CEO van RMB, Francis Gatare, en rechts de Belgische ambassadeur Benoît Ryelandt.

Een portaalsite voor de Belgische natuurhistorische collecties

DiSSCo (Distributed System of Scientific Collections), een onderzoekstool gefinancierd door de EU voor natuurhistorische collecties, wordt een virtuele database waarin alle natuurhistorische collecties van Europa zijn gegroepeerd, d.w.z. in totaal ongeveer 1,5 miljard objecten. Het systeem zou operationeel zijn tegen 2025.

In afwachting van DiSSCo hebben de twee Belgische natuurhistorische instellingen (het KMMA en het KBIN) alsook de Plantentuin Meise hun krachten gebundeld om een database te ontwikkelen die de federale collecties samenbrengt. Deze instellingen bezitten samen een van de grootste biologische collecties in Europa (met meer dan 50 miljoen specimens) die de biodiversiteit in heden en verleden beschrijft alsook de geodiversiteit van ons natuurlijk milieu.

Dit project, NaturalHeritage, gefinancierd door BELSPO, heeft geleid tot de oprichting van een gemeenschappelijke portaalsite (www.naturalheritage.be), die toegang geeft tot gedigitaliseerde informatie en gegevens over verzamelingen, specimens en archieven van Belgische natuurhistorische instellingen. Het project voorziet niet alleen in links tussen de verschillende databanken zodat informatie via één toegangspunt kan worden aangeboden, maar deze aanpak is er ook op gericht gegevens die momenteel niet met elkaar in verband staan (bv. de relatie tussen bodem/substraat, vegetatie en de bijbehorende fauna) met elkaar in verband te brengen en de kruisvalidatie van de gegevens te verbeteren. Op termijn zou NaturalHeritage ook het toegangspuntaal kunnen worden voor de universitaire collecties.

 www.naturalheritage.be



www.naturalheritage.be verleent toegang tot de collecties, specimens en archieven in de Belgische natuurhistorische instellingen.

Digitale ontsluiting van archiefcollecties en transfer van Rwanda-archieven

Het KMMA bewaart niet minder dan drie kilometer aan historische archieven, daterend van het midden van de 19e eeuw tot vandaag. Op het online platform archives.africamuseum.be kan een bezoeker via één zoekportaal de verschillende archiefcollecties van het museum doorzoeken. Het platform wordt voortdurend aangevuld. Zo werden in 2020 meer dan 15 000 archiefbeschrijvingen toegevoegd, wat het totale aantal op ongeveer 27 000 brengt. Het systeem voorziet ook de mogelijkheid om gedigitaliseerde archiefdocumenten toe te voegen die de bezoekers in hoge resolutie van thuis uit kunnen consulteren. Na de lancering van het platform in voorjaar 2019 nam in 2020 het aantal bezoekers gevoelig toe. Zo'n 9400 bezoekers maakten gebruik van het portaal, waarvan 19,5% bezoekers uit Afrika. Sinds 2019 werkt het KMMA ook in het bijzonder aan de digitalisatie van archieven, foto's en films over Rwanda. Dat gebeurt in samenwerking met het Rijksarchief, Buitenlandse Zaken en de Rwandese regering, haar archiefdiensten en de Rwanda Cultural Heritage Academy. 90% van de archiefondsen over Rwanda in het KMMA werd intussen geïnventariseerd, en een vierde van de fondsen is gedigitaliseerd. De gedigitaliseerde bestanden zullen aan Rwanda worden overgedragen.

 <http://archives.africamuseum.be>



Het KMMA bewaart 3 km archieven.

04

HET MUSEUM IN CIJFEERS

FINANCIËEL VERSLAG

	2016	2017	2018	2019	2020
Uitgaven en inkomsten (in k€)					
Inkomsten	15 482	15 070	17 518	19 561	16 605
Uitgaven	16 249	15 387	20 009	18 127	16 058
Saldo	-767 ⁽¹⁾	-317 ⁽¹⁾	-2491 ⁽¹⁾	1434	546
Inkomstenbron					
Personeelsveloppe	6343	6356	- ⁽²⁾	- ⁽²⁾	- ⁽²⁾
Dotatie	3491	3931	10 197	10 197	10 587
Eigen inkomsten	389	504	952	3382	1237
Projecten	4861	4010	5560	4967	4727
Andere	398	269	809	1015	52
Totaal	15 482	15 070	17 518	19 561	16 605
Evolutie van de uitgaven per bron (in k€)					
Personeel	11 599	11 476	11 294	11 985	11 294
Personeelsveloppe	6343	6356	0	0	0
Personeel eigen inkomsten	5255	5120	0	0	0
Statutair personeel			5230	5841	5337
Contractueel personeel			6063	6144	5957
Algemene werking	3818	3242	4962	5328	3927
Uitrusting en bibliotheek	833	670	3753	814	836
Totaal	16 249	15 387	20 009	18 127	16 058

(1) Deficit en afwijking ESR-saldo met toestemming van de minister van Begroting

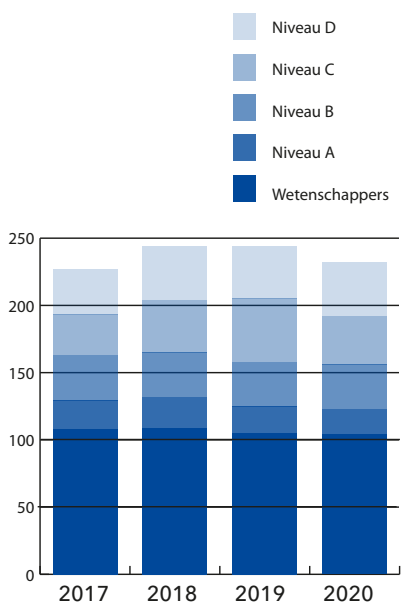
(2) Sinds 01.01.2018 zijn de dotatie en personeelsveloppe samengevoegd

PERSONEEL

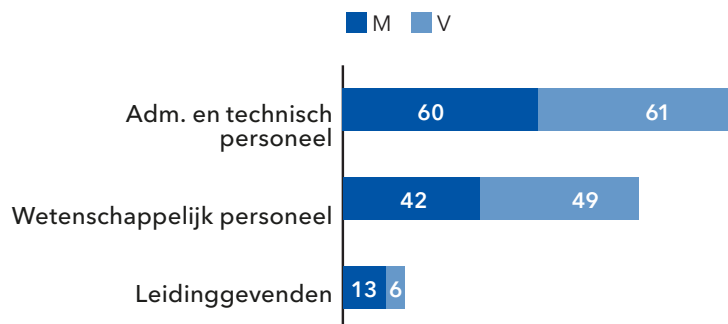
Verdeling personeel in statutairen en contractuelen volgens niveau

	2017	2018	2019	2020
Wetenschappers	108	109	105	104
Statutair	33	36	31	34
Contractueel	75	73	74	70
Niveau A	21	23	20	19
Statutair	10	13	12	12
Contractueel	11	10	8	7
Niveau B	34	33	33	32
Statutair	24	23	22	23
Contractueel	10	10	11	9
Niveau C	30	39	47	36
Statutair	17	18	18	19
Contractueel	13	21	29	17
Niveau D	34	40	39	40
Statutair	1	1	1	1
Contractueel	40	39	38	39
Totaal	234	244	246	231

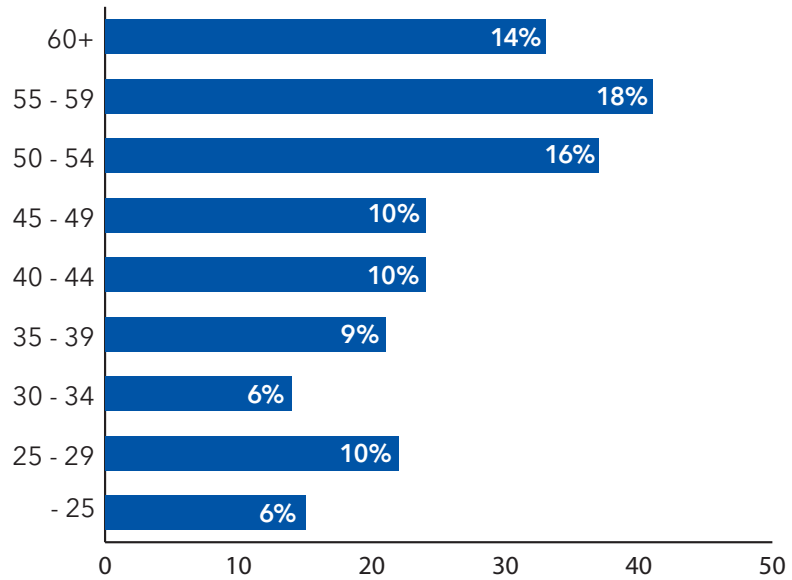
Verdeling volgens niveau



Verdeling volgens gender

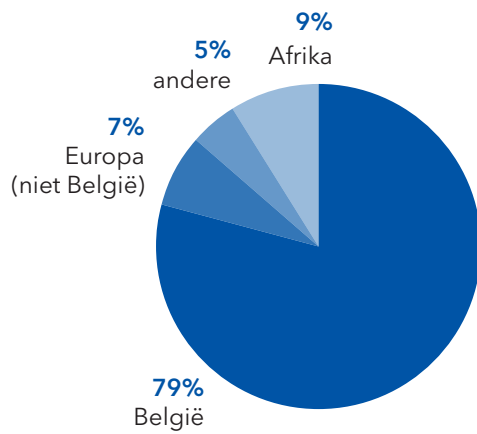


Leeftijdspiramide



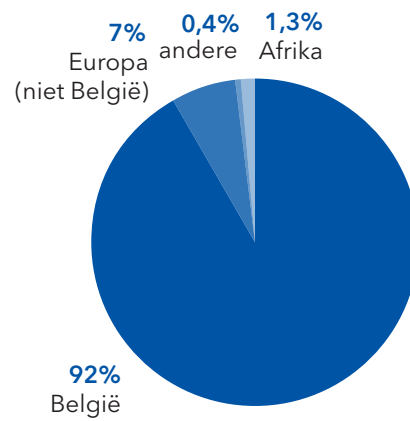
Culturele diversiteit

Geboorteland



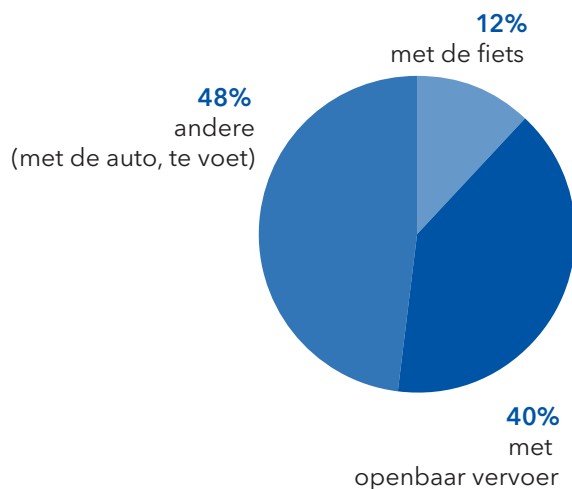
28 geboortelanden:
8 landen in Europa, 10 Afrikaanse landen,
10 andere landen (Azië, Noord- en Centraal-Amerika)

Nationaliteit



11 nationaliteiten:
7 Europese nationaliteiten,
3 Afrikaanse en de Amerikaanse nationaliteit

Mobiliteit



28 personeelsleden hebben samen
ca. 19 302 km gefietst in 2020

PUBLIEKSGERICHTE DIENSTEN

Bezoekers

Het AfricaMuseum ontving in 2020

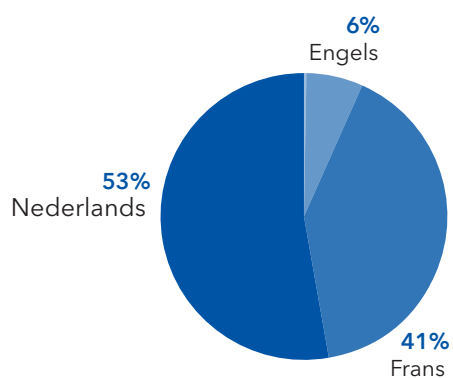
- 105 014 bezoeken

- waarvan 97 791 unieke bezoekers

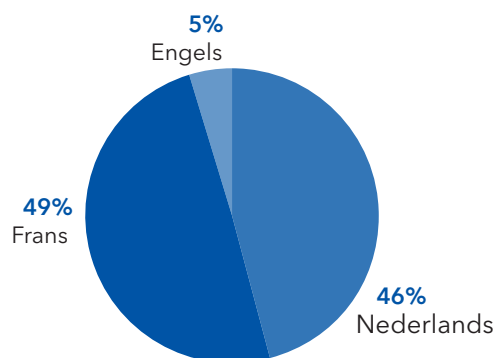
7595 mensen bezochten de expo *Mabele Eleki Lola ! De aarde, stralender dan het paradijs*.

Er werden 773 rondleidingen gegeven, en 87 workshops.

Rondleidingen: verdeling per taal



Workshops: verdeling per taal



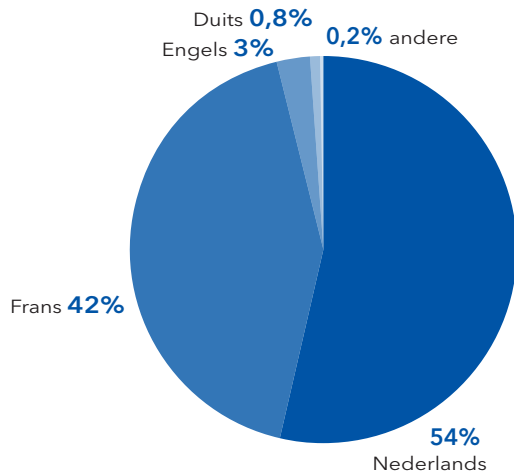
Het museum in de pers

Totaal aantal verschenen items: 1643

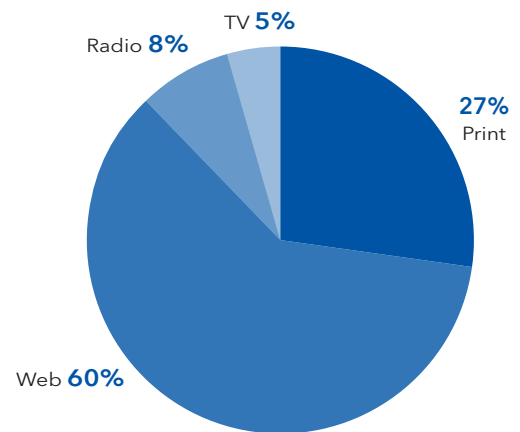
- Belgische pers: 1544 (een toename van 37% tegenover 2019)
- internationale pers: 99 (een toename van 98% tegenover 2019)

Belgische pers

Verdeling van de artikels per taal



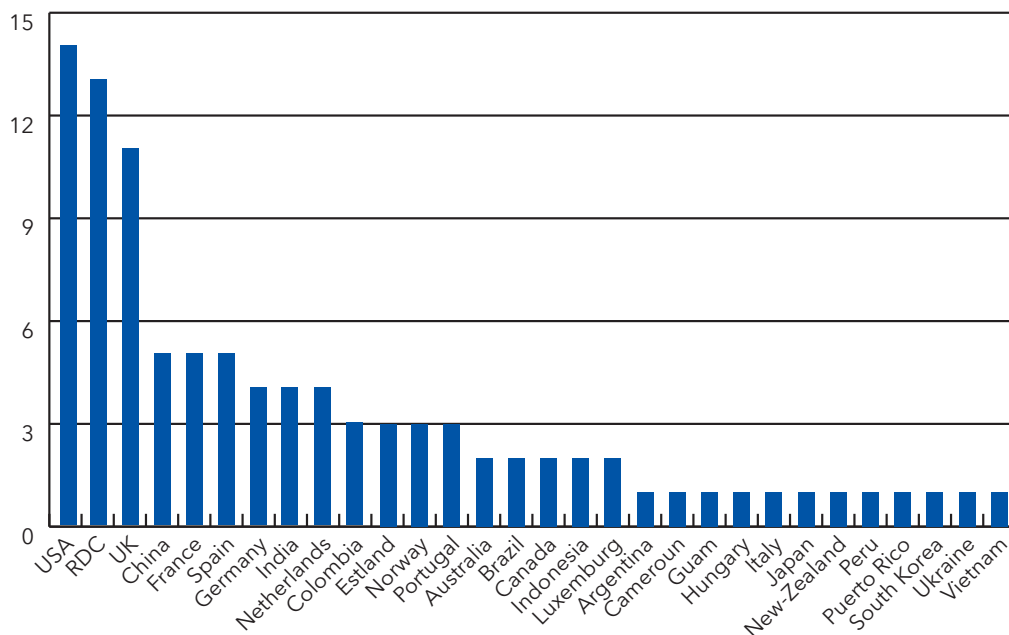
Verdeling van de artikels per medium



Buitenlandse pers

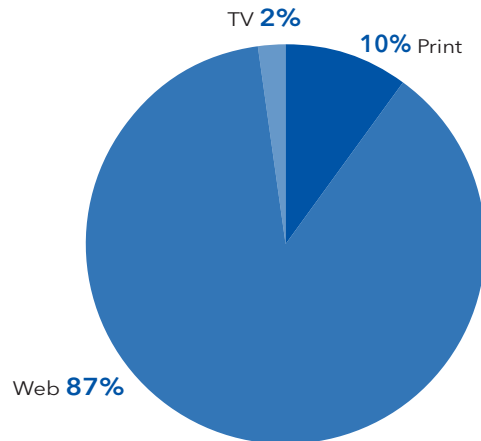
Het museum haalde in 2020 veel internationale pers (in maar liefst 26 landen), onder meer naar aanleiding van een artikel in het gerenommeerde wetenschappelijke tijdschrift *Nature* over de dalende koolstofopslagcapaciteit in tropische bossen (zie p. 22).

Aantal artikels per land

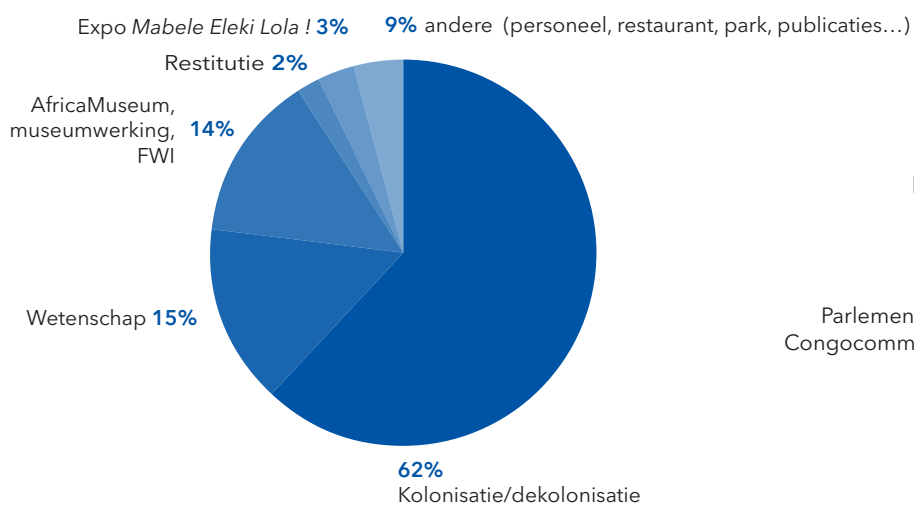


Buitenlandse pers

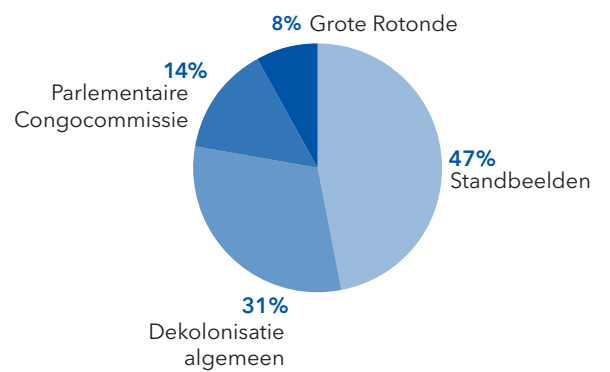
Verdeling van de artikels per medium



Overzicht van de behandelde onderwerpen



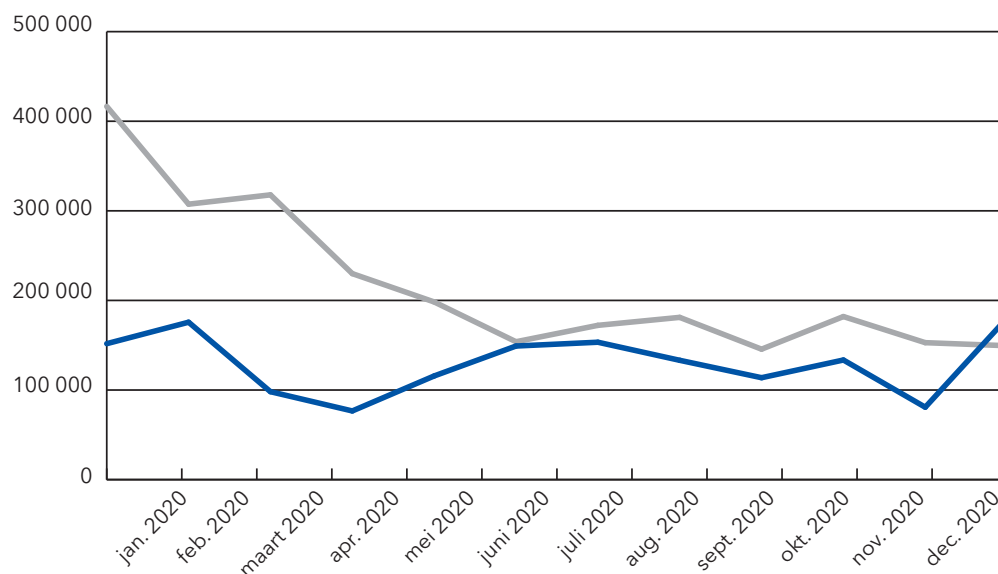
Detail thema dekolonisatie



Website

In 2020 werden de webpagina's van het museum in totaal 1 561 925 keer bezocht. Dit is een algemene daling met 40% ten opzichte van 2019.

- Het verschil met 2019 situeert zich echter vooral in de eerste vijf maanden van 2020. Diezelfde periode in 2019 kon het museum namelijk vanwege de recente heropening in december 2018 nog op een uitzonderlijk grote belangstelling rekenen, die zich vanaf juni stabiliseerde. Daarenboven heeft de sluiting van het museum in maart 2020 als gevolg van corona het websitebezoek aanzienlijk doen dalen. Tegen de heropening eind mei lag dat echter op hetzelfde peil als in 2019.
- Vanaf juni lag het aantal bezoeken slechts 12% lager dan in 2019, met uitzondering van de tweede sluiting in november. Dat is toch een opmerkelijk goede prestatie gezien het uitzonderlijke jaar. Na de heropening in december 2020 was er zelfs 20% meer websitebezoek dan het jaar voordien.



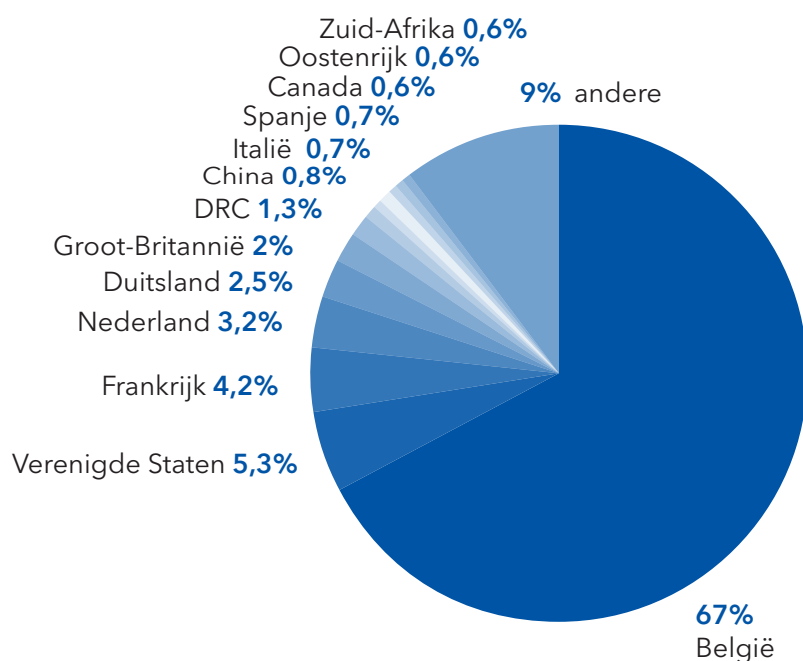
Bezoeksessies

- 251 342 unieke bezoekers (IP-adressen) bezochten de website 383 403 keer in totaal, wat neerkomt op gemiddeld 1,5 bezoeksessie per bezoeker.
- Een bezoeksessie duurde gemiddeld 3 minuten en 25 seconden.
- Per bezoeksessie werden gemiddeld 4,07 pagina's bekeken, een lichte daling tegenover 2019, maar nog steeds een goed cijfer; het algemeen gemiddelde voor websites ligt rond de 3,0 pagina's per sessie.
- 52,7% bezocht de site vanop een vaste computer en 47,3% via een mobiel toestel (smartphone of tablet). Ondanks een lichte daling van het mobiel bezoek, ligt deze verdeling in de lijn van 2019.
- 79,8% van de bezoekers komt 'direct' of via een zoekmachine op de website terecht, wat overeenkomt met de vorige jaren. 8,8% van de bezoekers bereikt africamuseum.be via advertenties, en 5% vanuit sociale media.

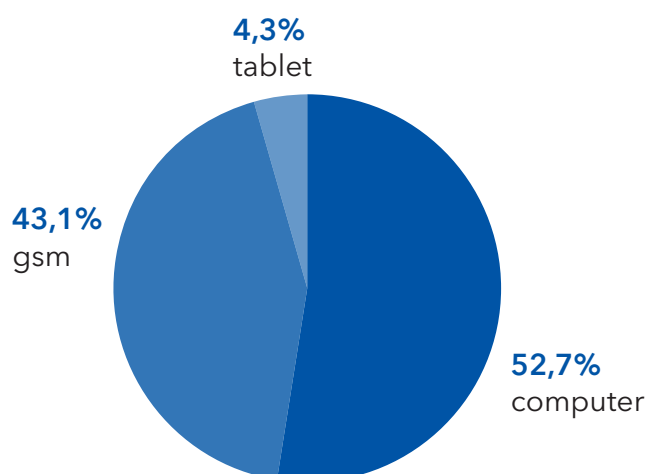
Oorsprong bezoekers

- 67,5% van de bezoekers bekeek de website vanuit België. Dat is een lichte daling tegenover 2019 (73%). Pas na de Verenigde Staten (5,3%) vertegenwoordigen de buurlanden Frankrijk (4,2%), Nederland (3,2%) en Duitsland (2,5%) het meeste websitebezoek.
- 5,1% van alle bezoekers kwam uit Afrika, dat is een stijging tegenover 3,8% in 2019, al blijft dit aantal laag. Met 1,3% staat de DRC wel op de zevende plaats van de landen waaruit het meeste websitebezoek afkomstig was.

Herkomst websitegebruikers



Type toestel



Sociale media

In 2020 evolueerde het aantal volgers op onze sociale media als volgt:

- Facebookpagina AfricaMuseum EN: van 9603 naar 10 233 volgers, een stijging met 7%.
- Facebookpagina AfricaMuseum België: van 2188 naar 2286 volgers, een stijging met 4%
- Facebookpagina AfricaMuseum Belgique: van 1950 naar 2193 volgers, een stijging met 12%
- De Instagrampagina telde 4149 volgers eind 2020, waarvan 643 nieuwe, een stijging met 18%.
- De Twitteraccount telde 6084 volgers eind 2020, waarvan 567 nieuwe, een stijging met 10%.


De top-posts bereikten:

- 32 000 personen op de Facebookpagina AfricaMuseum EN
- 3400 personen op de pagina AfricaMuseum België
- 78 400 personen op de pagina AfricaMuseum Belgique
- 6200 weergaven op Twitter.

Top-posts




Ons statement over #BlackLivesMatter maakte heel wat reacties los en droeg bij tot het maatschappelijk debat over de rol van de koloniale geschiedenis in het racisme waar we vandaag nog mee geconfronteerd worden in België. Het statement is te lezen op de website van het museum:

 https://www.africamuseum.be/nl/about_us/viewpoints

Facebookpost: 'Het AfricaMuseum heeft op 3 juni zijn steun aan de #BlackLivesMatter-beweging aangekondigd bij de museumingang en op social media. Het museum is in 1898 opgericht als wetenschappelijke instelling voor de verspreiding van koloniale propaganda en ondersteuning van koloniale activiteiten van België. Het museum heeft lang een boodschap van westerse suprematie uitgedragen die diep geworteld was in racisme. We erkennen dit en we zien de strijd tegen racisme (...)'

Deze post van een populairwetenschappelijk en sensibiliserend artikel over het Kongo koninkrijk bereikte 78 400 personen; het was meteen de meest populaire post van 2020.

Het artikel maakt deel uit van de reeks 'Vooraleer we de pagina kunnen omslaan, moeten we ze lezen' (naar Bénédicte Savoy), die gepubliceerd werd op de website van het KMMA. Uit een enquête van de Universiteit Antwerpen en het KMMA in 2020 blijkt dat Belgen weinig feitenkennis hebben over het koloniale verleden van hun land. De reeks artikels is geen geschiedeniscurcus, maar presenteert enkele verhalen uit de geschiedenis van België en Congo, die vaak weinig bekend zijn bij het Belgische publiek. Ze knopen aan bij elementen uit de permanente tentoonstelling van het AfricaMuseum en bij het werk van de historici van het museum.

 https://www.africamuseum.be/nl/discover/history_articles/kongo-kingdom

AfricaMuseum Belgique
 Published by Jonas Van de Voorde · 7 December 2020 ·

Saviez-vous qu'il existait au 17e S. des ambassadeurs africains en Europe ? Dom Miguel de Castro, par exemple, était ambassadeur du royaume du Kongo aux Pays-Bas dans les années 1640. Le royaume du Kongo est l'un des anciens royaumes d'Afrique dont l'histoire est la mieux documentée. Cet article présente quelques éléments de cette riche histoire, longue de plusieurs siècles, qui permettent de déconstruire certains stéréotypes qui persistent encore aujourd'hui sur l'histoire de l'Afrique. Lire l'article : https://www.africamuseum.be/.../history_/kongo-kingdom



78,402 People reached · 4,852 Engagements · Boost Post

129 reactions · 17 comments · 607 shares

Facebookpost: 'Wist je dat er in de 17de eeuw al Afrikaanse ambassadeurs aanwezig waren in Europa? Een daarvan was Dom Miguel de Castro, die in de jaren 1640 ambassadeur was van het Kongo-koninkrijk in Nederland. Het Kongo-koninkrijk is een van de oude koninkrijken van Afrika waarvan de geschiedenis het best gedocumenteerd is. Dit artikel gaat in op enkele aspecten van deze rijke en eeuwenlange geschiedenis die ons in staat stellen stereotypen te deconstrueren die vandaag nog steeds bestaan over de geschiedenis van Afrika. Lees verder: https://www.africamuseum.be/nl/about_us/viewpoints'

AFRICA | Agenda | Plan | Zoeken | Contact | NL EN FR

Plan je bezoek · Zien & doen · Ontdekken · Participeren · Leren · Onderzoek · Over ons

Home > Zien > 'Vooraleer we de pagina kunnen omslaan, moeten we ze lezen'

'Vooraleer we de pagina kunnen omslaan, moeten we ze lezen'

Bénédicte Savoy (26.01.2020)

[Uit een enquête van de Universiteit Antwerpen en het KMMA in 2020, blijkt dat Belgen weinig feitenkennis hebben over het koloniale verleden van hun land. Deze reeks artikels is geen geschiedeniscurcus, maar presenteert enkele verhalen uit de geschiedenis van België en Congo, die vaak weinig bekend zijn bij het Belgische publiek. Ze knopen aan bij elementen uit de permanente tentoonstelling van het AfricaMuseum en bij het werk van de historici van het museum.]

Nationale rivieren in de aanloop naar de dekolonisatie van Belgisch Congo: propaganda, roman en literatuur of simpel maar de voorblijven (2016-2018)
 Tijdens de herrijg van de aan de onafhankelijkheid van Congo voorafgaande periode België de productie van films in Belgisch Congo ging om de twee handen van de koloniale aanpak met een gebroeders vrede van een "moderne roman", vertaald in de Congolese betekenis "romantiek" en ook een personificatie van de twee af twee personen die een Belgisch-Congolese gemeenschap vormde die in twee af twee leeft, maar in acht contrast met de sociale en politieke context van de tijd, die uiteindelijk leidde tot de onafhankelijkheid van Congo. [Lees verder](#)

Catagoriseren EG.6.7.H.1. Een revalidatie
 Samen met zijn van het AfricaMuseum zijn geschiedkundigen en de van hun geschiedkundige Afrikaanse geschiedenis in 2019 werd een album van de Belgische kunstenaar Jean-Marie Duvoyne van de Congolese kunstenaar Saba. Vandaag wordt het beeld bevestigd in het AfricaMuseum met catalogusnummer 03.04.1942. [Lees verder](#)

Het Kongo-keizerrijk: een eeuwenlange diplomatieke en commerciële relatie met Europa
 Het Kongo-keizerrijk is een van de oude koninkrijken van Afrika waarvan de geschiedenis het best gedocumenteerd is. Dit artikel gaat in op enkele aspecten van deze rijke en eeuwenlange geschiedenis die ons in staat stellen stereotypen te deconstrueren die vandaag nog steeds bestaan over de geschiedenis van Afrika. [Lees verder](#)

De Yaka en de Congo-Vrijstaat: tussen veldtochten en samenwerking
 De Yaka en de Congo-Vrijstaat waren veldtochten en samenwerking. De Yaka en de Congo-Vrijstaat waren veldtochten en samenwerking. De Yaka en de Congo-Vrijstaat waren veldtochten en samenwerking. [Lees verder](#)

De menselijke zin van Tervuren (2017)
 De menselijke zin van Tervuren is een veldtochten en samenwerking. De menselijke zin van Tervuren is een veldtochten en samenwerking. De menselijke zin van Tervuren is een veldtochten en samenwerking. [Lees verder](#)

[Facebook](#) [Twitter](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Instagram](#) [Pinterest](#) [RSS](#)

05



WIE ZIJN WIJ?

Opdrachtverklaring

Het museum moet een wereldcentrum zijn voor onderzoek en de verspreiding van kennis inzake het verleden en heden van samenlevingen en natuurlijke milieus in Afrika, met de nadruk op Midden-Afrika, om zo een beter begrip en meer interesse daaromtrent te creëren bij het grote publiek en de wetenschappelijke wereld, en om, door middel van samenwerkingsverbanden, wezenlijk bij te dragen tot de duurzame ontwikkeling ervan. De kernopdrachten van deze op Afrika gerichte instelling bestaan dus in het verwerven en het beheren van collecties, het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en de valorisatie van de resultaten hiervan, het verspreiden van kennis, en het presenteren aan het grote publiek van een keuze uit haar collecties.

Samenstelling advies- en beheersorganen

Het KMMA is een federale wetenschappelijke instelling, onder toezicht van de staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid. Administratief gezien is het KMMA een staatsinstelling met afzonderlijk beheer. Het heeft drie beheersorganen en een adviserend orgaan.

Beheerscommissie

Het KMMA deelt deze commissie met het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN). De beheerscommissie staat in voor het financiële, materiële en administratieve beheer van de instelling. De commissie wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van het Federaal Wetenschapsbeleid en telt vier externe academici en managementexperts, de algemeen directeurs van de instellingen en twee vertegenwoordigers van het Federaal Wetenschapsbeleid.

Stemgerechtigde leden:

- Frank Monteny, voorzitter
Adviseur-generaal - POD Wetenschapsbeleid
- Guido Gryseels, ondervoorzitter
Algemeen Directeur van het KMMA
- Patricia Supply, ondervoorzitter
Algemeen Directeur a.i. van het KBIN
- Ingrid Vanden Berghe, extern lid
- Olivier Ninane
Adviseur - POD Wetenschapsbeleid
- François Mairesse, extern lid
- Koen Verhoest, extern lid
- Claude Bragard, extern lid



Leden van de Directieraad van het KMMA (in een videoconferentie).

Leden met raadgevende stem:

- Marie-Solange Mukarwema
Rekenplichtige van het KBIN
- Yves Geens
Rekenplichtige van het KMMA
- Brigitte Lauwaert, hoofd Wetenschappelijke Dienst van het BMM van het KBIN
- Didier Van den Spiegel
Afdelingshoofd bij het KMMA
- Françoise Stassart, adjunct-secretaris
Attaché - POD Wetenschapsbeleid
- Jacques Lust, secretaris
Attaché - POD Wetenschapsbeleid
- Johan Schrobiltgen
Inspecteur van Financiën
- Pierre De Maret, voorzitter Wetenschappelijke Raad van het KMMA
- Bruno Danis, voorzitter Wetenschappelijke Raad van het KBIN

Experts zonder stem:

- Anja Verbeeren, HR-verantwoordelijke bij het KBIN
- Tom Aarts, jurist van het KBIN
- Laurent Flamend, adviseur van de POD Wetenschapsbeleid

Directieraad

Stemgerechtigde leden:

- Guido Gryseels, algemeen directeur, voorzitter
- Luc André, waarnemend departementshoofd Aardwetenschappen
- Els Cornelissen, waarnemend departementshoofd Culturele Antropologie & Geschiedenis
- Marc De Meyer, waarnemend departementshoofd Biologie
- Isabelle Gérard, diensthoofd Publicaties
- Jacky Maniacky, diensthoofd Cultuur & Maatschappij
- Didier Van den Spiegel, diensthoofd Biologische Collectie- en Databeheer
- Bruno Verbergt, operationeel directeur Publieksgerichte diensten

Wetenschappelijke Raad

De Wetenschappelijke Raad verleent advies inzake de kwaliteit en relevantie van de wetenschappelijke activiteiten van de instelling. De raad bestaat deels uit externe experts van Belgische universiteiten en deels uit interne leden van het leidinggevende wetenschappelijke personeel. De staatssecretaris voor Federaal Wetenschapsbeleid benoemt de leden voor een periode van vier jaar.

Interne leden:

- Guido Gryseels, algemeen directeur
- Luc André, waarnemend departementshoofd Aardwetenschappen
- Els Cornelissen, waarnemend departementshoofd Culturele Antropologie & Geschiedenis
- Marc De Meyer, waarnemend departementshoofd Biologie
- Jacky Maniacky, diensthoofd Cultuur & Maatschappij
- Patricia Van Schuylenbergh, diensthoofd Geschiedenis & Politiek

Externe leden:

- Pierre de Maret, professor aan de ULB, voorzitter
- Frans Ollevier, professor aan de KU Leuven
- Éric Pirard, professor aan de ULiège
- Camille Pisani, directrice van het KBIN
- Noël Vandenberghe, professor aan de KU Leuven
- Koen Vlassenroot, professor aan de UGent

Jury voor Werving en Bevordering

De Jury voor Werving en Bevordering staat in voor de selectie en promotie van statutair wetenschappelijk personeel. De commissie wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van het Federaal Wetenschapsbeleid en bestaat uit twee externe experts van universiteiten en de algemeen directeur van het AfricaMuseum.

Leden:

- Robert Van De Walle, BELSPO, voorzitter
- Guido Gryseels, algemeen directeur KMMA
- Sara Geenen, professor aan de UAntwerpen
- Caroline Nieberding, professor aan de UCLouvain

Basisoverlegcomité

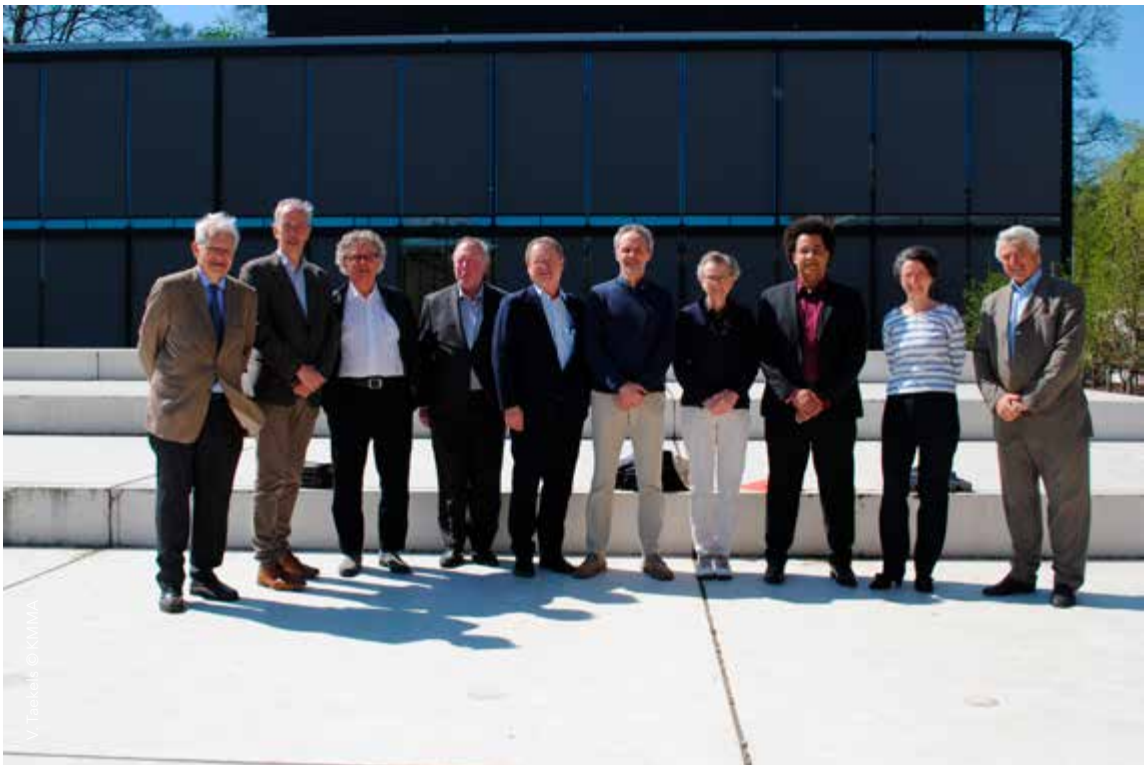
Het basisoverlegcomité is een adviesorgaan voor welzijn op het werk en de werkomstandigheden. Het comité bestaat uit vertegenwoordigers van het personeel en werknemersorganisaties (vakbonden).

Vertegenwoordiging van de overheid:

- Guido Gryseels, algemeen directeur KMMA, voorzitter
- Bruno Verbergt, operationeel directeur Publiekgerichte Diensten
- Els Cornelissen, waarnemend departementshoofd Culturele Antropologie & Geschiedenis
- Marc De Meyer, waarnemend departementshoofd Biologie
- An Spegelaere, diensthoofd
- Isabelle Gérard, diensthoofd
- François Kervyn de Meerendré, diensthoofd
- Kristien Opstaele, diensthoofd
- Dirk Verbist, diensthoofd
- Mario Thoilants, preventieadviseur

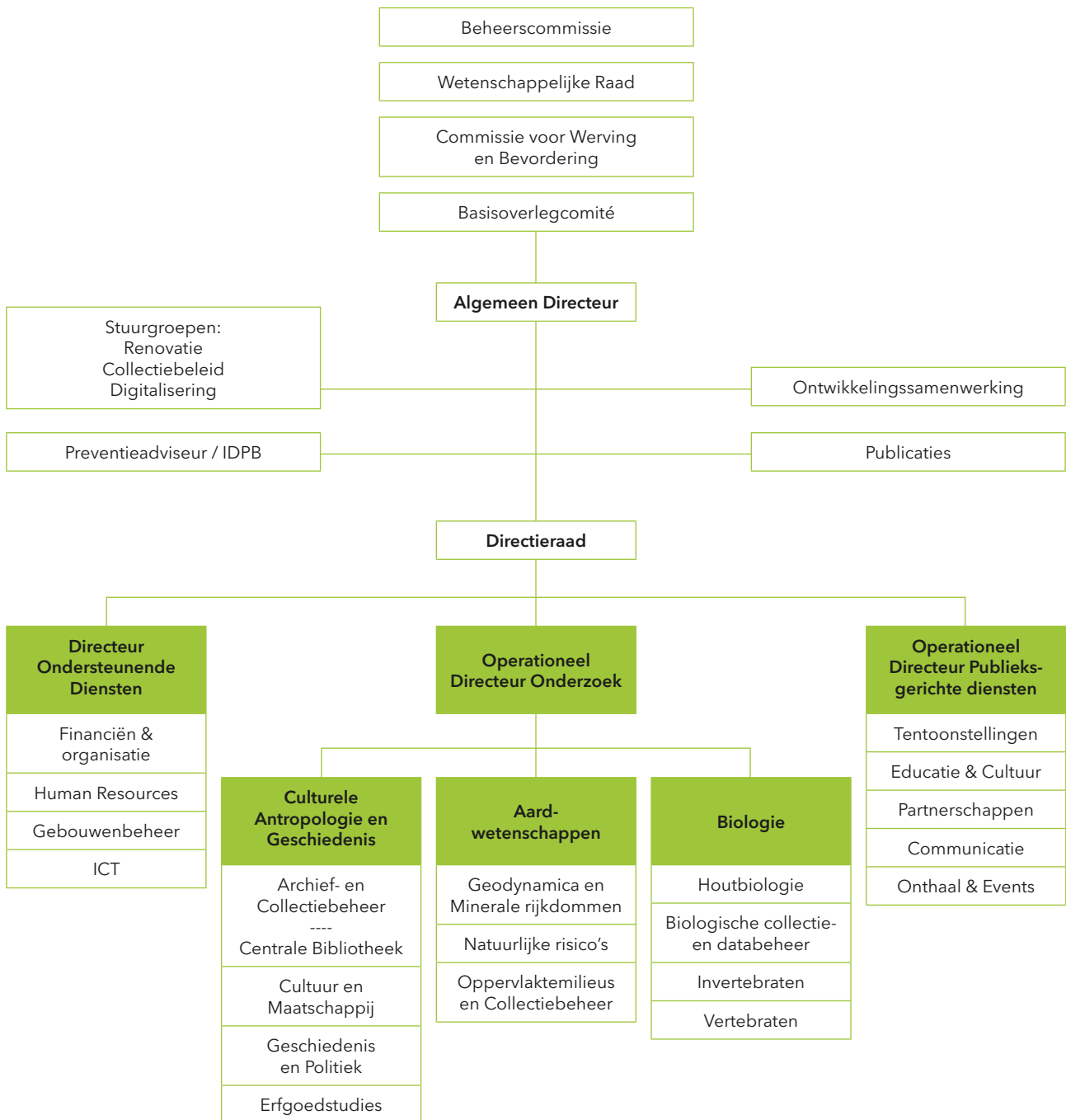
Vertegenwoordiging van de syndicale organisaties:

- Valérie Demeulemeester (ACOD/CGSP)
- Patricia Van Schuylenbergh (ACV/CSC)
- Geert Dewulf (ACV/CSC)
- Jean-Christophe Vancoppenolle (ACV/CSC)
- Martine Renaux (VSOA-Gr II/SLFP-Gr II)
- Dr. Mieke Cogge, arbeidsgeneesheer



Leden van de wetenschappelijke raad van het KMMA (er ontbreken Patricia Van Schuylenbergh en Koen Vlassenroot).

Organigram



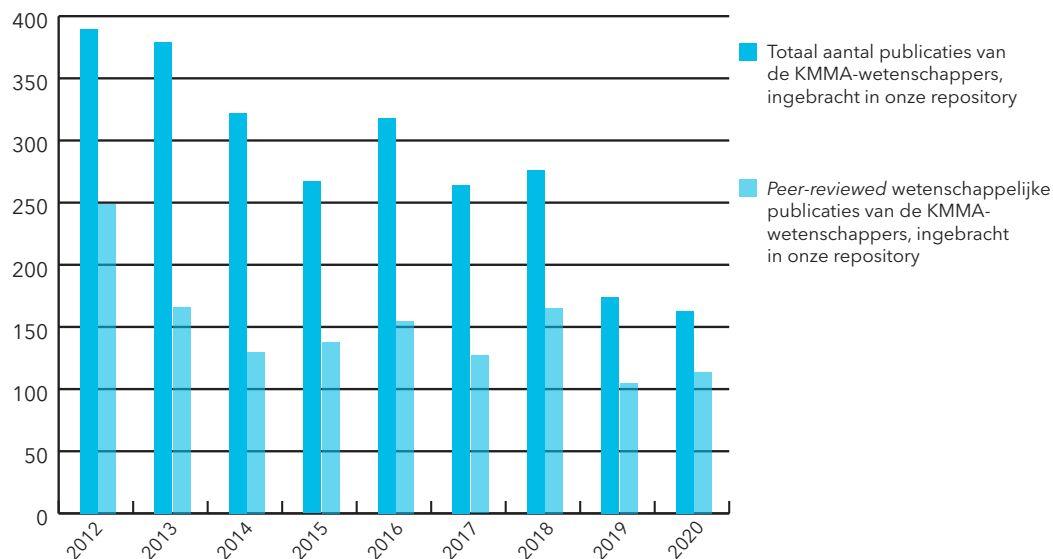
06



ANNEXEN

DE PUBLICATIES VAN DE WETENSCHAPPERS VAN HET KMMA

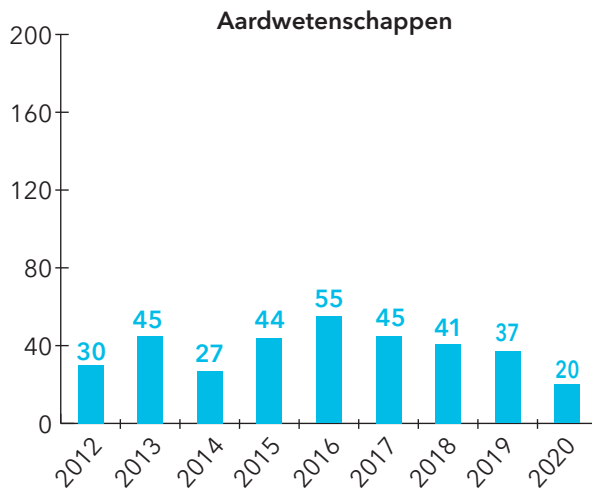
De onderzoekers van het museum publiceren jaarlijks artikels in wetenschappelijke tijdschriften of boeken, monografieën, enz. bij internationale, hoog aangeschreven uitgevers. In 2020 hebben ze 163 teksten gepubliceerd, waarvan 114 *peer-reviewed*.



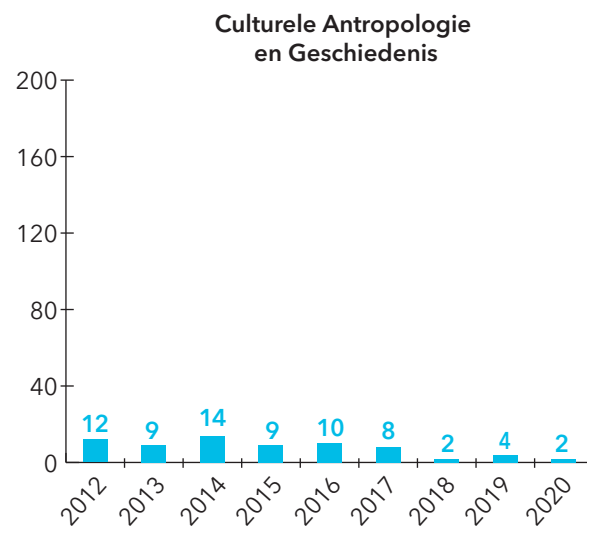
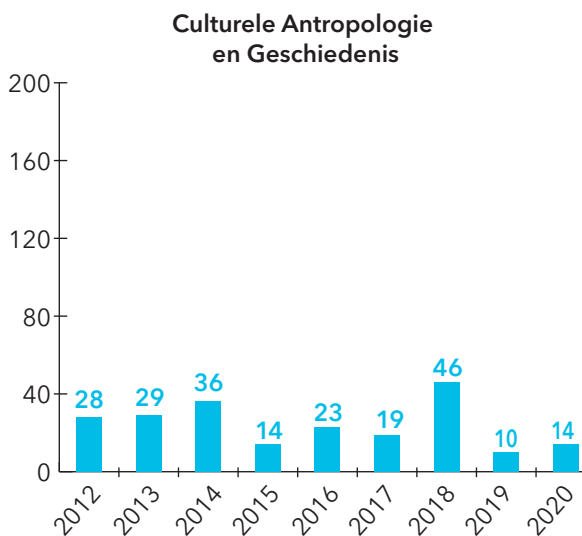
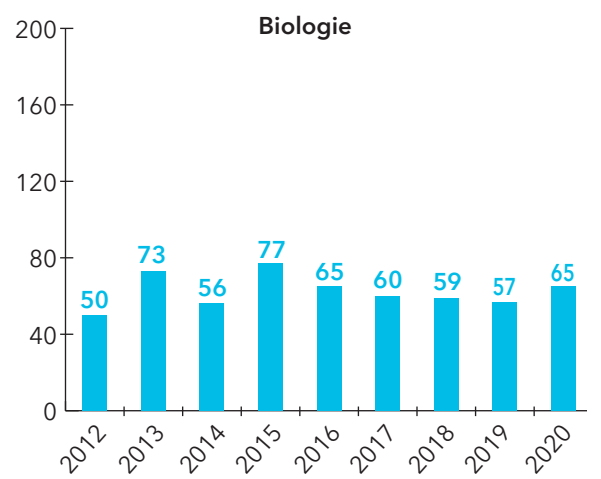
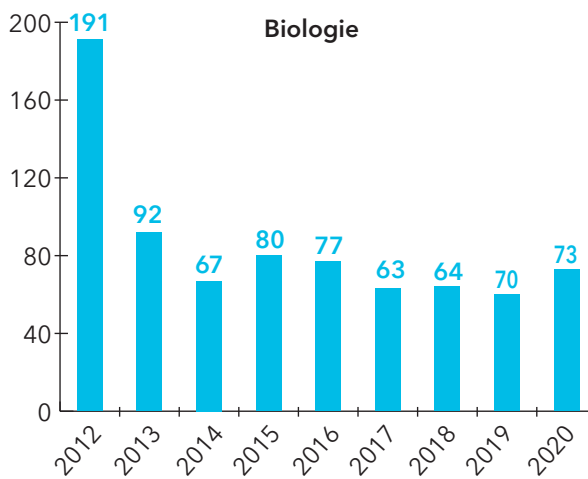
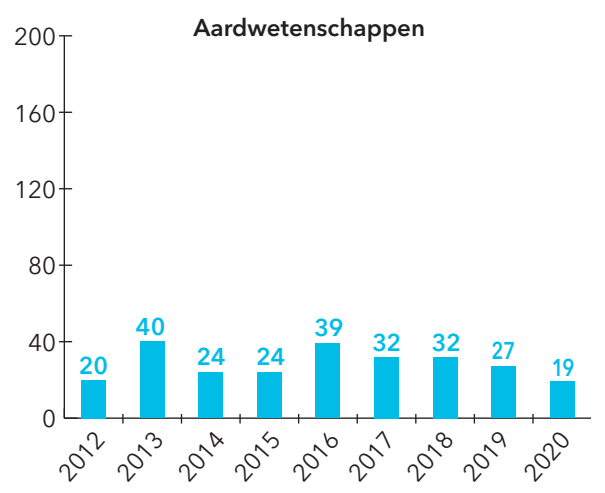
Statistieken per discipline en per type in 2020

	Aardwetenschappen	Biologie	Culturele Antropologie en Geschiedenis	TOTAAL	
Totaal aantal <i>peer-reviewed</i> wetenschappelijke publicaties	20	73	14	107	> detail 1
Artikels in wetenschappelijk tijdschrift met <i>peer-review</i>	19	65	2	86	> detail 2
Hoofdstukken in een boek (met editor)	0	8	8	16	
Boeken en catalogi (auteur of editor)	1	0	4	5	
Totaal aantal niet-<i>peer-reviewed</i> publicaties	7	20	15	42	
Artikels in tijdschrift	3	2	6	11	
Kaarten	1	0	0	1	
Boeken/catalogi (met editor)	0	1	2	3	
Hoofdstukken in een boek (met editor)	0	1	2	3	
Hoofdstukken in een catalogus (met editor)	0	0	0	0	
TOTAAL	27	93	29		

Detail 1: evolutie aantal peer-reviewed wetenschappelijke publicaties



Detail 2: evolutie aantal artikels in wetenschappelijk tijdschrift



REFERENTIES

Onderstaande lijsten zijn een selectie uit de belangrijkste publicaties van de onderzoekers van het KMMA in 2020. Alle referenties kunnen worden bekeken op onze website.

 <https://www.africamuseum.be/nl/research/discover/publications/repository>

Culturele Antropologie en Geschiedenis

Peer-reviewed publications

Baeke, V. & Bundjoko, H. 2020. 'L'exposition permanente de l'IMNC. Métamorphoses de l'approche muséale des arts congolais à Kinshasa' In: M'Bokolo, E. & Sabakinu Kivulu, J. (eds), *L'Indépendance du Congo et ses lendemains*. Series 'Studies in Social Sciences and Humanities', vol. 179. Tervuren: RMCA, pp. 83-127. ISBN: 978-9-4926-6971-1. (PR)

Cornelissen, E. & Muya, D. 2020. 'Quelques projets à court terme au Musée national de Lubumbashi : pour un avenir à long terme?'. In: M'Bokolo, E. & Sabakinu Kivulu, J. (eds), *L'Indépendance du Congo et ses lendemains*. Series 'Studies in Social Sciences and Humanities', vol. 179. Tervuren: RMCA, pp. 67-82. ISBN: 978-9-4926-6971-1. (PR)

Devos, M., Maniacky, J. (eds.). 2020. *Africana Lingustica* 26: 194 (PR; IF 0,154).

Leduc-Grimaldi, M. & Newman, J.L. (eds). 2020. *Finding Dr. Livingstone. A History in Documents from the Henry Morton Stanley Archives*. Athens, Ohio/Tervuren: Ohio University Press/RMCA, 542 p. (PR)

Lipson, M., Ribot, I., Mallick, S., Rohland, N., Olalde, I., Adamski, N., Broomandkhosbacht, N., Lawson, A.M., Lopez, S., Oppenheimer, J., Stewardson, K., Neba'Ane Asombang, R., Bocherens, H., Bradman, N., Culleton, B.J., **Cornelissen, E.**, Crevecoeur, I., De Maret, P., Fomine, F.L.M., Lavachery, P., Mbida Mbindzie, C., Orban, R., Sawchuk, E., Semal, P., Thomas, M.G., Van Neer, W., Veeramah, K.R., Kennett, D., Patterson, N., Hellenthal, G., Lalueza-Fox, C., Maceachern, S., Prendergast, M.E. & Reich, D. 2020. 'Ancient West African foragers in the context of African population history'. *Nature* 577: 665-670. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41586-020-1929-1> (PR)

Dibwe dia Mwembu, D & **Omasombo Tshoda, J.** 2020. "'Derrière les lunettes de Lumumba". Usages et pillages de l'image du héros congolais depuis l'indépendance en RDC'. In: M'Bokolo, E. & Sabakinu Kivulu, J. (eds), *L'Indépendance du Congo et ses lendemains*. Series 'Studies in Social Sciences and Humanities', vol. 179. Tervuren: RMCA, pp. 293-317. ISBN: 978-9-4926-6971-1. (PR)

Omasombo Tshonda, J. & Vanthemsche, G. 2020. '1960 : la fin de la colonisation du Congo ?' In : *Le Congo colonial. Une histoire en question*. Brussels/Tervuren : Renaissance du Livre/RMCA, pp. 81-93 (PR). Also available in Dutch: '1960: Het einde van de kolonisatie van Congo?'. In: *Koloniaal Congo. Een geschiedenis in vragen*. Kalmthout: Polis-Pelckmans, in partnership with RMCA, pp. 75-88.(PR)

Van Schuylenbergh, P. 2020. "'My search in the Great Darkness": Attilio Gatti ou les grandes ambitions d'un professionnel de l'Aventure'. In: Comberiat, D., Halen, P., Ioune-Vona, R. (dir.) (ed.), *Des Italiens au Congo, aux Italiens du Congo. Aspects d'une globalité*. Series 'Mémoires Lieux de Savoir'. Paris: L'Harmattan, pp. 101-118. ISBN: 978-2-343-19072-3. (PR)

Van Schuylenbergh, P. 2020. 'In het spoor van de Congolese okapi'. *Wonderkamer. Magazine voor wetenschapsgeschiedenis* 1, special issue: *Wetenschap en de koloniën*: 72-74. ISSN: 978-90-9033269-7. (PR)

Van Schuylenbergh, P. 2020. *Faune sauvage et colonisation. Une histoire de destruction et de protection de la nature congolaise (1885-1960)*. Series 'Outre-Mers'. Pie Lang, vol. 8, 376 p. (PR)

Zana Etambala, M. 2020. 'De Congolese gemeenschap in België: een ongewild "neveneffect" van de koloniale overheersing? In: *Koloniaal Congo. Een geschiedenis in vragen*. Kalmthout: Polis-Pelckmans, in partnership with RMCA, pp. 197-206. Also available in French : 'La communauté congolaise en Belgique : un "effet secondaire" involontaire de la domination congolaise ? In : *Le Congo colonial. Une histoire en question*. Brussels/Tervuren : Renaissance du Livre/RMCA, pp. 209-219. (PR).

Zana Etambala, M. 2020. 'Tributes to Patrice Lumumba in the Poetry of the American Continent, 1961-1966'. In: De Groof, M. (ed.), *Lumumba in the Arts*. Leuven: Leuven University Press, pp. 245-268. ISBN: 978-4627-0174-8 (PR)

Zana Etambala, M. 2020. 'P. Lumumba assassiné et l'indépendance congolaise profanée, 1961-1966. Hommage et plaintes politico-poétiques africains'. In: M'Bokolo, E. & Sabakinu Kivulu, J. (eds), *L'Indépendance du Congo et ses lendemains*. Series 'Studies in Social Sciences and Humanities', vol. 179. Tervuren: RMCA, pp. 173-227. ISBN: 978-9-4926-6971-1. (PR)

Zana Etambala, M. 2020. *Veroverd. Bezet. Gekoloniseerd. Congo 1876-1914*. Sterck & De Vreese (Amsterdam University Press), 463 p. (PR)

Non-peer-reviewed publications

Bocquet, E., **Maniacky, J.**, Vermeulen, C. & Malaisse, F. 2020. 'À propos de quelques chenilles consommées par les Mongo en Province de l'Équateur (République démocratique du Congo)'. *Geo-Eco-Trop* 44 (1): 109-130. URL: http://www.geocotrop.be/uploads/publications/pub_441_06.pdf

Bodenstein, W. 2020. 'The AfricaMuseum's largest maps of the Congo'. *Maps in History* 66: 16-27. ISSN: 1379-3306.

Cornelissen, E. 2020. 'Philip Allsworth-Jones. 2019. Middle Stone Age (MSA) of Nigeria in its West African context'. *Antiquity* 94 (375): 808-810. DOI: <https://doi.org/10.15184/aqy.2020.66>

De Paepe, A. 2020. 'Embrittlement of Black Resin: Discoveries during the Challenging Conservation Treatment of a Chokwe Mukanda Mask'. *Objects from Indigenous and World Cultures: Conservation Newsletter* 5: 12-21. ICOM-CC International council of museums - Committee for Conservation. ISSN: 2517-9683.

Omasombo, J. (ed.) et al. 2020. *Tshopo. Laborieuse construction politico-administrative coloniale muée en bastion du nationalisme congolais*. Series: 'Monographies des provinces de la République démocratique du Congo', vol. 14, Tervuren: RMCA, 664 p.

Omasombo, J. 2020. *La Décolonisation du Congo belge. La gestion politique des vingt-quatre derniers mois avant l'indépendance Juillet 1958-juin 1960*. Tervuren: RMCA, 48 p.

Genbrugge, S. & van Es, M. 2020. 'Opgepast: Renovatie. Het verhaal van het AfricaMuseum!' *Museumpeil* 56: 23-25. ISSN: 1381-1088.

Volper, J. 2020. 'Pourquoi les musées sont importants?'. In: Felix, M. et al., *Racines. Manuel d'Histoire de l'Art congolais*, vol.1-1: 16-29. Brussels: Tribal Arts SPRL.

Volper, J. 2020. 'Brève introduction à l'archéologie congolaise'. In: Felix, M. et al., *Racines: Manuel d'Histoire de l'Art congolais*, vol.1-2: 182-209. Brussels: Tribal Arts SPRL

Others

/

Biologie

Peer-reviewed publications

Aguirre-Gutiérrez, J., Malhi, Y., Lewis, S.L., Fauset, S., Adu-Bredu, S., Affum-Baffoe, K., Baker, T.R., Gvozdevaite, A., **Hubau, W.**, Moore, S., Peprah, T., Zieminska, K., Phillips, O.L. & Oliveras, I. 2020. 'Long-term droughts may drive drier tropical forests towards increased functional, taxonomic and phylogenetic homogeneity'. *Nature Communications* 11: 3346. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41467-020-16973-4> (PR; IF 11.800)

Angoboy Ilondea, B., De Mil, T., Hubau, W., Van Acker, J., Van den Bulcke, J., Fayolle, A., **Bourland, N.**, Kapalay, O., Chantrain, A., Ewango, C. & **Beeckman, H.** 2020. 'Towards improving the assessment of rainforest carbon: complementary evidence from repeated diameter measurements and dated wood'. *Dendrochronologia* 62: 10. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.dendro.2020.125723> (PR; IF 2.107)

Ashepet, M., Jacobs, L., Van Oudheusden, M. & **Huyse, T.** 2020. 'Wicked Solution for Wicked Problems: Citizen Science for Vector-Borne Disease Control in Africa'. *Trends in Parasitology* 37: 93-96. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pt.2020.10.004> (PR; IF 6.9)

- Bauters, M., Meeus, S., Barthel, M., Stoffelen, P., De Deurwaerder, H.P.T., Meunier, F., Drake, T.W., Ponette, Q., Ebuy, J., Vermeir, P., Beeckman, H., Wyffels, F., Bode, S., Verbeeck, H. & Vandeloock, F. 2020. 'Century-long apparent decrease in intrinsic water-use efficiency with no evidence of progressive nutrient limitation in African tropical forests'. *Global Change Biology* 26: 4449-4461. DOI: <https://doi.org/10.1111/gcb.15145> (PR; IF 3.014)
- Beeckman, H.**, Blanc-Jolivet, C., Boeschoten, L., Braga, J.W.B, Cabezas, J.A., Chaix, G., Cramer, S., Degen, B., **Deklerck, V.**, Dormont, E., Espinoza, E., Gasson, P., Haag, V., Helmling, S., Horacek, M., Koch, G., Lancaster, C., Lens, F., Lowe, A., Martinez-Jarquín, S., Nowakowska, J.A., Olbrich, A., Paredes-Villanueva, K., Pastore, T.C.M, Ramanantoandro, T., Razafimahatratra, A.R., Ravindran, P., Rees, G., Soares, L.F., Tysklind, N., Vlam, M., Watkinson, C., Wheeler, E., Winkler, R., Wiedenhoef, A.C., Zemke, V.T. & Zuidema, P. 2020. 'Overview of current practices in data analysis for wood identification. A guide for the different timber tracking methods'. In: Schmitz, N. (ed.), *Global Timber Tracking Network*. European Forest Institute and Thünen Institute, p. 143. DOI: <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.21518.79689> (PR)
- Bhagwandin, A., Debipersadh, U., Kaswera-Kyamakya, C., **Gilissen, E.**, Rockland, K.S., Molnar, Z. & Manger, P.R. 2020. 'Distribution, number, and certain neurochemical identities of infracortical white matter neurons in the brains of three megachiropteran bat species'. *Journal of Comparative Neurology* 528: 3023-3038. DOI: <https://doi.org/10.1002/cne.24894> (PR; IF 2.801)
- Bogaert, J., **Beeckman, H.**, De Cannière, C., Defourny, P. & Ponette, Q. (eds) 2020. *Les Forêts de la Tshopo: écologie, histoire et composition*. Gembloux: Presses universitaires de Liège - Agronomie, 350 p. ISBN: 978-2-87016-157-9. (PR)
- Bota, L., Fabião, B., **De Meyer, M.**, Manuel, L., Mwatawala, M., **Virgilio, M.**, Canhanga, L. & Cugala, D. 2020. 'Fine-scale infestation pattern of *Bactrocera dorsalis* (Diptera: Tephritidae) in a mango orchard in Central Mozambique'. *International Journal of Tropical Insect Science* 40 (2): 943-950. DOI: <https://doi.org/10.1007/s42690-020-00152-5> (PR; IF 0.536)
- Braganca, P., Smith, T., **Vreven, E.** & Chakona, A. 2020. 'Integrative taxonomy reveals hidden diversity in the southern African darters genus *Nannocharax* Günther 1867 (Characiformes: Distichodontidae)'. *Journal of Fish Biology* 97 (6): 1713-1723. DOI: <https://doi.org/10.1111/jfb.14535> (PR; IF 1.497)
- Canhanga, L., **De Meyer, M.**, Cugala, D., **Virgilio, M.** & Mwatawala, M. 2020. 'Economic injury level of the Oriental fruit fly, *Bactrocera dorsalis* (Diptera: Tephritidae), on commercial mango farms in Manica Province, Mozambique'. *African Entomology* 28 (2): 278-279. ISSN: 1021-3589. DOI: <https://doi.org/10.4001/003.028.0278> (PR; IF 0.59)
- Chawana, R., Patzke, N., Bhagwandin, A., Kaswera-Kyamakya, C., **Gilissen, E.**, Bertelsen, M.F., Hemingway, J. & Manger, P.R. 2020. 'Adult hippocampal neurogenesis in Egyptian fruit bats from three different environments: Are interpretational variations due to the environment or methodology?' *Journal of Comparative Neurology* 528 (17): 2994-3007. DOI: <https://doi.org/10.1002/cne.24895> (PR; IF 2.801)
- Chowdhury, M.Q.**, Bhattarai, T.R., **De Ridder, M.** & **Beeckman, H.** 2020. 'Growth-ring analysis of *Diploknema butyracea* is a potential tool for revealing indigenous land use history in the lower Himalayan Foothills of Nepal'. *Forests* 11 (2): 242. DOI: <https://doi.org/10.3390/f11020242> (PR; IF 2.221)
- Cnops, L., **Huysse, T.**, Maniewski, U., Soentjens, P., Bottieau, E., Van Esbroeck, M. & Clerinx, J. 2020. 'Acute Schistosomiasis with a *S. mattheei* x *S. haematobium* Hybrid Species in a Cluster of 34 Travelers Infected in South Africa'. *Clinical Infectious Diseases*. ISSN: 1058-4838. DOI: <https://doi.org/10.1093/cid/ciaa312> (PR; IF 7.7)
- De Cauwer, V., **Beeckman, H.**, Kleinn, C., Moses, M., Nott, A., Seifert, T. & Muys, B. 2020. 'Improving the knowledge base for tropical dry forest management in southern Africa: regional volume models for *Pterocarpus angolensis*'. *Forest Ecology and Management* 477: 118485. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.foreco.2020.118485> (PR; IF 3.126)
- De Cock, M., **Virgilio, M.**, Vandamme, P., Bourtzis, K., **De Meyer, M.** & Willems, A. 2020. 'Comparative microbiomics of tephritid frugivorous pests (Diptera: Tephritidae) from the field: a tale of high variability across and within species'. *Frontiers in Microbiology* 11: 1-13. DOI: <https://doi.org/10.3389/fmicb.2020.01890> (PR; IF 4.235)
- de Haulleville, T., Bastin, J.-F., Bogaert, J. & **Beeckman, H.** 2020. 'Estimation de la biomasse aérienne d'un arbre à l'aide d'une équation de biomasse, leçons tirées à la réserve de Yangambi'. In: Bogaert, J., **Beeckman, H.**, De Cannière, C., Defourny, P. & Ponette, Q. (eds), *Les Forêts de la Tshopo: écologie, histoire et composition*. Gembloux: Presses universitaires de Liège - Agronomie, pp. 195-208. ISBN: 978-2-87016-157-9. (PR)
- De Ligne, L., Van den Bulcke, J., Baetens, J.M., De Baets, B., Wang, G., De Windt, I., **Beeckman, H.** & Van Acker, J. 2020. 'Unraveling the natural durability of wood: revealing the impact of decay-influencing characteristics other than fungicidal components'. *Holzforschung* 1-11. DOI: <https://doi.org/10.1515/hf-2020-0109> (PR; IF 1.826)

- De Meyer, M.** 2020. 'Tephritid fruit fly (Diptera: Tephritidae) invasions in an out of Africa'. *Meded. Zitt. K. Acad. Overzeese Wet* 64: 227-242. (PR)
- De Meyer, M., Goergen, G. & Jordaens, K.** 2020. 'Systematic revision of the Afrotropical *Phytomia* species (Diptera: Syrphidae)'. *Zootaxa* 4803: 201-250. (PR; IF 0.949)
- De Meyer, M., Goergen, G. & Jordaens, K.** 2020. 'Systematic revision of the genus *Senaspis* (Diptera: Syrphidae)'. *ZooKeys* 1003: 83-160. (PR; IF 1.137)
- Decru, E., Vranken, N., Bragança, P., **Snoeks, J.** & Van Steenberge, M. 2020. 'Where ichthyofaunal provinces meet: the fish fauna of the Lake Edward system, East Africa'. *Journal of Fish Biology* 96 (5): 1186-1201. DOI: <https://doi.org/10.1111/jfb.13992> (PR; IF 1.497)
- Deklerck, V., De Ligne, L., Espinoza, E., Beeckman, H., Van den Bulcke, J. & Van Acker, J.** 2020. 'Assessing the natural durability of xylarium specimens: mini-block testing and chemical fingerprinting for small-sized samples'. *Wood Science and Technology* 54 (4): 981-1000. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00226-020-01186-1> (PR; IF 2.109)
- Deklerck, V., Lancaster, C.A., Van Acker, J., Espinoza, E.O., Van den Bulcke, J. & Beeckman, H.** 2020. 'Chemical fingerprinting of wood sampled along a pith-to-bark gradient for individual comparison and provenance identification'. *Forests* 11(1): 107. DOI: <https://doi.org/10.3390/f11010107> (PR; IF 2.22)
- Denys, C., Lalis, A., Aniskine, V., Gerbault-Seureau, M., Delapré, A., **Gilissen, E., Merker, S. & Nicolas, V.** 2020. 'Integrative taxonomy of Guinean *Lemniscomys* species (Rodentia, Mammalia)'. *Journal of Vertebrate Biology* 69 (2): 1-20. DOI: <https://doi.org/10.25225/jvb.20008> (PR)
- Desoto, L., Cailleret, M., Sterck, F., Jansen, S., Kramer, K., **Robert, E.M.R., Aakala, T., Amoroso, M., Bigler, C., Camarero, J.J., Cufar, K., Gea-Izquierdo, G., Gillner, S., Haavik, L.J., Heres, A.-M., Kane, J., Kharuk, V.I., Kitzberger, T., Klein, T., Levanic, T., Linares, J.C., Mäkinen, H., Oberhuber, W., Papadopoulos, A., Rohner, B., Sangüesa-Barreda, G., Stojanovic, D.B., Suárez, M.L., Villalba, R. & Martínez-Vilalta, J.** 2020. 'Low growth resilience to drought is related to future mortality risk in trees'. *Nature Communications* 11: 545. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41467-020-14300-5> (PR; IF 12.121)
- Dierickx, K. & **Snoeks, J.** 2020. '*Protomelas krampus*, a new paedophagous cichlid from Lake Malawi (Teleostei, Cichlidae)'. *European Journal of Taxonomy* 672: 1-18. DOI: <https://doi.org/10.5852/ejt.2020.672> (PR; IF 1.394)
- Evsyukov, A., Golovatch, S.I., Reip, H. & **Van den Spiegel, D.** 2020. 'The millipede tribe Leptoilini in the Caucasus, with notes on its generic classification (Diplopoda: Julida: Julidae)'. *Zootaxa* 4778 (2): 237-280. (PR; IF 0.949)
- Geraerts, M., Muterezi Bukinga, F., Vanhove, M., Pariselle, A., Chocha Manda, A., **Vreven, E., Huyse, T. & Artois, A.** 2020. 'Six new species of *Cichlidogyrus* Paperna, 1960 (Platyhelminthes: Monogenea) from the gills of cichlids (Teleostei: Cichliformes) from the Lomami River Basin (DRC: Middle Congo)'. *Parasites & Vectors* 13. DOI: <https://doi.org/10.1186/s13071-020-3927-4> (PR; IF 3.4)
- Goffette, Q., Germonpré, M., Rots, V., **Brecko, J., Goemaere, E. & Lefèvre, C.** 2020. 'Bird bones from Trou de Chaleux and the human exploitation of birds during the late Magdalenian in Belgium'. *Journal of Archaeological Science: Reports* 29: 102096. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jasrep.2019.102096> (PR; IF 1.3)
- Gombeer, S., Nebesse, C., Musaba, P., Ngoy, S., Peeters, M., Vanderheyden, A., **Meganck, K., Smitz, N., Geers, F., Van Den Heuvel, S., Backeljau, T., De Meyer, M. & Verheyen, E.** 2020. 'Exploring the bushmeat market in Brussels, Belgium: a clandestine luxury business'. *Biodiversity and Conservation* 30 (1): 55-66. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10531-020-02074-7> (PR; IF 2.935)
- Hardy, H., Knapp, S., Allan, E.L., Berger, F., Dixey, K., Döme, B., Gagnier, P.-Y., Frank, J., Haston, E., Holstein, J., Kiel, S., Marschler, M., **Mergen, P., Phillips, S., Rabinovich, R., Chillon, B.S., Sorensen, M., Thines, M., Trekels, M., Vogt, R., Wilson, S. & Wiltschke-Schrotta, K.** 2020. 'SYNTHESES+ Virtual Access - Report on the Ideas Call (October to November 2019)'. *Research Ideas and Outcomes* 6: e50354. DOI: <https://doi.org/10.3897/rio.6.e50354> (PR)
- Herculano-Houzel, S., Barros Da Cunha, F., Reed, J.L., Kaswera, C., **Gilissen, E., Pettigrew, J. & Manger, P.R.** 2020. 'Microchiropterans have a diminutive cerebral cortex, not an enlarged cerebellum, compared to megachiropterans and other mammals'. *Journal of Comparative Neurology* 528 (17): 2978-2993. DOI: <https://doi.org/10.1002/cne.24985> (PR; IF 2.801)
- Hubau, W., Lewis, S.L., Phillips, O.L., Affum-Baffoe, K., Beeckman, B., Cuni-Sanchez, A., Daniels, A.K., Ewango, C.E.N., Fauset, S., Mukenzi, J.M., Sheil, D., Sonké, B., Sullivan, M.J.P., Sunderland, T.C.H., Taedoumg, H., Thomas, S.C., White, L.J.T., Abernethy, K.A., Adu-Bredu, S., Amani, C.A., Baker, T.R., Banin, L.F., Baya, F., Begne, S.K., Bennett, A.C., Benedet, F., Bitariho, R., Bocko, Y.E., Boeckx, P., Boundja, P., Brienen, R.J.W., Brncic, T., Chezeaux, E., Chuyong, G.B., Clark, C.J., Collins, M., Comiskey, J.A., Coomes, D.A., Dargie, G.C., de Haulleville, T., Kamdem, M.N.D., Doucet, J.-L.,**

Esquivel-Muelbert, A., Feldpausch, T.R., Fofanah, A., Foli, E.G., Gilpin, M., Gloor, E., Gonmadje, C., Gourlet-Fleury, S., Hall, J.S., Hamilton, A.C., Harris, D.J., Hart, T.B., Hockemba, M.B.N., Hladik, A., Ifo, S.A., Jeffery, K.J., Jucker, T., **Kasongo Yakusu, E., Kearsley, E., Kenfack, D., Koch, A., Leal, M.E., Levesley, A., Lindsell, J.A., Lisingo, J., Lopez-Gonzalez, G., Lovett, J.C., Makana, J.-R., Malhi, Y., Marshall, A.R., Martin, J., Martin, E.H., Mbayu, F.M., Medjibe, V.P., Mihindou, V., Mitchard, E.T.A., Moore, S., Munishi, P.K.T., Bengone, N.N., Ojo, L., Ondo, F.E., Peh, K.S.H., Pickavance, G.C., Poulsen, A.D., Poulsen, J.R., Qie, L., Reitsma, J., Rovero, F., Swaine, M.D., Talbot, J., Taplin, J., Taylor, D.M., Thomas, D.W., **Toirambe, B., Tshibamba Mukendi, J., Tuagben, D., Umunay, P.M., van der Heijden, G.M.F., Verbeeck, H., Vleminckx, J., Willcock, S., Wöll, H., Woods, J.T. & Zemagho, L.** 2020. 'Asynchronous carbon sink saturation in African and Amazonian tropical forests'. *Nature* 579 (7797): 80-87. ISSN: 0028-0836. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41586-020-2035-0> (PR; IF 42.778)**

Hubau, W., Lewis, S., Ewango, C., Toirambe, B. & Beekman, H. 2020. 'Evolutie van de koolstofspans in tropische bossen'. *Bosrevue* 89a: 1-11. ISSN: 2565-6953. (PR)

Hufkens, K., **de Haulleville, T., Kearsley, E., Jacobsen, K., Beekman, H., Stoffelen, P., Vandeloek, F., Meeus, S., Amara, M., Van Hirtum, L., Van den Bulcke, J., Verbeeck, H. & Wingate, L.** 2020. 'Historical aerial surveys map long-term changes of forest cover and structure in the Central Congo Basin'. *Remote Sensing* 12 (4): 638. DOI: <https://doi.org/10.3390/rs12040638> (PR; IF 4.509)

Ibala Zamba, A., **Vreven, E., Mamonekene, V., Musschoot, T., Freedom Poaty Ngot, H. & Snoeks, J.** 2020. 'Length-weight relationships of 37 freshwater fish species from the Lefini river, middle Congo River basin (Republic of the Congo)'. *Journal of Applied Ichthyology* 36 (3): 352-357. DOI: <https://doi.org/10.1111/jai.14021> (PR; IF 0.650)

Ibáñez-Justicia, A., **Smitz, N., den Hartog, W., van de Vossenbergh, B., De Wolf, K., Deblauwe, I., Van Bortel, W., Jacobs, F., Vaux, A.G.C., Medlock, J.M. & Stroo, A.** 2020. 'Detection of Exotic Mosquito Species (Diptera: Culicidae) at International Airports in Europe'. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17 (10): 3450. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijerph17103450> (PR; IF 2.468)

Jacob, M., **De Ridder, M., Vandenabeele, M., Asfaha, T., Nyssen, J. & Beekman, H.** 2020. 'The response of *Erica arborea* L. tree growth to climate variability at the Afro-alpine tropical highlands of North Ethiopia'. *Forests* 11 (3): 310. DOI: <https://doi.org/10.3390/f11030310> (PR; IF 2.221)

Jahanbanifard, M., Beckers, V., Koch, G., **Beekman, H., Gravendeel, B., Verbeek, F., Baas, P., Priester, C. & Lens, F.** 2020. 'Description and evolution of wood anatomical characters in the ebony wood genus *Diospyros* and its close relatives (Ebenaceae): a first step towards combatting illegal logging'. *IAWA Journal* 41 (4): 577-619. ISSN: 0928-1541. DOI: <https://doi.org/10.1163/22941932-bja10040> (PR; IF 1.627)

Janssens, S.B., Couvreur, T.L.P., Mertens, A., Dauby, G., Dagallier, L.P.M., Vanden Abeele, S., Vandeloek, F., Mascarello, M., **Beekman, H., Sosef, M., Droissart, V., van der Bank, M., Maurin, O., Hawthorne, W., Marshall, C., Réjou-Méchain, M., Beina, D., Baya, F., Merckx, V., Verstraete, B. & Hardy, O.** 2020. 'A large-scale species level dated angiosperm phylogeny for evolutionary and ecological analyses'. *Biodiversity Data Journal* 8: e39677. ISSN: 1314-2836. DOI: <https://doi.org/10.3897/bdj.8.e39677> (PR; IF 1.331)

Jorissen, M., **Huysse, T., Pariselle, A., Waluini Lunkayilakio, Muterezi Bukinga, Chocha Manda, A., Kapepula Kasembele, G., Vreven, E., Snoeks, J., Decru, E., Artois, T. & Vanhove, M.** 2020. 'Historical museum collections help detect parasite species jumps after tilapia introductions in the Congo Basin'. *Biological Invasions* 22 (9): 2825-2844. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10530-020-02288-4> (PR; IF 3.1)

Kafuti, C., Bourland, N., De Mil, T., Meeus, S., Rousseau, M., Toirambe, B., Bolaluembe, P.-C., Ndjele, L. & Beekman, H. 2020. 'Foliar and wood traits covary along a vertical gradient within the crown of long-lived light-demanding species of the Congo Basin semi-deciduous forest'. *Forests* 11 (1): 35. ISSN: 1999-4907. DOI: <https://doi.org/10.3390/f11010035> (PR; IF 2.221)

Kattge, J., Bönsch, G., Diaz, S., Lavorel, S., Prentice, I.C., Leadley, P., Tautenhahn, S., Werner, G.D.A., Aakala, T., Abedi, M., Acosta, A.T.R., Adamidis, G.C., Adamson, K., Aiba, M., Albert, C.H., Alcántara, J.M., Alcázar, C.C., Aleixo, I., Ali, H., Amiaud, B., Ammer, C., Amoroso, M.M., Anand, M., Anderson, C., Anten, N., Antos, J., Apgaua, D.M.G., Ashman, T.-L., Asmara, D.H., Asner, G.P., Aspinwall, M., Atkin, O., Aubin, I., Baastrup-Spohr, L., Bahalkeh, K., Bahn, M., Baker, T., Baker, W.J., Bakker, J.P., Baldocchi, D., Baltzer, J., Banerjee, A., Baranger, A., Barlow, J., Barneche, D.R., Baruch, Z., Bastianelli, D., Battles, J., Bauerle, W., Bauters, M., Bazzato, E., Beckmann, M., **Beekman, H., Beierkuhnlein, C., Bekker, R., Belfry, G., Belluau, M., Beloiu, M., Benavides, R., Benomar, L., Berdugo-Latke, M.L., Berenguer, E., Bergamin, R., Bergmann, J., Bergmann Carlucci, M., Berner, L., Bernhardt-Römermann, M., Bigler, C., Bjorkman, A.D., Blanco, C., Blonder, B., Blumenthal, D., Bocanegra-González, K.T., Boeckx, P., Bohlman, S., Böhning-Gaese, K., Boisvert-Marsh, L., Bond, W., Bond-Lamberty, B., Boom, A., Boonman, C.C.F., Bordin, K., Boughton, E.H., Boukili, V., Bowman, D.M.J., Bravo, S., Brendel, M.R., Broadley, M.R., Brown, K.A., Bruelheide, H., Brumnich, F., Bruun, H.H., Bruy, D., Buchanan, S.W., Bucher, S.F., Buchmann, N., Buitener, R., Bunker, D.E., Bürger, J., Burrascano, S., Burslem, D.F.R., Butterfield, B.J., Byun, C., Marques, M., Scalon, M.C., Caccianiga, M., Cadotte, M., Cailleret, M., Camac, J., Camarero, J.J., Campy, C., Campetella, G., Campos, J.A., Cano-Arboleda, L., Canullo, R., Carbognani, M., Carvalho, F.,**

Casanoves, F., Castagneyrol, B., Catford, J.A., Cavender-Bares, J., Cerabolini, B.E.L., Cervellini, M., Chacón-Madrugal, E., Chapin, K., Chapin, F.S., Chelli, S., Chen, S.-C., Chen, A., Cherubini, P., Chianucci, F., Choat, B., Chung, K.-S., Chytrý, M., Ciccarelli, D., Coll, L., Collins, C.G., Conti, L., Coomes, D., Cornelissen, J.H.C., Cornwell, W.K., Corona, P., Coyea, M., Craine, J., Craven, D., Crowsigt, J.P.G., Csecserits, A., Cufar, K., Cuntz, M., da Silva, A.C., Dahlin, K.M., Dainese, M., Dalke, I., Dalle Fratte, M., Dang-Le, A.T., Danihelka, J., Dannoura, M., Dawson, S., de Beer, A.J., De Frutos, A., De Long, J.R., Dechant, B., Delagrange, S., Delpierre, N., Derroire, G., Dias, A.S., Diaz-Toribio, M.H., Dimitrakopoulos, P.G., Dobrowolski, M., Doktor, D., Dřevojan, P., Dong, N., Dransfield, J., Dressler, S., Duarte, L., Ducouret, E., Dullinger, S., Durka, W., Duursma, R., Dymova, O., E-Vojtkó, A., Eckstein, R.L., Ejtehadi, H., Elser, J., Emilio, T., Engemann, K., Erfanian, M.B., Erfmeier, A., Esquivel-Muelbert, A., Esser, G., Estiarte, M., Domingues, T.F., Fagan, W.F., Fagúndez, J., Falster, D.S., Fan, Y., Fang, J., Farris, E., Fazlioglu, F., Feng, Y., Fernandez-Mendez, F., Ferrara, C., Ferreira, J., Fidelis, A., Finegan, B., Firn, J., Flowers, T.J., Flynn, D.F.B., Fontana, V., Forey, E., Forgiarini, C., François, L., Frangipani, M., Frank, D., Frenette-Dussault, C., Freschet, G.T., Fry, E.L., Fyllas, N.M., Mazzochini, G.G., Gachet, S., Gallagher, R., Ganade, G., Ganga, F., García-Palacios, P., Gargaglione, V., Garnier, E., Garrido, J.L., de Gasper, A.L., Gea-Izquierdo, G., Gibson, D., Gillison, A.N., Giroldo, A., Glasenhardt, M.-C., Gleason, S., Gliesch, M., Goldberg, E., Göldel, B., Gonzalez-Akre, E., Gonzalez-Andujar, J.L., González-Melo, A., González-Robles, A., Blackman, C., Graae, B.J., Grandá, E., Graves, S., Green, W.A., Gregor, T., Gross, N., Guerin, G.R., Günther, A., Gutiérrez, A.G., Haddock, L., Haines, A., Hall, J., Hambuckers, A., Han, W., Harrison, S.P., Hattingh, W., Hawes, J.E., He, P., Heberling, J.M., Helm, A., Hempel, S., Hentschel, J., Hérault, B., Hereş, A.M., Herz, K., Heuertz, M., Hickler, T., Hietz, P., Higuchi, P., Hipp, A.L., Hirons, A., Hock, M., Hogan, J.A., Holl, K., Honnay, O., Hornstein, D., Hou, E., Hough-Snee, N., Hovstad, K.A., Ichie, T., Igić, B., Illa, E., Isaac, M., Ishihara, M., Ivanov, L., Ivanova, L., Iversen, J.M., Izquierdo, J., Jackson, R.B., Jackson, B., Jactel, H., Jagodzinski, A.M., Jandt, U., Jansen, S., Jenkins, T., Jentsch, A., Jespersen, J.R.P., Jiang, G.-F., Johansen, J.L., Johnson, D., Jokela, E.J., Joly, C.A., Jordan, G.J., Joseph, G.S., Junaedi, D., Junker, R.R., Justes, E., Kabzems, R., Kane, J., Kaplan, Z., Kattenborn, T., Kavelenova, L., **Kearsley, E.**, Kempel, A., Kenzo, T., Kerckhoff, A., Khalil, M.I., Kinlock, N.L., Kissling, W.D., Kitajima, K., Kitzberger, T., Kjøller, R., Klein, T., Kleyer, M., Klimešová, J., Klipel, J., Kloppel, B., Klotz, S., Knops, J.M.H., Kohyama, T., Koike, F., Kollmann, J., Komac, B., Komatsu, K., König, C., Kraft, N.J.B., Kramer, K., Kreft, H., Kühn, I., Kumarathunge, D., Kuppler, J., Kurokawa, H., Kurosawa, Y., Kuyah, S., Laclau, J.-P., Lafleur, B., Lallai, E., Lamb, E., Lamprecht, A., Larkin, D.J., Laughlin, D., Le Bagousse-Pinguet, Y., le Maire, G., le Roux, P.C., le Roux, E., Lee, T., Lens, F., Lewis, S.L., Lhotsky, B., Li, Y., Li, X., Lichstein, J.W., Liebergesell, M., Lim, J.Y., Lin, Y.-S., Linares, J.C., Liu, C., Liu, D., Liu, U., Livingstone, S., Llusà, J., Lohbeck, M., López-García, A., Lopez-Gonzalez, G., Lososová, Z., Louault, F., Lukács, B.A., Lukes, P., Luo, Y., Lussu, M., Ma, S., Maciel Rabelo Pereira, C., Mack, M., Maire, V., Mäkelä, A., Mäkinen, H., Mendes Malhado, A.C., Mallik, A., Manning, P., Manzoni, S., Marchetti, Z., Marchino, L., Marcilio-Silva, V., Marcon, E., Marignani, M., Markesteijn, L., Martin, A., Martínez-Garza, C., Martínez-Vilalta, J., Mašková, T., Mason, K., Mason, N., Massad, T.J., Masse, J., Mayrose, I., Mccarthy, J., McCormack, M.L., Mcculloh, K., Mcaffaden, I.R., Mccgill, B.J., Mccpartland, M.Y., Medeiros, J.S., Medlyn, B., Meerts, P., Mehrabi, Z., Meir, P., Melo, F.P.L., Mencuccini, M., Meredieu, C., Messier, J., Mészáros, I., Metsaranta, J., Michaletz, S.T., Michelaki, C., Migalina, S., Milla, R., Miller, J.E.D., Minden, V., Ming, R., Mokany, K., Moles, A.T., Molnár, A., Molofsky, J., Molz, M., Montgomery, R.A., Monty, A., Moravcová, L., Moreno-Martínez, A., Moretti, M., Mori, A.S., Mori, S., Morris, D., Morrison, J., Mucina, L., Mueller, S., Muir, C.D., Müller, S.C., Munoz, F., Myers-Smith, I.H., Myster, R.W., Nagano, M., Naidu, S., Narayanan, A., Natesan, B., Negoita, L., Nelson, A.S., Neuschulz, E.L., Ni, J., Niedrist, G., Nieto, J., Niinemets, Ü., Nolan, R., Nottebrock, H., Nouvellon, Y., Novakovskiy, A., Nystuen, K.O., O'grady, A., O'Hara, K., O'Reilly-Nugent, A., Oakley, S., Oberhuber, W., Ohtsuka, T., Oliveira, R., Öllerer, K., Olson, M.E., Onipchenko, V., Onoda, Y., Onstein, R.E., Ordonez, J.C., Osada, N., Ostonen, I., Ottaviani, G., Otto, S., Overbeck, G.E., Ozinga, W.A., Pahl, A.T., Paine, C.E.T., Pakeman, R.J., Papageorgiou, A.C., Parfionova, E., Pärtel, M., Patacca, M., Paula, S., Paule, J., Pauli, H., Pausas, J.G., Peco, B., Penuelas, J., Perea, A., Peri, P.L., Petisco-Souza, A.C., Petraglia, A., Petritan, A.M., Phillips, O.L., Pierce, S., Pillar, V.D., Pisek, J., Pomogaybin, A., Poorter, H., Portsmouth, A., Poschold, P., Potvin, C., Pounds, D., Powell, A.S., Power, S.A., Prinzing, A., Puglielli, G., Pyšek, P., Raevel, V., Rammig, A., Ransijn, J., Ray, C.A., Reich, P.B., Reichstein, M., Reid, D.E.B., Réjou-Méchain, M., Resco de Dios, V., Ribeiro, S., Richardson, S., Riibak, K., Rillig, M.C., Riviera, R., **Robert, E.M.R.**, Roberts, S., Robroek, B., Roddy, A., Rodrigues, A.V., Rogers, A., Rollinson, E., Rolo, V., Römermann, C., Ronzhina, D., Roscher, C., Rosell, J.A., Rosenfield, M.F., Rossi, C., Roy, D.B., Royer-Tardif, S., Rüger, N., Ruiz-Peinado, R., Rumpf, S.B., Rusch, G.M., Ryo, M., Sack, L., Saldaña, A., Salgado-Negret, B., Salguero-Gomez, R., Santa-Regina, I., Santacruz-García, A.C., Santos, J., Sardans, J., Schamp, B., Scherer-Lorenzen, M., Schleuning, M., Schmid, B., Schmidt, M., Schmitt, S., Schneider, J.V., Schowaneck, S.D., Schrader, J., Schrod, F., Schuldt, B., Schurr, F., Selaya Garvizu, G., Semchenko, M., Seymour, C., Sfair, J.C., Sharpe, J.M., Sheppard, C.S., Sheremetiev, S., Shiodera, S., Shipley, B., Shovon, T.A., Siebenkäs, A., Sierra, C., Silva, V., Silva, M., Sitzia, T., Sjöman, H., Slot, M., Smith, N.G., Sodhi, D., Soltis, P., Soltis, D., Somers, B., Sonnier, G., Sørensen, M.V., Sosinski Jr, E.E., Soudzilovskaia, N.A., Souza, A.F., Spasojevic, M., Sperandii, M.G., Stan, A.B., Stegen, J., Steinbauer, K., Stephan, J.G., Sterck, F., Stojanovic, D.B., Strydom, T., Suarez, M.L., Svenning, J.-C., Svitková, I., Svitok, M., Svoboda, M., Swaine, E., Swenson, N., Tabarelli, M., Takagi, K., Tappeiner, U., Tarifa, R., Taugourdeau, S., Tavsanoğlu, C., te Beest, M., Tedersoo, L., Thiffault, N.,

Thom, D., Thomas, E., Thompson, K., Thornton, P.E., Thuiller, W., Tichý, L., Tissue, D., Tjoelker, M.G., Tng, D.Y.P., Tobias, J., Török, P., Tarin, T., Torres-Ruiz, J.M., Tóthmérész, B., Treurnicht, M., Trivellone, V., Trolliet, F., Trotsiuk, V., Tsakalos, J.L., Tsiripidis, T., Tysklind, N., Umehara, T., Usoltsev, V., Vadeboncoeur, M., Vaezi, J., Valladares, F., Vamosi, J., van Bodegom, P.M., van Breugel, M., Van Cleemput, E., van de Weg, M., van der Merwe, S., van der Plas, F., van der Sande, M.T., van Kleunen, M., Van Meerbeek, K., Vanderwel, M., Vanselow, K.A., Varhammar, A., Varone, L., Vasquez Valderrama, M.Y., Vassilev, K., Vellend, M., Veneklaas, E.J., Verbeeck, H., Verheyen, K., Vibrans, A., Vieira, I., Villacís, J., Violle, C., Vivek, P., Wagner, K., Waldram, M., Waldron, A., Walker, A.P., Waller, M., Walther, G., Wang, H., Wang, F., Wang, W., Watkins, H., Watkins, J., Weber, U., Weedon, J.T., Wei, L., Weigelt, P., Weiher, E., Wells, A.W., Wellstein, C., Wenk, E., Westoby, M., Westwood, A., White, P.J., Whitten, M., Williams, M., Winkler, D.E., Winter, K., Womack, C., Wright, I.J., Wright, S.J., Wright, J., Pinho, B.X., Ximenes, F., Yamada, T., Yamaji, K., Yanai, R., Yankov, N., Yguel, B., Zanini, K.J., Zanne, A.E., Zelený, D., Zhao, Y.-P., Zheng, J., Zheng, Ji., Zieminska, K., Zirbel, C.R., Zizka, G., Zo-Bi, I.C., Zotz, G. & Wirth, C. 2020. 'TRY plant trait database - enhanced coverage and open access'. *Global Change Biology* 26: 119-188. ISSN: 1354-1013. DOI: <https://doi.org/10.1111/gcb.14904> (PR; IF 8.88)

Kisekelwa, T., **Snoeks, J. & Vreven, E.** 2020. 'An annotated checklist of the fish fauna of the river systems draining the Kahuzi-Biega National Park (Upper Congo: Eastern DR Congo)'. *Journal of Fish Biology* 96 (3): 700-721. DOI: <https://doi.org/10.1111/jfb.14264> (PR; IF 1.497)

Maetens, H., Van Steenberge, M., **Snoeks, J.** & Decru, E. 2020. 'Revalidation of *Enteromius alberti* and presence of *Enteromius cf. mimus* (Cypriniformes: Cyprinidae) in the Lake Edward system, East Africa'. *European Journal of Taxonomy* 700: 1-28. DOI: <https://doi.org/10.5852/ejt.2020.700> (PR; IF 1.394)

Manrakhan, A., Daneel, J.H., Beck, R., Love, C., Gilbert, M., **Virgilio, M. & De Meyer, M.** 2020. 'Effects of male lure dispensers and trap types for monitoring of *Ceratitis capitata* and *Bactrocera dorsalis* (Diptera: Tephritidae)'. *Pest Management Science*. DOI: <https://doi.org/10.1002/ps.6246> (PR; IF 3.75)

Manrakhan, A., Grout, T.G., Grové, T., Daneel, J.H., Stephen, P.R., Weldon, C.W., **De Meyer, M.**, Carstens, E. & Hattingh, V. 2020. 'A survey of *Ceratitis quinaria* (Bezzi) (Diptera, Tephritidae) in citrus production areas in South Africa'. *African Entomology* 28 (1): 35-43. DOI: <https://doi.org/10.4001/003.028.0035> (PR; IF 0.59)

Mukweze Mulelenu, C., Katemo Manda, B., Decru, E., Chocha Manda, A. & **Vreven, E.** 2020. 'The *Cyphomyrus* Myers 1960 (Osteoglossiformes: Mormyridae) of the Lufira basin (Upper Lualaba: DR Congo): A generic reassignment and the description of a new species'. *Journal of Fish Biology* 96 (5): 1123-1141. DOI: <https://doi.org/10.1111/jfb.14237> (PR; IF 1.497)

Mullens, N., Sonet, G., Decru, E., **Virgilio, M.**, **Snoeks, J. & Vreven, E.** 2020. 'Mitogenomic characterization and systematic placement of the Congo blind barb *Caecobarbus geertsii* (Cypriniformes: Cyprinidae)'. *International Journal of Biological Macromolecules* 161: 292-298. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijbiomac.2020.05.248> (PR; IF 4.784)

Muscarella, R., Emilio, T., Phillips, O.L., Lewis, S.L., Slik, F., Baker, W.J., Couvreur, T.L.P., Eiserhardt, W.L., Svenning, J.-C., Affum-Baffoe, K., Aiba, S.-I., de Almeida, E.C., de Almeida, S.S., Almeida de Oliveira, E., Álvarez-Dávila, E., Alves, L.F., Alvez-Valles, C.M., Alvim Carvalho, F., Alzate Guarín, L., Andrade, A., Aragão, L.E.O.C., Araujo Murakami, A., Arroyo, L., Ashton, P.S., Aymard Corredor, G.A., Baker, T.R., Barbosa de Camargo, P., Barlow, J., Bastin, J.-F., Bengone, N.N., Berenguer, E., Berry, N., Blanc, L., Böhning-Gaese, K., Bonal, D., Bongers, F., Bradford, M., Brambach, F., Brearley, F.Q., Brewer, S.W., Camargo, J.L.C., Campbell, D.G., Castilho, C.V., Castro, W., Catchpole, D., Cerón Martínez, C.E., Chen, S., Chhang, P., Cho, P., Chutipong, W., Clark, C., Collins, M., Comiskey, J.A., Corrales Medina, M.N., Costa, F.R.C., Culmsee, H., David-Higuita, H., Davidar, P., del Aguila-Pasquel, J., Derroire, G., Di Fiore, A., Do, T.V., Doucet, J.-L., Dourdain, A., Drake, D.R., Ensslin, A., Erwin, T., Ewango, C.E.N., Ewers, R.M., Fauset, S., Feldpausch, T.R., Ferreira, J., Ferreira, L.V., Fischer, M., Franklin, J., Fredriksson, G.M., Gillespie, T.W., Gilpin, M., Gonmadje, C., Gunatilleke, A.U.N., Hakeem, K.R., Hall, J.S., Hamer, K.C., Harris, D.J., Harrison, R. D., Hector, A., Hemp, A., Herault, B., Hidalgo Pizango, C.G., Honorio Coronado, E. N., **Hubau, W.**, Hussain, M.S., Ibrahim, F.-H., Imai, N., Joly, C.A., Joseph, S.K.A., Kartawinata, K., Kassi, J., Killeen, T.J., Kitayama, K., Klitgård, B.B., Kooyman, R., Labrière, N., Larney, E., Laumonier, Y., Laurance, S.G., Laurance, W.F., Lawes, M.J., Levesley, A., Lisingo, J., Lovejoy, T., Lovett, J.C., Lu, X., Lykke, A.M., Magnusson, W.E., Mahayani, N.P.D., Malhi, Y., Mansor, A., Marcelo Peña, J.L., Marimon-Junior, B.H., Marshall, A.R., Melgaco, K., Mendoza Bautista, C., Mihindou, V., Millet, J., Milliken, W., Mohandass, D., Monteagudo Mendoza, A.L., Mugerwa, B., Nagamasu, H., Nagy, L., Seuaturien, N., Nascimento, M.T., Neill, D.A., Neto, L.M., Nilus, R., Núñez Vargas, M.P., Nurtjahya, E., de Araújo, R.N.O., Onrizal, O., Palacios, W.A., Palacios-Ramos, S., Parren, M., Paudel, E., Morandi, P.S., Pennington, R.T., Pickavance, G., Pipoly, J.J., Pitman, N.C.A., Poedjirahajoe, E., Poorter, L., Poulsen, J.R., Prasad, P.R.C., Prieto, A., Puyravaud, J.-P., Qie, L., Quesada, C.A., Ramírez-Angulo, H., Razafimahaimodison, J.C., Reitsma, J.M., Requena-Rojas, E.J., Restrepo Correa, Z., Reynel Rodríguez, C., Roopsind, A., Rovero, F., Rozak, A., Rudas Lleras, A., Rutishauser, E., Rutten, G., Punchi-Manage, R., Salomão, R.P., Sam, H.V., Sarker, S.K., Satdichanh, M., Schiatti, J., Schmitt, C.B., Schwantes Marimon, B., Senbeta, F.,

- Sharma, L.N., Sheil, D., Sierra, R., Silva-Espejo, J.E., Silveira, M., Sonké, B., Steininger, M.K., Steinmetz, R., Stévant, T., Sukumar, R., Sultana, A., Sunderland, T.C.H., Suresh, H.S., Tang, J., Tanner, E., ter Steege, H., Terborgh, J.W., Theilade, I., Timberlake, J., Torres-Lezama, A., Umunay, P., Uriarte, M., Valenzuela Gamarra, L., van de Bult, M., van der Hout, P., Vasquez Martinez, R., Vieira, I.C.G., Vieira, S.A., Vilanova, E., Villalobos Cayo, J., Wang, O., Webb, C.O., Webb, E.L., White, L., Whitfield, T.J.S., Wich, S., Willcock, S., Wiser, S.K., Young, K.R., Zakaria, R., Zang, R., Zartman, C.E., Zo-Bi, I.C. & Balslev, H. 2020. 'The global abundance of tree palms'. *Global Ecology and Biogeography* 29 (9): 1495-1514. DOI: <https://doi.org/10.1111/geb.13123> (PR; IF 5.667)
- Okello, J.A., Kairo, J.G., Dahdouh-Guebas, F., **Beeckman, H.** & Koedam, N. 2020. 'Mangrove trees survive partial sediment burial by developing new roots and adapting their root, branch and stem anatomy'. *Trees* 34 (1): 37-49. ISSN: 0931-1890. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00468-019-01895-6> (PR; IF 2.125)
- Ouédraogo, D.-Y., Hardy, O.J., Doucet, J.-L., Janssens, S.B., Wieringa, J.J., Stoffelen, P., **Angoboy Ilondea, B.**, Baya, F., **Beeckman, H.**, Dainou, K., Dubiez, E., Gourlet-Fleury, S. & Fayolle, A. 2020. 'Latitudinal shift in the timing of flowering of tree species across tropical Africa: insights from field observations and herbarium collections'. *Journal of Tropical Ecology* 36 (4): 159-173. DOI: <https://doi.org/10.1017/s0266467420000103> (PR; IF 1.280)
- Panzou, G.J.L., Fayolle, A., Jucker, T., Phillips, O.L., Bohlman, S., Banin, L.F., Lewis, S.L., Affum-Baffoe, K., Alves, L.F., Antin, C., Arets, E., Arroyo, L., Baker, T.R., Barbier, N., **Beeckman, H.**, Berger, U., Bocko, Y.E., Bongers, F., Bowers, S., Brade, T., Brondizio, E.S., Chantain, A., Chave, J., Compaore, H., Coomes, D., Diallo, A., Dias, A.S., Dimobe, K., Djangbletey, G.D., Domingues, T., Doucet, J.-L., Drouet, T., Forni, E., Godlee, J.L., Gourlet-Fleury, S., Hien, F., Lida, Y., **Angoboy Ilondea, B.**, Muledi, J.I., Jacques, P., Kuyah, S., Lopez-Portillo, J., Loumeto, J.J., Marimon, B.H., Marimon, B.S., Mensah, S., Mitchard, E.T.A., Moncrieff, G.R., Narayanan, A., O'Brien, S.T., Ouedraogo, K., Palace, M.W., Pelissier, R., Ploton, P., Poorter, L., Ryan, C.M., Saiz, G., Santos, K., Schlund, M., Sellan, G., Sonke, B., Sterck, F., Thibaut, Q., Van Hoef, Y., Veenendaal, E., Vovides, A.G., Xu, Y., Yao, T.L., Feldpausch, T.R. & Kerkhoff, A. 2020. 'Pantropical variability in tree crown allometry'. *Global Ecology and Biogeography* 30 (2): 459-475. ISSN: 1466-822X. DOI: <https://doi.org/10.1111/geb.13231> (PR; IF 6.446)
- Rahman, S., Sass-Klaassen, U., Zuidema, P.A., **Chowdhury, Q** & **Beeckman, H.** 2020. 'Salinity drives growth dynamics of the mangrove tree *Sonneriata apetala* Buch.-Ham. in the Sundarbans, Bangladesh'. *Dendrochronologia* 62: 125711. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.dendro.2020.125711> (PR; IF 2.107)
- Ruiz-Arce, R., Todd, T.N., Deleon, R., Barr, N.B., **Virgilio, M.**, **De Meyer, M.** & McPherson, B. 2020. 'Worldwide phylogeography of *Ceratitis capitata* (Diptera: Tephritidae) using mitochondrial DNA'. *Journal of Economic Entomology* 113 (3): 1455-1470. DOI: <https://doi.org/10.1093/jee/toaa024> (PR; IF 1.97)
- Schols, R.**, Mudavanhu, A., Carolus, H., **Hammoud, C.**, Muzarabani, K., Barson, M. & **Huyse, T.** 2020. 'Exposing the Barcoding Void: An Integrative Approach to Study Snail-Borne Parasites in a One Health Context'. *Frontiers in Veterinary Science* 7: 605280 DOI: <https://doi.org/10.3389/fvets.2020.605280> (PR; IF 2.245)
- Sullivan, M.J.P., Lewis, S.L., Affum-Baffoe, K., Castilho, C., Costa, F., Sanchez, A.C., Ewango, C.E.N., **Hubau, W.**, Marimon, B., Monteagudo-Mendoza, A., Qie, L., Sonke, B., Martinez, R.V., Baker, T.R., Brienen, R.J.W., Feldpausch, T.R., Galbraith, D., Gloor, M., Malhi, Y., Aiba, S.-I., Alexiades, M.N., Almeida, E.C., de Oliveira, E.A., Davila, E.A., Loayza, P.A., Andrade, A., Vieira, S.A., Aragao, L.E.O.C., Araujo-Murakami, A., Arets, E.J.M.M., Arroyo, L., Ashton, P., Aymard, G.C., Baccaro, F.B., Banin, L.F., Baraloto, C., Camargo, P.B., Barlow, J., Barroso, J., Bastin, J.-F., Batterman, S.A., **Beeckman, H.**, Begne, S.K., Bennett, A.C., Berenguer, E., Berry, N., Blanc, L., Boeckx, P., Bogaert, J., Bonal, D., Bongers, F., Bradford, M., Brearley, F.Q., Brncic, T., Brown, F., Burban, B., Camargo, J.L., Castro, W., Ceron, C., Ribeiro, S.C., Moscoso, V.C., Chave, J., Chezeaux, E., Clark, C.J., de Souza, F.C., Collins, M., Comiskey, J.A., Valverde, F.C., Medina, M.C., da Costa, L., Dancak, M., Dargie, G.C., Davies, S., Cardozo, N.D., **de Haulleville, T.**, de Medeiros, M.B., del Aguila-Pasquel, J., Derroire, G., Di Fiore, A., Doucet, J.-L., Dourdain, A., Droissart, V., Duque, L.F., Ekoungoulou, R., Elias, F., Erwin, T., Esquivel-Muelbert, A., Fauset, S., Ferreira, J., Flores Llompazo, G.R., Folli, E., Ford, A., Gilpin, M., Hall, J.S., Hamer, K.C., Hamilton, A.C., Harris, D.J., Hart, T.B., Hedli, R., Herault, B., Herrera, R., Higuchi, N., Hladik, A., Coronado, E.H., Huamantupa-Chuquimaco, I., Huasco, W.H., Jeffery, K.J., Jimenez-Rojas, E., Kalamandeen, M., Djuikouo, M.N.K., **Kearsley, E.**, Umetsu, R.K., Kho, L.K., Killeen, T., Kitayama, K., Klitgaard, B., Koch, A., Labriere, N., Laurance, W., Laurance, S., Leal, M.E., Levesley, A., Lima, A.J.N., Lisingo, J., Lopes, A.P., Lopez-Gonzalez, G., Lovejoy, T., Lovett, J.C., Lowe, R., Magnusson, W.E., Malumbres-Olarte, J., Manzatto, A.G., Marimon, B.H., Marthews, T., de Almeida Reis, S.M., Maycock, C., Melgaco, K., Mendoza, C., Metali, F., Mihindou, V., Milliken, W., Mitchard, E.T.A., Morandi, P.S., Mossman, H.L., Nagy, L., Nascimento, H., Neill, D., Nilus, R., Nuñez Vargas, P., Palacios, W., Camacho, N.P., Peacock, J., Pendry, C., Peñuela-Mora, M.C., Pickavance, G.C., Pipoly, J., Pitman, N., Playfair, M., Poorter, L., Poulsen, J.R., Poulsen, A.D., Preziosi, R., Prieto, A., Primack, R.B., Ramirez-Angulo, H., Reitsma, J., Réjou-Méchain, M., Restrepo Correa, Z., de Sousa, T.R., Bayona, L.R., Roopsind, A., Rudas, A.,

Rutishauser, E., Abu Salim, K., Salomao, R.P., Schietti, J., Sheil, D., Silva, R.C., Silva-Espejo, J., Valeria, C.S., Silveira, M., Simo-Droissart, M., Simon, M.F., Singh, J., Soto Shareva, Y.C., Stahl, C., Stropp, J., Sukri, R., Sunderland, T., Svatek, M., Swaine, M.D., Swamy, V., Taedoumg, H., Talbot, J., Taplin, J., Taylor, D., ter Steege, H., Terborgh, J., Thomas, R., Thomas, S.C., Torres-Lezama, A., Umunay, P., Gamarra, L.V., van der Heijden, G., van der Hout, P., van der Meer, P., van Nieuwstadt, M., Verbeecq, H., Vernimmen, R., Vicentini, A., Guimaraes Vieira, I.C., Torre, E.V., Vleminckx, J., Vos, V., Wang, O., White, L.J.T., Willcock, S., Woods, J.T., Wortel, V., Young, K., Zagt, R., Zomagho, L., Zuidema, P.A., Zwerts, J.A. & Phillips, O.L. 2020. 'Long-term thermal sensitivity of Earth's tropical forests'. *Science* 368 (6493): 869-874. DOI: <https://doi.org/10.1126/science.aaw7578> (PR; IF 41.845)

Toirambe, B., Ewango, C. & **Beeckman, H.** 2020. 'Conservation, recherche forestière et développement à la réserve de biosphère de Yangambi'. In: Bogaert J., **Beeckman, H.**, De Cannière, C., Defourny, P. & Ponette, Q. (ed.), *Les Forêts de la Tshopo: écologie, histoire et composition*, pp. 255-265. Gembloux: Presses universitaires de Liège - Agronomie. ISBN: 978-2-87016-157-9. (PR)

Tshibamba Mukendi, J., **Hubau, W.**, Meniko, J.-P., Lisingo Wa Lisingo, J., Ntahobavuka, H., Boyemba, F.B., **Beeckman, H.** & De Cannière, C. 2020. 'Analyse comparative de la flore de quatre types forestiers dans la réserve forestière de Yoko'. In: Bogaert, J., **Beeckman, H.**, De Cannière, C., Defourny, P. & Ponette, Q. (ed.), *Les Forêts de la Tshopo: écologie, histoire et composition*, pp. 101-116. Gembloux: Presses universitaires de Liège - Agronomie. ISBN: 978-2-87016-157-9. (PR)

Tshibamba Mukendi, J., **Hubau, W.**, Meniko, J.-P., Ntahobavuka, H., Boyemba, F.B., **Beeckman, H.** & De Cannière, C. 2020. 'Perspectives de reconstitution historique de la flore de la réserve forestière de Yoko à travers l'analyse de l'antracomasse de ses sols'. In: Bogaert, J., **Beeckman, H.**, De Cannière, C., Defourny, P. & Ponette, Q. (ed.), *Les Forêts de la Tshopo: écologie, histoire et composition*, pp. 117-130. Gembloux: Presses universitaires de Liège - Agronomie. ISBN: 978-2-87016-157-9. (PR)

Tshibamba Mukendi, J., **Hubau, W.**, Ntahobavuka, H., Boyemba Bosela, F., De Cannière, C. & **Beeckman, H.** 2020. 'L'approche pédoanthracologique pour la mise en évidence d'indices de perturbation - cas des Forêts de la région de Kisangani'. In: Bogaert, J., **Beeckman, H.**, De Cannière, C., Defourny, P. & Ponette, Q. (ed.), *Les Forêts de la Tshopo: écologie, histoire et composition*, pp. 91-100. Gembloux: Presses universitaires de Liège - Agronomie. ISBN: 978-2-87016-157-9. (PR)

Tshibamba Mukendi, J., **Hubau, W.**, Ntahobavuka, H., Boyemba, F.B., De Cannière, C. & **Beeckman, H.** 2020. 'Analyse pédoanthracologique des peuplements à *Pericopsis elata* dans la réserve forestière de Yoko'. In: Bogaert, J., **Beeckman, H.**, De Cannière, C., Defourny, P. & Ponette, Q. (ed.), *Les Forêts de la Tshopo: écologie, histoire et composition*, pp. 131-149. Gembloux: Presses universitaires de Liège - Agronomie. ISBN: 978-2-87016-157-9. (PR)

Tshibamba Mukendi, J., **Hubau, W.**, Ntahobavuka, H., Boyemba, F.B., De Cannière, C. & **Beeckman, H.** 2020. 'Dynamique de la végétation ligneuse de la réserve forestière de Yoko au cours des deux derniers millénaires'. In: Bogaert, J., **Beeckman, H.**, De Cannière, C., Defourny, P. & Ponette, Q. (ed.), *Les Forêts de la Tshopo: écologie, histoire et composition*, pp. 151-172. Gembloux: Presses universitaires de Liège - Agronomie. ISBN: 978-2-87016-157-9. (PR)

Van Den Broucke, S., Potters, I., Van Esbroeck, M., Cnops, L., Siozopoulou, V., Hammoud, C., **Huyse, T.** & Bottieau, E. 2020. 'A woman with chronic lower abdominal pain, vaginal discharge and infertility after a stay in Mali'. *Open Forum Infectious Diseases* 7 (5): ofaa133. DOI: <https://doi.org/10.1093/ofid/ofaa133> (PR)

Van den Spiegel, D., Shelley, R.M. & Golovatch, S.I. 2020. 'The millipede genus *Globanus* Attems, 1914, endemic to São Tomé and Príncipe, with the description of a new species (Diplopoda, Spirostreptida, Spirostreptidae)'. *Zookeys* 930: 61-74. DOI: <https://doi.org/10.3897/zookeys.930.49236> (PR; IF 1.137)

Vander Mijnsbrugge, K., Turcsan, A., Erdelyi, E. & **Beeckman, H.** 2020. 'Drought treated seedlings of *Quercus petraea* (Matt.) Liebl., *Q. robur* L. and their morphological intermediates show differential radial growth and wood anatomical traits'. *Forests* 11 (2): 250. DOI: <https://doi.org/10.3390/f11020250> (PR; IF 2.221)

Vranken, N., Van Steenberge, M. & **Snoeks, J.** 2020. 'Similar ecology, different morphology: Three new species of oral-mollusc shellers from Lake Edward'. *Journal of Fish Biology* 96 (5): 1202-1217. DOI: <https://doi.org/10.1111/jfb.14107> (PR; IF 1.497)

Vranken, N., Van Steenberge, M., Balagizi, A. & **Snoeks, J.** 2020. 'The synonymy of *Haplochromis pharyngalis* and *Haplochromis petronius* (Cichlidae)'. *Journal of Fish Biology* 97 (5): 1554-1559. DOI: <https://doi.org/10.1111/jfb.14455> (PR; IF 1.497)

Vranken, N., Van Steenberge, M., **Kayenbergh, A.** & **Snoeks, J.** 2020. 'The lobed-lipped species of *Haplochromis* (Teleostei, Cichlidae) from Lake Edward, two instead of one'. *Journal of Great Lakes Research* 46 (5): 1079-1089. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jglr.2019.05.005> (PR)

Non-peer-reviewed publications

De Weerd, J., Toirambe, B., Delvaux, C., Verhegghen, A., Defourny, P. & Beeckman, H. 2020. 'La Tshopo physique. La végétation'. In: **Omasombo, J.** (ed.) *et al.*, *Tshopo. Laborieuse construction politico-administrative coloniale muée en bastion du nationalisme congolais*. Series: 'Monographies des provinces de la République démocratique du Congo', vol. 14, Tervuren: RMCA, pp. 61-70. ISBN: 978-9-4926-6970-4.

Hubau, W., Lewis, S., Ewango, C., Tshibamba Mukendi, J., Beeckman, H. & Van de Voorde, J. 2020. 'Hebben we de longen van onze planeet tot het uiterste gedreven? Het vermogen van tropische bossen om CO₂ uit de atmosfeer te verwijderen, neemt sneller af dan men tot nu dacht'. *Science Connection* 63: 16-23. ISSN: 1780-8448. Available in French: 'Les poumons de notre planète ont-ils atteint leurs limites? La capacité des forêts tropicales à capturer du CO₂ de l'atmosphère diminue plus rapidement que prévu'. *Science Connection* 63: 16-23. ISSN: 1780-8456.

Others

Deblauwe, I., De Wolf, K., **Smitz, N.**, Vanslembrouck, A., Schneider, A., De Witte, J., Verlé, I., Dekoninck, W., **De Meyer, M.**, Backeljau, T., Gombeer, S., **Meganck, K.**, Van Bourgonie, Y.R., Vanderheyden, A., Müller, R. & Van Bortel, W. 2020. Monitoring of exotic mosquitoes in Belgium (MEMO): Final Report Phase 7 Part 1: MEMO results. NEHAP. 100 p.

Aardwetenschappen

Peer-reviewed publications

Buyse, F., **Dewaele, S., Decrée, S. & Mees, F.** 2020. 'Mineralogical and geochemical study of the rare earth element mineralization at Gakara (Burundi)'. *Ore Geology Reviews* 124: 103659. (PR)

De Putter, T. & Ruffet, G. 2020. 'Supergene manganese ore records 75 Myr-long Campanian to Pleistocene geodynamic evolution and weathering history of the Central African Great Lakes Region - Tectonics drives, climate assists'. *Gondwana Research* 83: 96-117. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.gr.2020.01.021> (PR)

Depicker, A., Jacobs, L., **Delvaux, D.**, Havenith, H.B., Maki Mateso, J.-C., Govers, G. & **Dewitte, O.** 2020. 'The added value of a regional landslide susceptibility assessment: The western branch of the East African Rift'. *Geomorphology* 353: 106886. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.geomorph.2019.106886> (PR; IF 3.819)

Dille, A., Poppe, S., Mossoux, S., Soulé, H. & Kervyn, M. 2020. 'Modelling lahars on a poorly eroded basaltic shield: Karthala volcano, Grande Comore Island'. *Frontiers in Earth Science* 8: 369. DOI: <https://doi.org/10.3389/feart.2020.00369> (PR; IF 2.7)

Folie, A., **Mees, F., De Putter, T.** & Smith, T. 2020 (in press). 'Presence of the large aquatic snake *Palaeophis africanus* in the middle Eocene marine margin of the Congo Basin, Cabinda, Angola'. *Geobios*. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.geobios.2020.11.002> (PR)

Herbosch, A., **Liégeois, J.-P.**, Gärtner, A., Hofmann, M. & Linnemann, U. 2020. 'The Stavelot-Venn Massif (Ardenne, Belgium), a rift shoulder basin ripped off the West African craton: Cartography, stratigraphy, sedimentology, new U-Pb on zircon ages, geochemistry and Nd isotopes evidence'. *Earth Science Reviews* 203: 103142. (PR; IF 9.53)

Jacobs, L., Kervyn, M., Reichenbach, P., Rossi, M., Marchesini, I., Alvioli, M. & **Dewitte, O.** 2020. 'Regional susceptibility assessments with heterogeneous landslide information: Slope unit- vs. pixel-based approach'. *Geomorphology* 356: 107084. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.geomorph.2020.107084> (PR; IF 3.819)

James, M.R., Carr, B., D'Arcy, F., Diefenbach, A., Diettrich, H., Fornaciai, A., Lev, E., Liu, E., Pieri, D., Rodgers, M., **Smets, B.**, Terada, A., von Aulock, F., Walter, T., Wood, K. & Zorn, E. 2020. 'Volcanological applications of unoccupied aircraft systems (UAS): Developments, strategies, and future challenges'. *Volcanica* 3 (1): 67-114. DOI: <https://doi.org/10.30909/vol.03.01.67114> (PR)

Karlshausen, C. & **De Putter, T.** 2020. 'From limestone to sandstone - building stone of Theban architecture during the reigns of Hatshepsut and Thutmose III'. *The Journal of Egyptian Archaeology* 106 (1-2): 215-227. DOI: <https://doi.org/10.1177/0307513320978411> (PR)

- Mboga, N., Grippa, T., Georganos, S., Vanhuyse, S., **Smets, B., Dewitte, O., Wolff, E. & Lennert, M.** 2020. 'Fully convolutional networks for land cover classification from historical panchromatic aerial photographs'. *ISPRS Journal of Photogrammetry and Remote Sensing* 167: 385-395. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.isprsjprs.2020.07.005> (PR; IF 7.319)
- Michellier, C.,** Kervyn, M., Barette, F., Syavulisebo, A.M., Kimanuka, C., Kulimushi Mataboro, S., Hage, F., Wolff, E. & **Kervyn, F.** 2020. 'Evaluating population vulnerability to volcanic risk in a data scarcity context: The case of Goma city, Virunga volcanic province (DRC)'. *International Journal of Disaster Risk Reduction* 45: 101460. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2019.101460> (PR; IF 2.896)
- Michellier, C.,** Katoto, P.M., Dramaix, M., Nemery, B. & **Kervyn, F.** 2020. 'Respiratory health and eruptions of the Nyiragongo and Nyamulagira volcanoes in the Democratic Republic of Congo: a time-series analysis'. *Environmental Health* 19: 62. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12940-020-00615-9> (PR; IF 4.690)
- Michellier, C.,** Pigeon, P., Paillet, A., **Trefon, T., Dewitte, O. & Kervyn, F.** 2020. 'The challenging place of natural hazards in disaster risk reduction conceptual models: Insights from Central Africa and the European alps'. *International Journal of Disaster Risk Science* 11: 316-332. DOI: <https://doi.org/10.1007/s13753-020-00273-y> (PR; IF 2.048)
- Mees, F.** 2020. *Minerals*. Series 'Collections of the RMCA'. Tervuren: RMCA with the support of Ph. De Moerloose, 141 p. (Also available in Dutch: *Mineralen*, and in French: *Minéraux*.) (PR)
- Mees, F. & Langohr, R.** 2020. 'Undisturbed iron industry sites in the Sonian Forest, Belgium'. *Journal of Archaeological Science* 29: 102113. (PR)
- Morrison, A., Whittington, A., **Smets, B.,** Kervyn, M. & Sehlke, A. 2020. 'The Rheology of Crystallizing basaltic lavas from Nyiragongo and Nyamuragira volcanoes, DRC'. *Volcanica* 3 (1): 1-28. DOI: <https://doi.org/10.30909/vol.03.01.0128> (PR)
- Nkodia, H.M.D.-V., Miyouna, T., **Delvaux, D.** & Boudzoumou, F. 2020. 'Flower structures in sandstones of the Paleozoic Inkisi Group (Brazzaville, Republic of Congo): evidence for two major strike-slip fault systems and geodynamic implications'. *South African Journal of Geology* 123(4): 531-550. DOI: <https://doi.org/10.25131/sajg.123.0038> (PR; IF 0.948)
- Pérez-García, A., **Mees, F.** & Smith, T. 2020. 'Shell anatomy of the African Paleocene bothremydid turtle *Taphrosphys congolensis* and systematic implications within *Taphrosphyini*'. *Historical Biology* 32(3): 376-385. (PR)
- Samsonov, S., **Dille, A., Dewitte, O., Kervyn, F. & d'Oreye, N.** 2020. 'Satellite interferometry for mapping surface deformation time series in one, two and three dimensions: A new method illustrated on a slow-moving landslide'. *Engineering Geology* 266: 105471. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.enggeo.2019.105471> (PR; IF 4.779)
- Steeman, T., De Weirdt, J., Smith, T., **De Putter, T., Mees, F. & Louwye, S.** 2020. 'Dinoflagellate cyst biostratigraphy and palaeoecology of the early Paleogene Landana reference section, Cabinda Province, Angola'. *Palynology* 44(2): 280-309. (PR)
- Van Ranst, E., Kips, P., Mbogoni, J., **Mees, F.,** Dumon, M. & Delvaux, B. 2020. 'Halloysite-smectite mixed-layered clay in fluvio-volcanic soils at the southern foot of Mount Kilimanjaro, Tanzania'. *Geoderma* 375: 114527. (PR)
- Jacobs, L., Kabaseke, C., Bwambala, B., Katutu, R., **Dewitte, O.,** Mertens, K., Maes, J. & Kervyn, M. 2019. 'The Geo-observer network: a proof of concept on participatory sensing of disasters in a remote setting'. *Science of the Total Environment* 670: 245-261. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.03.177> (PR; IF 5.589)
- Liégeois, J.-P.** 2019. 'A New Synthetic Geological Map of the Tuareg Shield: An Overview of Its Global Structure and Geological Evolution'. In: Bendaoud, A., Hamimi, Z., Hamoudi, M., Djemai, S., Zoheir, B. (ed.), *The Geology of the Arab World - An Overview*, pp. 83-107. Series 'Springer Geology'. Springer Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-319-96794-3_2 (PR)
- Maes, J., Mertens, K., Jacobs, L., Bwambale, B., **Dewitte, O.,** Poesen, J. & Kervyn, M. 2019. 'Social multi-criteria evaluation to identify appropriate disaster risk reduction measures: Application to landslides in the Rwenzori Mountains, Uganda'. *Landslides* 16: 1793-1807. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10346-018-1030-0> (PR; IF 4.252)
- Mambwe, P.M., Lavoie, S. & **Delvaux, D.** 2019. 'Soft sediment deformation structures in the Neoproterozoic Kansuki formation (Katanga Supergroup, Democratic Republic of Congo): Evidence for deposition in a tectonically active carbonate platform'. *Journal of African Earth Sciences* 150: 86-95. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jafrearsci.2018.09.002> (PR; IF 1.532)

- Mees, F.**, Adriaens, R., Delgado-Huertas, A., **Delvaux, D.**, Lahogue, P., Mpiana, C. & **Tack, L.** 2019. 'Palygorskite-bearing fracture fills in the Kinshasa area, DR Congo - an exceptional mode of palygorskite vein development'. *South African Journal of Geology* 122(2): 173-186. DOI: <https://doi.org/10.25131/sajg.122.0013> (PR; IF 0.6)
- Moeyersons, J.**, Nyssen, J., Deckers, J., Haile, M. & Poesen, J. 2019. 'Geomorphic processes in Late-Pleistocene and Holocene environments'. In: Nyssen, J., Jacob, M., Frankl, A. (eds), *Geo-Trekking in Ethiopia's Tropical Mountains*. Series 'GeoGuide'. Springer, pp. 179-193. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-04955-3_12 (PR)
- Moeyersons, J.**, Nyssen, J., Van den Eeckhaut, M., Haile, M., Deckers, J. & Poesen, J. 2019. 'Mass Movements and Argilliturbation in Dogu'a Tembien'. In: Nyssen, J., Jacob, M. & Frankl, A. (eds), *Geo-Trekking in Ethiopia's Tropical Mountains*. Series 'GeoGuide'. Springer, pp. 303-317. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-04955-3_20 (PR)
- Monsieurs, E.**, **Dewitte, O.** & Demoulin, A. 2019. 'A susceptibility-based rainfall threshold approach for landslide occurrence'. *Natural Hazards and Earth System Sciences* 19 (4): 775-789. DOI: <https://doi.org/10.5194/nhess-19-775-2019> (PR; IF 2.883)
- Monsieurs, E.**, **Dewitte, O.**, Depicker, A. & Demoulin, A. 2019. 'Towards a transferable antecedent rainfall - susceptibility threshold approach for landsliding'. *Water* 11(11): 2202. DOI: <https://doi.org/10.3390/w11112202> (PR; IF 2.524)
- Rademakers, F., **Nikis, N.**, **De Putter, T.** & Degryse, P. 2019. 'Provenancing Central African copper croisettes: a first chemical and lead isotope characterisation of currencies in Central and Southern Africa'. *Journal of Archaeological Science* 111: 105010. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jas.2019.105010> (PR)
- Solé, F., Noiret, C., Desmares, D., Adnet, S., Taverne, L., **De Putter, T.**, **Mees, F.**, Yans, J., Steeman, T., Louwye, S., Folie, A., Stevens, N.J., Gunnell, G.F., **Baudet, D.**, Kitambala Yaya, N. & Smith, T. 2019. 'Reassessment of historical sections from the Paleogene marine margin of the Congo Basin reveals an almost complete absence of Danian deposits'. *Geoscience Frontiers* 10(3): 1039-1063. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.gsf.2018.06.002> (PR)
- Steeman, T., Louwye, S., De Weirdt, J., **De Putter, T.**, Smith, T. & **Mees, F.** 2019. 'Dinoflagellate cyst biostratigraphy and palaeoecology of the early Paleogene Landana reference section, Cabinda Province, Angola'. *Palynology*: 1-30. DOI: <https://doi.org/10.1080/01916122.2019.1575091> (PR)
- Tack, B., Phoba, M.-F., Van Puyvelde, S., Kalonji, L.M., Hardy, L., Barbé, B., van der Sande, M.A.B., **Monsieurs, E.**, Deborggraeve, S., Lunguya, O. & Jacobs, J. 2019. 'Salmonella Typhi From Blood Cultures in the Democratic Republic of the Congo: a 10-Year Surveillance'. *Clinical Infectious Diseases* 68: S130-S137. (PR; IF 9.055)
- Taverne, L., **De Putter, T.**, **Mees, F.** & Smith, T. 2019. '*Cabindachanos dartevellei* gen. and sp. nov., a new chandid fish (Ostariophysi, Gonorynchiformes) from the marine Paleocene of Cabinda (Central Africa)'. *Geologica Belgica* 22: 1-6. DOI: <https://doi.org/10.20341/gb.2018.011> (PR)
- Tilley, L.J., Berning, B., Erdei, B., Fassoulas, C., Kroh, A., Kvaček, J., **Mergen, P.**, **Michellier, C.**, Miller, C.G., Rasser, M., Schmitt, R. & Kovar-Eder, J. 2019. 'Hazards and disasters in the geological and geomorphological record: a key to understanding past and future hazards and disasters'. *Research Ideas and Outcomes* 5: e37087. DOI: <https://doi.org/10.3897/rio.5.e34087> (PR)
- Trefon, T.** 2019. 'Avant-propos'. In: de Saint Moulin, L., *La Place de la religion à Kinshasa et en RDC*. Series 'Cahiers africains' (no. 94). Paris/Tervuren: L'Harmattan/RMCA, pp. 7-8 pp. (PR)
- Utami, S.R., **Mees, F.**, Dumon, M., Qafuko, N.P. & Van Ranst, E. 2019. 'Charge fingerprint in relation to mineralogical composition of Quaternary volcanic ash along a climatic gradient on Java Island, Indonesia'. *Catena* 172: 547-557. (PR)
- Van Ranst, E., **Mees, F.**, De Grave, E., Ye, L., Cornelis, J.T. & Delvaux, B. 2019. 'Impact of andosolization on pedogenic Fe oxides in ferrallitic soils'. *Geoderma* 347: 244-251. (PR)
- Van Ranst, E., **Mees, F.**, Dumon, M., Ye, L., Delvaux, B. & Doube, M. 2019. 'Andosolization of ferrallitic soils in the Bambouto Mountains, West Cameroon'. *Geoderma* 340: 81-93. (PR)
- Walraevens, K., Van Camp, M., Vandecasteele, I., Clymans, W., **Moeyersons, J.**, Frankl, A., Guyassa, E., Zenebe, A., Poesen, J., Descheemaeker, K. & Nyssen, J. 2019. 'Hydrological Context of Water Scarcity and Storage on the Mountain Ridges in Dogu'a Tembien'. In: Nyssen, J., Jacob, M. & Frankl, A. (eds), *Geo-Trekking in Ethiopia's Tropical Mountains*. Series 'GeoGuide'. Springer, pp. 197-213. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-04955-3_13 (PR)

Non-peer-reviewed publications

Fernandez-Alonso, M., Baudet, D., Ntenge, A., Ngaruye, J-C., Kanyana, A., Tuyshime, P. & Habiyakare, T. 2020. *Geological Map of Rwanda, 1/100.000 scale series, sheet KARONGI - S3/29 NW. Map Compiled in 2018-2019 and published in March 2020 in the frame of the project financed by Enabel: transfer of geo-data and knowledge in support of a Geo-IMS at RMB - a cooperation activity between the Rwanda mines, petroleum and gas board (RMB), Kigali, Rwanda and the Royal Museum for Central Africa (RMCA), Tervuren, Belgium.* Series 'Geological Map of Rwanda, 1/100.000 scale'. Kigali: Rwanda Mines, Petroleum and Gas Board.

Karantanellis, E., Arav, R., **Dille, A.**, Lippl, S., Marsy, T. & Oude Elberink, S. 2020. 'Evaluating the quality of photogrammetric point-clouds in challenging geo-environments - A Case Study in an Alpine Valley'. *The International Archives of Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences* 43: 1099-1105.

Mees, F. 2020. 'Een overzicht van de type mineralogie van Katanga'. *Geonieuws* 45: 206-218.

Others

/

Publieksgerichte Diensten

Peer-reviewed publications

Verbergt, B. 2020. 'Transitioning the Museum: Managing Decolonization at the Royal Museum for Central Africa (2000-2020)'. *Journal of Cultural Management and Cultural Policy* 2: 141-169. DOI: <https://doi.org/10.14361/zkmm-2020-0206> (PR)

Non-peer-reviewed publications

Verbergt, B. 2020. 'De weg naar de toekomst loopt langs het verleden'. *Uit het Erasmushuis/Alumni Letteren Leuven* 9: 15-18.

Verbergt, B. 2020. 'Hoe het AfricaMuseum omgaat met het beladen koloniaal verleden en met racisme'. In: Van Oost, O. (ed.), *Het agonistisch museum. Musea op zoek naar hun maatschappelijke rol. Reflecties van op het Groot Onderhoud, 26 november 2019*, pp. 22-25. Antwerpen. Brussels: FARO.

COLOFON

Uitgave onder leiding van de diensten
Communicatie en Publicaties

Redactie: Kristien Opstaele en Eline Sciôt,
gebaseerd op de activiteitenrapporten van de diensten
en departementen van het KMMA

Vertaling en copy-editing: Ann Debbaut, Iris Spapen
(KMMA)

Coördinatie: Eline Sciôt en Isabelle Gérard (KMMA)

Lay-out: Friederike Kratky (KMMA)

Coverfoto: in de tijdelijke tentoonstelling *Mabele eleki lola ! De aarde, stralender dan het paradijs*, het werk van Freddy Tsimba *Mapapou* (De vleugels van de gevallen engelen), 2016. Foto J-M. Vandyck © KMMA; voor het werk © F. Tsimba.

Geprint op FSC-papier in Tervuren (KMMA).

Verantwoordelijke uitgever: Guido Gryseels
© Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, 2021-
Leuvensesteenweg 13
3080 Tervuren (België)

www.africamuseum.be
Wettelijk depotnummer: D/2021/0254/12
ISBN: 978-9-4926-6983-4

Iedere (zelfs gedeeltelijke) weergave van dit werk,
behalve voor niet-commercieel of educatief gebruik, is
strikt verboden zonder voorafgaande schriftelijke toe-
stemming van de dienst Publicaties, Koninklijk Museum
voor Midden-Afrika.



België
partner in ontwikkeling



